

T.C.
SIVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI

ÖĞRETMEN, ÖĞRENCİ VE VELİ BAĞLAMINDA DESTEKLEME VE
YETİŞTİRME KURSLARI: BİR DURUM ÇALIŞMASI

Selahattin DURSUN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI
Prof. Dr. Celal Teyyar UĞURLU

SIVAS
2020

ÖĞRETMEN, ÖĞRENCİ VE VELİ BAĞLAMINDA DESTEKLEME VE
YETİŞTİRME KURSLARI: BİR DURUM ÇALIŞMASI

Selahattin DURSUN

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin Eğitim Bilimleri Anabilim
Dalı, Eğitim Yönetimi Bilim Dalı İçin Öngördüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Olarak Hazırlanmıştır.

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Celal Teyyar UĞURLU

Sivas
2020

KABUL VE ONAY

Selahattin DURSUN'un hazırlamış olduğu “Öğretmen, Öğrenci ve Veli Bağlamında Destekleme ve Yetiştirme Kursları: Bir Durum Çalışması” başlıklı bu çalışma, 15.12.2020 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından, “Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Yönetimi Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Muhamet Cevat YILDIRIM (Jüri Başkanı)

Prof. Dr. Celal Teyyar UĞURLU (Danışman)

Dr.Öğr.Üyesi Fatma KÖYBAŞI ŞEMİN (Üye)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../

Doç.Dr.Fatih KARAKUŞ

Enstitü Müdürü

ETİK SÖZÜ

Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tez Yazım Kılavuzu (Yönerge)'nda belirtilen kurallara uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere, bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu ve atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- Bütün bilgilerin doğru ve tam olduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Tezin herhangi bir bölümünü, Cumhuriyet Üniversitesi veya bir başka üniversitede, bir başka tez çalışması olarak sunmadığımı; beyan ederim.

.../12/2020

Selahattin DURSUN

ÖNSÖZ

Yüksek lisans tez çalışma sürecinde bana inanan, beni yüreklendiren, her aşamada rehberlik eden, anlayışını ve desteğini esirgemeyen, saygın kişiliği, mesleğine olan bağlılığı ile her zaman örnek aldığım çok kıymetli tez danışmanım Prof. Dr. Celal Teyyar UĞURLU'ya sonsuz teşekkür ediyorum.

Araştırma izninin alınmasında yardımlarını gördüğüm Sivas İl Milli Eğitim Müdürlüğü çalışanlarına ve ölçeklerin dağıtılması toplanması ve veri girişlerinin yapılmasında yardımlarını esirgemeyen okul yöneticisi arkadaşlarıma teşekkür ederim.

ÖZET

DURSUN, Selahattin, Öğretmen, Öğrenci ve Veli Bağlamında Destekleme ve Yetiştirme Kursları: Bir Durum Çalışması, Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 2020

Bu araştırma, destekleyici eğitim kapsamında uygulamaya başlanan destekleme ve yetiştirme kurslarının önemi, öğretimsel süreci, materyal kullanımı, yönetici tutumları, yaşanan sıkıntılar ve çözüm önerileri hakkındaki öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşlerinin incelenmesini amaçlayan betimsel bir araştırmadır.

Araştırmada, nitel ve nicel verilerin bir arada kullanıldığı yöntemlerden biri olan keşfedici karma yöntem tercih edilmiştir. Araştırmanın nitel boyutunda durum çalışması deseni, nicel boyutunda betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2020- 2021 eğitim öğretim yılında, Sivas ili merkezinde bulunan ortaokullarda görev alan 75 ortaokul öğretmeni, 100 ortaokul öğrencisi ve 100 öğrenci velisi oluşturmaktadır. Araştırmanın nitel boyutu için çalışma grubu Sivas il merkezindeki destekleme ve yetiştirme kurslarına katılan 20 öğretmen, 20 öğrenci ve 20 veliden oluşmaktadır. Verileri toplama işlemi görüşme formları aracılığı ile gerçekleştirilmiştir. Nicel boyutunda ise görüşme formlarından elde edilen veriler ışığında anket oluşturulmuş ve 75 öğretmen, 100 öğrenci ve 100 veliye uygulanarak veriler elde edilmiştir. Araştırmada toplanan veriler SPSS 22.0 istatistik paket programı aracılığıyla çözümlenmiştir.

Çalışmanın giriş bölümünde problem durumu, araştırmanın amacı, önemi, sınırlılıkları ve varsayımları açıklanmış, ikinci bölümünde, eğitim kavramı, formal eğitim, informal eğitim, örün eğitim, yaygın eğitim, ortaöğretime geçiş sistemi, özel dersaneler ve destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin açıklamalar yapılmıştır. Araştırmanın yöntem bölümünde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama teknikleri ve veri analizi başlıkları açıklanmıştır. Araştırmanın bulgulara ve yorum bölümünde yapılan analizler sonucu elde edilen bulgulara ve bulgular ışığında yorumlara yer verilmiştir.

Araştırma genel olarak değerlendirildiğinde öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin görüşlerinin çoğunlukla olumlu yönde olduğu ve kursları birçok yönden önemli, faydalı ve gerekli buldukları tespit edilmiştir. Ancak kurslara ilişkin aksayan, geliştirilmesi gereken yönlerin de bulunduğu görülmüştür. Bu alanlarda düzenlemelerin yapıldığı takdirde kursların çok daha nitelikli daha verimli ve daha etkili hâle gelebileceği saptanmıştır. Destekleme ve yetiştirme

kurslarına ilişkin düzenlemelere, iyileştirmelere ve alınabilecek önlemlere öneriler bölümünde yer verilmiştir. Araştırma verilerine göre destekleme ve yetiştirme kurslarının daha etkili bir uygulama olması için kaynak kitap ve materyal ihtiyacının karşılanması, deneme sınavı sayısının artırılması, öğretmen ve öğrencilerin farklı okullarda kursa katılması, sınıfların seviye gruplarına göre düzenlenmesi, sosyal etkinlik çalışmalarına yer verilmesi ve kursların denetiminin sıkılaştırılması gibi öneriler ifade edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Destekleme ve Yetiştirme Kursu, Özel Dershaneler, Liseye Geçiş Sınavı, Öğrenci, Veli

ABSTRACT

DURSUN, Selahattin, Support and Training Courses in the Context of Teachers, Students and Parents: A Case Study, Master's Thesis, Sivas, 2020

This study is a descriptive research that aims at examining the opinions of teachers, students and parents about the importance, educational process, use of materials and managerial attitudes of the support and training courses that were introduced within the framework of supportive education as well as problems encountered in the courses and some solutions to them.

The study was conducted using the exploratory mixed method which is one of the methods integrating qualitative and quantitative data. The case study design was used in the qualitative aspect of the research and the descriptive survey model in the quantitative aspect. The research sampled 75 teachers and 100 students in secondary schools located in the center of Sivas province during the academic year 2020-2021, along with 100 students' parents. In regard to the qualitative aspect of the research, data collection method was carried out by means of interview forms given to 20 teachers and 20 students who attended the support and training courses and 20 parents. With respect to the quantitative aspect, a questionnaire was made up in the light of the data collected from those forms, and the data was obtained by applying it to 75 teachers, 100 students and 100 parents. Consequently, these data were analyzed through the SPSS 22.0 statistics package program.

In the introduction of the study, the problem status, the purpose of the research and its importance, limitations and assumptions are explained, and the second section consists of the concept of education, formal education, informal education, formal training, informal training, transition system to secondary education, private education institutions and support class and training courses. In the method section of the study, the method of the research, working group, data collection techniques and data analysis are covered. The findings of the research obtained from such analysis and comments about these findings are presented in the findings and discussion section.

Overall, the study has concluded that the views of teachers, students and parents on support and training courses are predominantly positive, and they find these courses important, useful and necessary in various ways. However, it has been revealed that there are some issues regarding the courses that need to be enhanced. It has been found that if improvements are made in these areas, the courses could become much more

qualified, more efficient and more effective. According to research data, recommendations such as meeting the need for resource books and materials, increasing the number of training exams, ensuring that teachers and students attend courses in different schools, organizing students into classes depending on learning levels, introducing social activities and tightening supervision of the courses to make the support and training courses more effective are proposed.

Key Words: Support and Training Course, Private Courses, High School Pass Exam, Student, Parents

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Niteliği (İçeriği ve Önemi) Konusunda Görüşler.....	31
Tablo 2. Öğretmen, Öğrenci ve Veli Algılarına Göre DYK'lerin Önemine İlişkin Sonuçlar.....	33
Tablo 3. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Materyal Koşulları ile İlgili Görüşler.....	36
Tablo 4. Öğretmen, Öğrenci ve Veli Algılarına Göre DYK'lerde Materyal Kullanımına İlişkin Sonuçlar.....	38
Tablo 5. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Öğretimsel Sürecine İlişkin Görüşler.....	41
Tablo 6. Öğretmen, Öğrenci ve Veli Algılarına Göre DYK'ların Öğretimsel Sürecine İlişkin Sonuçlar.....	43
Tablo 7. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında İdari İşlemler ve Düzenlemelere İlişkin Görüşler.....	46
Tablo 8. Öğretmen, Öğrenci ve Veli Algılarına Göre DYK'lerde Yönetici Tutum ve Davranışlarına İlişkin Sonuçlar.....	48
Tablo 9. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına Yönelik Önerilere İlişkin Görüşler.....	52

KISALTMALAR DİZELGESİ

- DYK** : Destekleme ve Yetiştirme Kursu
TEOG : Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş
LGS : Liselere Geçiş Sınavı
MEB : Milli Eğitim Bakanlığı
EBA : Eğitim Bilişim Ağı
OKS : Ortaöğretim Kurumları Seçme ve Yerleştirme Sınavı

İÇİNDEKİLER

ETİK SÖZÜ	iii
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT.....	vii
TABLolar DİZİNİ.....	ix
KISALTMALAR DİZELGESİ	x
İÇİNDEKİLER	xi
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1 Problem Durumu	1
1.2 Araştırmanın Amacı	4
1.3 Araştırmanın Önemi.....	4
1.4 Araştırmanın Sınırlılıkları	6
1.5 Varsayımlar	6
1.6 Tanımlar	6
BÖLÜM II	7
ALANYAZIN TARAMASI VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	7
2.1 Eğitim.....	7
2.2 Formal Eğitim	9
2.3 İnfomal Eğitim.....	9
2.4 Örgün Eğitim.....	10
2.5 Yaygın Eğitim	12
2.6 Ortaöğretime Geçiş Sistemi	12
2.7 Özel Dershaneler	14
2.8 Destekleme ve Yetiştirme Kursları	17
2.8.1 Kurs Merkezi ve Kurs Açma Yetkisi	18
2.8.2 Kurslara Katılacaklar	18
2.8.3 Kurs Süreleri.....	18
2.8.4 Öğrenci/kursiyer Sayısı	19
2.8.5 Kursların Kapatılması.....	19
2.8.6 Kurs Açılacak Dersler	19

2.8.7 Komisyon, Öğretmenlerin Seçimi ve Görevlendirilmesi	20
2.8.8 Kurslarda Yararlanılacak Kaynaklar	20
2.8.9 Öğrenci/Kursiyerlerle İlgili İşlemler	20
2.8.10 Kursların Yönetimi	20
2.8.11 Kurs Merkezi Müdürü ve Görevleri	20
2.8.12 Kurs Merkezi Müdür Yardımcısının Görevleri	21
2.8.13 Kurs Çalışmaları İle Öğrenci/Kursiyer Başarısının İzlenmesi ve Değerlendirilmesi	21
2.8.14 Kursların Denetimi	21
2.9 İlgili Araştırmalar	22
BÖLÜM III	24
YÖNTEM	24
3.1 Araştırma Modeli	24
3.1.1 Nitel Boyut	24
3.1.2 Nicel Boyut.....	25
3.2 Çalışma Grubu	25
3.2.1. Nitel Boyut	26
3.2.2. Nicel Boyut.....	26
3.3 Verileri Toplama Teknikleri	26
3.3.1. Nitel Boyut	26
3.3.2. Nicel Boyut.....	28
3.4 Verilerin Analizi.....	28
3.4.1. Nitel Boyut	28
3.4.2. Nicel Boyut.....	29
BÖLÜM IV	30
BULGULAR VE YORUM	30
4.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	30
4.1.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Nicel Bulgular ve Yorum.....	32
4.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	35
4.2.1 İkinci Alt Probleme İlişkin Nicel Bulgular ve Yorum	37
4.3 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	40
4.3.1 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Nicel Bulgular ve Yorum	42
4.4 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	45
4.4.1 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Nicel Bulgular ve Yorum.....	47

4.5 Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	51
BÖLÜM V	54
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	54
5.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar ve Tartışma.....	54
5.2 İkinci Alt probleme İlişkin Sonuçlar ve Tartışma.....	55
5.3 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	57
5.4 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	57
5.5 Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar ve Tartışmalar.....	58
5.6 Öneriler	59
5.6.1 Uygulayıcılara Öneriler	59
5.6.2 Araştırmacılara Öneriler	60
KAYNAKÇA.....	61
EKLER.....	66
EK-1 Görüşme Formu(Öğretmen)	66
EK-2 Görüşme Formu(Öğrenci)	68
EK-3 Görüşme Formu(Veli)	70
EK-4 Anket Formu.....	72
EK-5 Araştırma İzin Onayı	75
ÖZGEÇMİŞ	76

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde, araştırmaya ilişkin problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, problem cümlesi, alt problemler, sayılılar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır.

1.1 Problem Durumu

Eğitim, ilk çağlardan beri toplumların temelini oluşturan, toplumlarda olgunlaşmayı ve ilerlemeyi sağlayan temel yapı taşı olmuştur. Toplumlar geleceğini sağlam temeller üzerinde inşa etmek, kültürlerini aktarabilmek, üreten ve mutlu bireyler yetiştirebilmek için çabalamışlardır (Nartgün ve Dilekçi, 2016). Millî Eğitim Temel Kanunu'nun genel amaçlarında belirtildiği gibi "İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak; böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak..." ifadesi (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 1973) ülkelerin hedeflerine ayna niteliğindedir.

Toplumların gerek kültürleri gerekse refah seviyeleri göz önüne alındığında, eğitim koşulları ve verilen eğitimden yararlanılma koşulları da birbirinden farklılaşmış; kendi içlerinde ve diğer uluslarla rekabet eden bir eğitim sistemi oluşmuştur (Balay, 2004). İnsan hayatına doğrudan etkisi nedeniyle eğitim, toplumların gelişmesindeki en önemli süreçtir. Eğitimi geliştirmek için okul öncesinden yükseköğretime kadar ve diğer alanlarda sürekli yenileşme ve değişme çalışmaları yapılmaktadır.

Eğitim kurum ve kuruluşlarının verimliliği, eğitim ve öğretim faaliyetlerinin planlı ve amaçlı bir biçimde gerçekleşmesine bağlıdır. Eğitimde sistem ve düzene olan gereksinim, eğitimin sistemli bir süreci gerektirmesi, öğretim programlarını ihtiyaç haline getirmiştir. Öğretim programı; amaç, öğretme-öğrenme süreci ve son olarak değerlendirme olmak üzere üç bölümden meydana gelmektedir. Öğrenciye kazandırılan veya kazandırılması planlanan her bir amaç aynı zamanda bir kazanım olarak ifade edilmektedir (Ertürk, 1998).

Öğrencilere belirlenen amaçların kazandırılması sürecinde öğretim programlarına destekleyici olması ve öğrenmenin tamamlanması noktasında ek eğitimlere ihtiyaç duyulduğu bilinmektedir. Türkiye'deki matematik, fen bilimleri ve İngilizce alanlarında ortaokul öğrencilerinin üst seviye becerileri kazanmada sorun yaşadıkları görülmektedir (Duran, 2014). Öğrenciler için rutin okul dersleri dışında ek eğitimlere olan gereksinimleri akademik başarıyı artırma isteğinin bir sonucu olabileceği gibi rekabetin bir sonucu da olabilir. Ülkemizde ortaöğretim kurumlarına yerleşmede ve yükseköğretim kurumlarına yerleşmede öğrenciler ciddi rekabet ortamı içindedirler. Dünyada eğitim seviyesi çok yüksek olan Amerika Birleşik Devletleri, Kanada ve Japonya gibi ülkelerde dahi üniversiteye giriş sürecinde öğrenciler müthiş mücadele etmektedir (Dağlı, 2006).

Milli Eğitim Bakanlığı'nın [MEB] öğrencilerin, ilgi, yetenek, ihtiyaç ve isteklerini karşılamak üzere kimi zaman özel sektör kimi zaman ise bakanlık kuruluşları aracılığı ile bir takım girişimleri olmuştur. Öğrenci ve ailelerin beklentilerini karşılamak üzere, Milli Eğitim Bakanlığının destek eğitim kursları, ders dışı eğitim faaliyetleri ve yetiştirme kursları, özel sektörün ise dersane, özel kurs ve etüt merkezleri aracılığı ile karşılamaya çalıştıkları bilinen bir durumdur.

Dershaneler, Cumhuriyetin ilk dönemlerinde daha çok yetişkinleri sanat, ev ekonomisi gibi konularda yetiştirmek amacıyla kısa süreli kurslar şeklinde açılmıştır. 1930-1960 yılları arasında ise yaygınlaştığı söylenebilir (Duman, 1984).

Dershanelerin 1950'li yıllarda yaygınlaştığını ifade eden Akyüz (2001); dershanelerin ortaya çıkmasının ve yaygınlaşmasının en önemli nedenleri olarak; öğretmen dağılımının bölgelere ve okullara göre değişiklik göstermesi, bazı okullarda derslerin boş geçmesi, yeterli mesleki donanımı olmayan öğretmenlerin derslerde görevlendirilmesi, sınıfların kalabalık olması ve materyal yetersizliği, okullarda yapılan sınavların içeriği ile yükseköğretime geçiş için yapılan sınavın farklılığı, velilerin çocukların daha iyi eğitim almalarına yönelik artan istekleri, eğitimde rekabet ortamının artması olduğunu ifade etmektedir. Türkiye'nin değişik bölgelerinde yıllar geçtikçe dershanelerin sayılarının arttığı ve değişik bölgelere yayıldığı görülmüştür. Özel Dershaneler Birliği'nin [ÖZ-DE-BİR] 2013 verilerine göre 3.858 dershanede toplam 1.280.297 öğrenci öğrenim görmüştür.

Türkiye'de dershanelerin öğrencilerin okuldaki kazanım eksikliklerini giderme, öğrencilerin kazanımlarını pekiştirme, kademeler arası geçişlerde yapılan sınavlara hazırlama gibi işlevleri yerine getirdiği düşünülmektedir. Dershaneler kuruluşundan

günümüze kadar çeşitli dönemlerde ve farklı açılardan tartışmalara neden olan bir sektör olmuştur. Bu tartışmaların genel olarak dershanelerin kapatılması üzerine yoğunlaştığı bilinmektedir. Örneğin 1962 yılında dershanelerin kapatılması gündeme gelmiş; ancak dershaneler kapatılmamış faaliyetlerini sürdürmüşlerdir. 1983 yılında dershanelerin kapatılmasına yönelik tartışmalar tekrar gündeme gelmiş; Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kapatılmaması kararı alınmıştır. Ancak Milli Güvenlik Konseyi tarafından 1983 yılında yeni dershanelerin açılmasına yasaklama getirilmiştir. 1984 yılında ise var olan dershanelerin kapatılmasına karar verilmişse de hükümet değişikliğinden dolayı kapatma kararları yürürlükten kaldırılarak dershaneler çalışmalarını devam ettirmiştir. 2012 yılının Mart'ında dershanelerin kapatılması ülke gündemine tekrar gelmiş ve tartışmalar yeniden başlamıştır (ÖZ-DE-BİR, 2013).

Türkiye'de dershanelere neden ihtiyaç duyulduğuna ilişkin literatür taraması yapıldığında farklı nedenler ileri sürülmektedir. Türkiye'de dershanelere ihtiyaç duyulmasının sebepleri şu şekilde özetlenebilir:

Okullarda yapılan eğitimin merkezi sınavlara yeterli gelmemesi (Gümüş, 2014), yükseköğretime geçiş sınavında başarılı olma isteği ve artan rekabet ortamı (Özoğlu, 2011), kaliteli bir eğitime duyulan ihtiyaç, dershanedeki sınıfların öğrenci sayısı olarak okullardaki sınıflara göre daha seyrek olması, kullanılan eğitim materyallerin (kaynak kitap, test kitabı, v.b.) fazla olması, öğretmen-öğrenci etkileşiminin daha yoğun olması (Duran, 2014).

Türk eğitim sisteminde uzun yıllar faaliyet gösteren dershaneler için; 14.03.2014 tarihli ve 28941 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, ayrıca 01.03.2014 tarihli ve 6528 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 9. Maddesinde yapılan değişiklik ile yeni, farklı bir dönem başlamıştır. Yapılan kanun değişikliği ile dershanelerin bazıları kapanırken bazıları ise aşamalı olarak özel okullara dönüştürülmüştür.

Dershanelerin kapatılması süreci ile birlikte 2014- 2015 eğitim öğretim yılından itibaren okullarda ve halk eğitim merkezlerinde destekleme ve yetiştirme kursları açılmaya başlamıştır. Dershanelerin faaliyetlerini sonlandırması ile 2015- 2016 eğitim ve öğretim yılından itibaren destekleme ve yetiştirme kursları daha yaygın bir şekilde faaliyete geçmiştir.

2014-2015 eğitim-öğretim yılında yürürlüğe konulan destekleme ve yetiştirme kurslarına Milli Eğitim Bakanlığı önem göstermektedir. Öğrenciler için ücretsiz olması açısından farklı bir öneme sahip olan destekleme ve yetiştirme kursları, çeşitli

teşviklerle hem öğretmen hem de idareciler için cazip bir uygulamadır. Ancak eğitim sistemimiz için yeni ve oldukça farklı bir uygulama olması nedeniyle uygulamada çeşitli sorunlar yaşanabilmektedir. Kurslarda yaşanan bu sorunların ortaya çıkarılması, bu sorunlara çözüm önerileri üretilmesi ilgili kursların daha verimli olmasına katkı sağlayacaktır.

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de 2014 yılında yürürlüğe konulan Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı ortaokullarda destekleme ve yetiştirme kurslarında görev alan öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin, söz konusu kurslara ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu araştırma ile destekleyici eğitim kapsamında uygulanmaya konulan destekleme ve yetiştirme kurslarının da yaşanan sıkıntılar ve bu sıkıntılara dair çözüm önerileri, öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri bağlamında incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu çerçevede araştırmanın problemi; “Öğretmen, öğrenci ve veli bağlamında destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin görüşler nelerdir?” şeklindedir. Bu bağlamda aşağıdaki sorulara kurslarda görev alan öğretmenler, öğrenciler ve velilerine göre cevap aranmıştır.

- Destekleme ve yetiştirme kurslarının niteliği (içeriği ve önemi) konusunda görüşler nelerdir?
- Destekleme ve yetiştirme kurslarının materyal koşulları ile ilgili görüşler nelerdir?
- Destekleme ve yetiştirme kurslarında öğretimsel sürece ilişkin görüşler nelerdir?
- Destekleme ve yetiştirme kurslarına yönelik (idari işlemler ve düzenlemeler) uygulamalara ilişkin görüşler nelerdir?
- Destekleme ve yetiştirme kurslarının daha iyi bir uygulama olarak yürütülmesi için öneriler nelerdir?

1.3 Araştırmanın Önemi

Ülkemizde iyi bir ortaöğretim kurumuna girebilen öğrenci sayısının sınırlı olması öğrenciler arasında büyük bir rekabet oluşmasına neden olmaktadır. Bu rekabette öğrenciler daha başarılı olabilmek için destekleme ve yetiştirme kurslarına yönelmektedirler (MEB, 2016). Son zamanlarda destekleme ve yetiştirme kursları

sınava hazırlamanın yanında okulda öğretim süreci içerisinde edinilemeyen bilgileri elde etme ve okul derslerine takviye olması yönleri ile de tercih edilmektedirler. Ayrıca iyi bir üst okul kazanmaya yönelik sınavlarda soru sorulan derslerin okuldaki saatlerinin azlığı, dersi bölmek ve diğer arkadaşlarını engellemek için öğretmene sormadıkları veya öğrenemedikleri konuları öğrenebilmek için de öğrenciler dershaneleri tercih etmektedirler (Destekleme ve Yetiştirme Kursları Tanıtım Kitapçığı, 2016). Bu çerçevede Destekle ve Yetiştirme Kurslarında görev alan öğretmenlerin görüşlerinin ortaya çıkarılması, süreci anlama ve anlamlandırmanın açısından önemli bulunmaktadır.

Destekleme yetiştirme kursları, eğitimde sürekliliğin ve fırsat eşitliğinin sağlanması açısından önemlidir. Bu nedenle destekleme ve yetiştirme kurslarının eğitim ilkeleri doğrultusunda geliştirilmesi gerekmektedir. Ülkemizde öğrencilerin sınavlara hazırlanması önemli bir sorundur. Bu sorun öğrencilerin ek kurslara gitmesini zorunluluk haline getirmektedir. Buda velileri sınavlara hazırlık amacıyla ciddi maliyetlere katlanmak zorunda bırakmaktadır.

Destekleme yetiştirme kursları, hem eğitime destek olurken ailelerin gelir seviyesinin de yıpranmasına engel olmaktadır. Bu durum öğrenciler arasındaki demografik farklılıkların eğitime etkisini azaltmaktadır. Bu yönüyle destekleme yetiştirme kurslarının otomatik katalizör konumunda yer aldığı söylenebilir.

Öğrenciler sınavda daha başarılı olmak, arkadaşlarından daha önde bu yarıyı bitirmek isteyen öğrenci, destekleme ve yetiştirme kursuna gitmeyi tercih etmektedir. Öğrenci istemese bile veli hem çocuklarına karşı sorumluluklarını yerine getirmek hem de çocuğunun başarılı olabilmesinde önemli bir araç olarak değerlendirdiği için destekleme ve yetiştirme kurslarını gerekli görmektedir.

Bu çalışmada ortaokul ve dershanelerin yerine okul derslerine takviye olarak açılan destekleme ve yetiştirme kurslarının eğitim sistemimizdeki misyonu hakkında detaylı bilgi sahibi olunacaktır. Öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin bu kurslara bakışı, beklentileri saptanacak, kurslar öğretmen, öğrenci ve veli açısından değerlendirilmiş olacaktır. Bu bağlamda yapılan bu araştırma önem kazanmaktadır. Destekleme ve yetiştirme kurslarında görev alan öğretmenlerden, öğrencilerden ve velilerden görüş alınmasının, bu kursların önemi, etkililiği, verimliliği ve yaşanmakta olan sorunların ortaya çıkarılması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

1.4 Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmanın şu hususlarda sınırlılıklar taşıdığı kabul edilmektedir:

1- Araştırma öğretmen, öğrenci ve velilere uygulanan görüşme formları ile elde edilen verilerle sınırlıdır.

2- Araştırma 2020-2021 yılında Sivas ilindeki Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ortaokulda öğrenim görmekte olup destekleme ve yetiştirme kurslarına katılan öğrenciler, destekleme ve yetiştirme kurslarında görev alan öğretmenler ve kurslarda öğrenim gören çocukları olan velilerden elde edilen verilerle sınırlıdır.

1.5 Varsayımlar

Araştırmanın varsayımları şu şekildedir:

1- Araştırmaya katılan öğretmen, öğrenci ve veliler veri toplama araçlarındaki sorulara, araştırılan konuyla ilgili gerçek durumu yansıtan samimi ve objektif cevaplar vermişlerdir.

2- Hazırlanan veri toplama araçları, kursların etkililiğini ortaya koyacak niteliktedir.

1.6 Tanımlar

Kurs: Resmi ve özel örgün eğitim kurumları ile yaygın eğitim kurumlarında öğrenim gören öğrenci ve kursiyerleri destekleme ve yetiştirme amacıyla resmi örgün ve yaygın eğitim kurumlarında açılan kursları,

Ders Yılı: Derslerin başladığı tarihten derslerin kesildiği tarihe kadar geçen ve iki dönemi kapsayan süreyi,

Kursiyer: Kursa devam eden ve herhangi bir örgün öğretimi bitiren kişiyi,

Kurs Merkezi: Bünyesinde destekleme ve yetiştirme kursları açılan resmî okul veya kurumları,

Kurs Merkezi Müdürü: Bünyesinde kurs açılan okul veya kurumun müdürünü,

Kurs Merkezi Müdür Yardımcısı: Bünyesinde kurs açılan okul veya kurumun kurs merkezi müdürü tarafından görevlendirilen kurslardan sorumlu müdür yardımcısını,

Öğrenci: İlköğretim ve ortaöğretim kurumları ile açık öğretim kurumlarında öğrenim görenleri, ifade eder.

BÖLÜM II

ALANYAZIN TARAMASI VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1 Eğitim

Eğitim tarihsel yolculuğunda devamlı değişen ve gelişen bir süreç dinamik bir süreç olmuştur. Her insan topluluğu birbirleri ile olan ilişkilerini birtakım masalların, atasözlerinin vb. etkileri ile düzenlemişlerdir. Daha sonra toplumdan çıkan peygamberler, filozoflar, bilginler, edebiyatçılar, eğitimci yazarlar, gerek kuramsal gerek uygulamaya yönelik çalışmaları ile eğitimi sistemleştirmeye, bir takım kurallara ve kaidelere bağlamaya çalışmışlardır. Eğitimin tarihini çok eskiden başlatmak mümkün ise İÖ 3. – 4. yüzyıldan başlatılabilir. Eski Yunan'da yetişen filozoflar eğitime felsefi açıdan bakmışlardır. Bu döneme Eflatun, Sokrates ve Aristo damgasını vurmuştur. Eski Yunan'da ortaya çıkan bu filozofların görüşleri Romalılarca pratikleştirilerek devam etmiştir. Ortaçağda eğitim skolastik düşüncenin etkisi ile Hıristiyan dünyasında gerilemeye başlamıştır. Doğuda ve İslam dünyasında 13. yüzyıla kadar yerini korumuştur. 12. yüzyılda Farabi ve İbn-i Sina dünya eğitimine önemli katkılarda bulunmuşlardır. Rönesans döneminde ise batılı yazarların etkisi ile var olan eğitim görüşlerinde önemli gelişmeler yaşanmıştır. Bu dönemde Erasmus, Montaigne, Ratke ve Comenius'un eğitim hakkındaki görüşleri eğitimin ilerlemesini sağlamıştır. Sonraki dönemlerde ise J.J. Rousseau, Pestolozzi ve Herbart eğitime önemli katkılar sağlamıştır. Daha sonraları çağdaş görüşleri organize ederek, yaptıkları ve uygulamaları ile John Dewey etkili olmuştur (Binbaşıoğlu, 1988).

Farklı felsefi anlayışlara ve farklı bilimsel yaklaşımlara göre eğitim çeşitli şekillerde tanımlanmıştır. Bu tanımlarda pek çoğu eğitime kendi hedeflerine uygun bir amaç yüklemiş ve eğitimin tanımını ona göre yapmıştır. İdealistler, eğitimi Tanrı'ya ulaşmak için yapılan etkinlikler; Realistler, insanı toplumun baskın kültürüne uygun olarak yetiştirme süreci; Marksistler, çelişkiyi en aza indirip üretimde bulundurma süreci; Pragmatistler, yaşantılar yoluyla bireyde istendik yönde davranış, tutum değişikliği yapma süreci; Varoluşçular ise, insanı sınır durumuna getirme süreci olarak ele almışlardır (Sönmez, 1998).

Eğitimle ilgili birçok tanım yapılmıştır. Tanımların bazılarında eğitim bütün yönleri ile tanımlanırken, bazılarında ise eğitimin daha özel bir yönü tanımlanmıştır. Aşağıda eğitim ile ilgili bazı tanımlamalara yer verilmiştir:

- Eğitim, bireyin yaşadığı toplumda uygulama değeri olan yetenek, yöneliş ve diğer davranış örgütlerini kazandığı süreçler toplamıdır (Demirel ve Kaya, 2006).

- Eğitim, toplumun ve başka insanların etkisiyle bir insanın kendi davranışlarında değişimler oluşturması sürecidir (Koçoğlu, 2015).

Eğitimin amaçları konusunda çeşitli görüşler bulunmaktadır. Bunlar zamana, toplumlara, ülkelerin yönetim ve eğitim anlayışlarına göre değişebilir. Ancak eğitimdeki genel amaç, birey için mutlu bir yaşam hazırlamak olarak düşünülmüştür. Buna göre eğitim, toplumdaki sosyal, siyasi, kültürel, endüstriyel değişimlere paralel olarak farklı amaç ve işlevleri gerçekleştirmek için bir amaç olarak görülmektedir (Şişman, 2015).

Türk eğitim sisteminin amaçları ülkenin amaçlarının bir yorumu niteliğinde olup toplumun temel değer ve ideallerini, yetiştirilmek istenen insan figürünün temel özelliklerini yansıtmaktadır. *“Bu amaçlar Milli Eğitim Temel Kanunu’nda Genel Amaçlar başlığında şu şekilde ifade edilmiştir:*

- 1- *Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını ve milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek,*
- 2- *Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek,*
- 3- *İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri ve davranışlar iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak.”*

Ertürk (2013) ülkemizde en çok kullanılan ve alan yazında kabul gören tanımıyla eğitimi, kişinin davranışlarında kendi yaşantıları aracılığıyla, kasıtlı bir

şekilde istendik değişiklikleri oluşturma süreci olarak tanımlamaktadır. Bu süreç içinde yapılan etkinlikler bazen kendiliğinden bazen de amaçlı ve planlı olarak gerçekleştirildiği için eğitim, formal ve informal olmak üzere ikiye ayrılmaktadır (Özer ve Atik, 2014). Yavuz (2007), informal eğitimi, hayatın akışı içerisinde kendiliğinden oluşan, belirlenmiş bir amaca ve plana dâhil olmayan, uzman kişiler aracılığıyla yürütülmeyen, pozitif ve negatif yanları bir arada olan, herhangi bir mekâna bağlı olmadan oluşan kültürlenme süreci olarak; Eskicumalı (2011), formal eğitimi planlı, sistematik, programlı, örgütlü ve kontrollü olarak yürütölen eğitim faaliyetleri olarak tanımlanmaktadır. Yani formal eğitim okullarda yürütölen planlı eğitim etkinliklerini oluşturmaktadır (Erden, 2012).

2.2 Formal Eğitim

Okullarda veya çeşitli kurum ve kuruluşlarda bir plan veya program uygulanarak yapılan sistematik, planlı eğitimi formal eğitim olarak ifade edebiliriz. Formal eğitim, amaçlıdır, önceden hazırlanmış bir müfredat, plan ve program çerçevesinde, belirli kurallara dayalı olarak yapılır, öğretim yoluyla gerçekleştirilir. Bu nedenle formal eğitime biçimsel eğitim veya şekli eğitim de denilmektedir. Eğitim süreci okul, kurum ve öğretmen tarafından planlanır, uygulanır ve eğitim süreci her aşmasında izlenir. Formal Eğitim ilk aşamasından son aşamasına kadar özel bir bölge (okul, dershane, kurum, v.b.) içerisinde kontrollü olarak yürütölen bir süreçtir. Sürecin daha önceden planlanmış belli aşamalarında ve sürecin sonunda değerlendirme çalışmaları yapılır. Okullarda yapılan eğitim formal eğitimdir. Okul dışında halk eğitim merkezlerinde açılan kurslar, sanayi, tarım ve çeşitli alanlarda kişilere bir meslek kazandırmak, meslekte gelişimlerini, sağlamak ve mesleki yenilikleri öğretmek amacıyla yapılan eğitim ve öğretim etkinlikleri, bir plan ve program dahilinde yapılan asker yetiştirme eğitimleri birer formal eğitim örneğidir. Türkiye’de her sene binlerce vatandaş bu tür amaçlı, planlı ve kısa süreli eğitim süreçlerinden geçerek yeni bilgi, beceri, tutum ve değerler kazanmakta, hem kendisi hem de ülkesi adına faydalı bir süreç yürütmektedirler (Fidan ve Erden, 2001).

2.3 İnfomal Eğitim

İnfomal eğitim, doğal ortamda yaşam içerisinde kendiliğinden oluşan, belirli bir amaç, plan veya program çerçevesinde yapılmayan, olumlu yanları ile birlikte olumsuz yanları da olan, eğitimin gerçekleştiği belirli bir mekan olmadan oluşan, alanında uzman

kişilere ihtiyaç duyulmadan yapılan her türlü eğitim sürecidir. İnfomal eğitim sürecinin öğrenme yöntemi uyarıcıların gözlemlenmesi ve gözlenen davranışların taklit edilmesidir. İnsanlardaki topluluk içerisinde yaşama güdüsü onları toplumun beklentileri ve istekleri doğrultusunda davranış geliştirmeye yöneltir. Eski toplumlarda ve planlı eğitimin olmadığı küçük topluluklarda eğitim tamamen informal yollarla gerçekleştiği söylenebilir. Kırsalda yaşayan çocuk tarım ve hayvancılık ile ilgili bilgi ve becerilerini günlük yaşam içerisinde çevresindeki büyüklerini gözleyerek, onları taklit ederek, yaparak ve yaşayarak öğrenir. Okulda sadece matematik, kimya, coğrafya vb. dersleri öğrettiğini düşünen öğretmenler farkında olmadan kendi düşüncelerini, değerlerini ve davranışlarını öğrencilere geçirebilirler. Bu da informal bir öğrenme olarak ifade edilir (Fidan, 2012).

2.4 Örgün Eğitim

Örgün eğitim, kişilerin hayata başlamadan, farklı şekilde ifade etmek gerekirse iş ve meslek kollarında çalışmaya başlamadan önce okul ya da okul benzeri kurumlarda genel ve özel bilgiler bakımından yetişmelerini sağlamak maksadıyla kanunlara göre düzenlenen ve yürütülen eğitimidir. Örgün eğitim, okul öncesi eğitimden başlayıp üniversitenin sonuna kadar yapılan eğitim süresini kapsamaktadır. Bu eğitim, belirli yıllara, dönemlere ayrılmakta ve bu dönemleri başarıyla bitiren öğrencilere bir diploma ya da akademik bir derece verilmektedir. (Demirel, 1997).

1739 sayılı Milli Eğitim Kanununa göre Türk milli eğitim sistemi, örgün eğitim ve yaygın eğitim olmak üzere, iki ana bölümden kurulur. Örgün eğitim, okul öncesi eğitimi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsar. *“1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununda bu kurumların kapsam, amaç ve görevleri şu şekilde ifade edilmiştir:”*

Okul öncesi eğitimi:

“I – Kapsam: Okul öncesi eğitimi, mecburi ilköğrenim çağına gelmemiş çocukların eğitimini kapsar. Bu eğitim isteğe bağlıdır.”

“II – Amaç ve görevler: Okul öncesi eğitiminin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,”

1. *“Çocukların beden, zihin ve duygu gelişmesini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak;”*
2. *“Onları ilköğretime hazırlamak;”*
3. *“Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı yaratmak;”*
4. *“Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.”*

İlköğretim:

“I – Kapsam: Mecburi ilköğretim çağı, 6-14 yaş grubundaki çocukları kapsar. İlkokulların birinci sınıflarına o yılın 31 Aralık tarihinde 72 ayını dolduran çocukların

kaydı yapılır. Ancak çocuğun gelişim durumuna bağlı olarak okula erken başlaması veya kaydının ertelenmesi ile ilgili hususlar yönetmelikle düzenlenir.”

“ II – Amaç ve görevler: İlköğretimin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,”

1. “Her Türk çocuğuna iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak; onu milli ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirmek;”
2. “Her Türk çocuğunu ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünden yetiştirerek hayata ve üst öğrenime hazırlamaktır.”
3. “ İlköğretimin son ders yılının ikinci yarısında öğrencilere, ortaöğretimde devam edilebilecek okul ve programların hangi mesleklerin yolunu açabileceği ve bu mesleklerin kendilerine sağlayacağı yaşam standardı konusunda tanıtıcı bilgiler vermek üzere rehberlik servislerince gerekli çalışmalar yapılır.”

Ortaöğretim:

“I – Kapsam: Ortaöğretim; ilköğretime dayalı dört yıllık zorunlu örgün veya yaygın öğrenim veren genel, mesleki ve teknik öğretim kurumları ile mesleki eğitim merkezlerinin tümünü kapsar. Bu okul ve kurumları bitirenlere, bitirdikleri programın özelliğine göre diploma verilir. Ancak mesleki eğitim merkezi öğrencilerinin diploma alabilmeleri için Milli Eğitim Bakanlığınca belirlenen fark derslerini tamamlaması zorunludur.”

“II – Amaç ve görevler: Ortaöğretimin amaç ve görevleri, Milli Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,”

1. “Bütün öğrencilere ortaöğretim seviyesinde asgari ortak bir genel kültür vermek suretiyle onlara kişi ve toplum sorunlarını tanımak, çözüm yolları aramak ve yurdun iktisadi sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunmak bilincini ve gücünü kazandırmak,”
2. “Öğrencileri, çeşitli program ve okullarla ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yükseköğretime veya hem mesleğe hem de yükseköğretime veya hayata ve iş alanlarına hazırlamaktır.”

“Bu görevler yerine getirilirken öğrencilerin istekleri ve kabiliyetleri ile toplum ihtiyaçları arasında denge sağlanır.”

Yükseköğretim:

“I – Kapsam: Yükseköğretim, orta öğretime dayalı en az iki yıllık yükseköğrenim veren eğitim kurumlarının tümünü kapsar.”

“II – Amaç ve görevler: Yükseköğretimin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,”

1. “Öğrencileri ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yurdumuzun bilim politikasına ve toplumun yüksek seviyede ve çeşitli kademelerdeki insan gücü ihtiyaçlarına göre yetiştirmek;”
2. “Çeşitli kademelerde bilimsel öğretim yapmak;”
3. “Yurdumuzu ilgilendirenler başta olmak üzere, bütün bilimsel, teknik ve kültürel sorunları çözmek için bilimleri genişletip derinleştirecek inceleme ve araştırmalarda bulunmak;”
4. “Yurdumuzun türlü yönde ilerleme ve gelişmesini ilgilendiren bütün sorunları, Hükümet ve kurumlarla da elbirliği etmek suretiyle öğretim ve araştırma konusu yaparak sonuçlarını toplumun yararlanmasına sunmak ve Hükümetçe istenecek inceleme ve araştırmaları sonuçlandırarak düşüncelerini bildirmek;”
5. “Araştırma ve incelemelerinin sonuçlarını gösteren, bilim ve tekniğin ilerlemesini sağlayan her türlü yayınları yapmak;”
6. “Türk toplumunun genel seviyesini yükseltici ve kamuoyunu aydınlatıcı bilim verilerini sözle, yazı ile halka yaymak ve yaygın eğitim hizmetlerinde bulunmaktır.”

2.5 Yaygın Eğitim

Yaygın eğitim örgün eğitimin dışında kalmış, örgün eğitimden herhangi bir nedenle ayrılmış ya da örgün eğitimi tamamlayamamış veya meslek edinmek isteyen bireylere yönelik olarak yapılan eğitim faaliyetlerinin tamamıdır (Şişman, 2015). Yaygın eğitim örgün eğitimin dışında ve yanında düzenlenen, örgün eğitimden yararlanamayan, her yaş seviyesinden dezavantajlı kişileri merkeze alan, örgün eğitime göre daha esnek bir eğitim sistemidir. Yaygın eğitimin amacı, çeşitli sebeplerden dolayı eğitim alamamış, okulu bırakmış, işsiz ve yoksul insanlara ihtiyaç duyduğu alanlarda eğitim düzenleyerek onları kendilerine ve topluma yararlı bireyler haline getirmek, bilgi ve kabiliyetlerini yükseltmek, kazançlarını artırmak ve hayat kalitelerini daha iyi seviyeye çıkarmaktır. Böylece kişiler topluma ve kendisine fayda sağlayan bireyler olurlar (Çokgezen ve Erdene, 2015).

“1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununda bu kurumların kapsam, amaç ve görevleri şu şekilde ifade edilmiştir:”

- “ Kapsam, amaç ve görevler:** Yaygın eğitimin özel amacı, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, örgün eğitim sistemine hiç girmemiş yahut herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademedен çıkmış vatandaşlara, örgün eğitimin yanında veya dışında,”
1. “Okuma - yazma öğretmek, eksik eğitimlerini tamamlamaları için sürekli eğitim imkânları hazırlamak,”
 2. “Çağımızın bilimsel, teknolojik, iktisadi, sosyal ve kültürel gelişmelerine uymalarını sağlayıcı eğitim imkânları hazırlamak,”
 3. “Milli kültür değerlerimizi koruyucu, geliştirici, tanıtıcı, benimsetici nitelikte eğitim yapmak,”
 4. “Toplu yaşama, dayanışma, yardımlaşma, birlikte çalışma ve örgütlenme anlayış ve alışkanlıkları kazandırmak,”
 5. “İktisadi gücün artırılması için gerekli beslenme ve sağlıklı yaşama şekil ve usullerini benimsetmek,”
 6. “Boş zamanları iyi bir şekilde değerlendirme ve kullanma alışkanlıkları kazandırmak,”
 7. “Kısa süreli ve kademeli eğitim uygulayarak ekonomimizin gelişmesi doğrultusunda ve istihdam politikasına uygun meslekleri edinmelerini sağlayıcı imkânlar hazırlamak,”
 8. “Çeşitli mesleklerde çalışmakta olanların hizmet içinde ve mesleklerinde gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmaktır.”

2.6 Ortaöğretime Geçiş Sistemi

Türkiye’de bir üst öğrenim kurumuna geçiş için uzun yıllardır ulusal sınavlar düzenlenmektedir. Gerek üst öğrenim kurumlarının öğrenci kontenjanlarının yetersizliği gerekse "yetenekli" öğrencilerin tespiti maksadıyla yapılan bu sınavlar öğrencilerin birbirleri ile rekabet etmesine de sebep olmaktadır. Türkiye’de eğitim kademeleri arasındaki geçişin yaklaşık 40 yıldan beri sınava dayalı bir sistemle gerçekleştirildiği bilinmektedir (Karabacak, 2010’dan akt. Özkan ve Karataş: 2016).

Eğitim sistemimizde ortaöğretime geçiş aşamasında Fen Liseleri, Anadolu Liseleri, Sosyal Bilimler Liselerine dönemsel olarak değişik seçme sınavları ile öğrenci alınmıştır. İlköğretim sonrası ortaöğretime geçişte pek çok yöntem denenmiştir. Uygulanan yöntemler, ilköğretimde alınan bilgilerin ölçülmesinden ziyade üst eğitim kurumlarına öğrenci yerleştirilmesinde kullanılmıştır. Öğrencilerin aldığı puanların yerleşmek istediği ortaöğretim okuluna yetip yetmediğine bakılmış, öğrencinin bu okulun eğitim programına hazır olup olmadığına, önceki öğrenimlerini yeni okuluna transfer edip edemeyeceğine bakılmamıştır. Bu durum ortaöğretim sınavlarına yönelik birçok eleştiriye beraberinde getirmiştir (Ocak, Akgül ve Yıldız, 2010).

2005 yılında merkezi sınavları tek elden yürütmek için Liselere Giriş Sınavı sistemi kaldırılmış, bunun yerine OKS (Ortaöğretim Kurumları Seçme ve Yerleştirme Sınavı) sistemi getirilmiştir (Özkan ve Özdemir 2014). OKS'nin LGS'den en önemli farkı çeşitli alanlardaki tüm sınavları tek çatı altına toplaması olmuştur (Gür vd., 2013). Her eğitim-öğretim yılı sonunda tek oturum hâlinde yapılan OKS'de öğrencilere 6., 7. ve 8. sınıf Türkçe, matematik, fen ve teknoloji, sosyal bilgiler derslerinin konularını kapsayan sınav uygulanmıştır. OKS'de toplam 100 soru sorulmuş ve sınav süresi olarak öğrencilere 120 dakikalık süre verilmiştir (MEB, 2005). OKS ilerleyen dönemlerde çeşitli eleştirilere neden olmuştur. Sekizinci sınıfın sonunda bir sefere mahsus yapılan ve telafisi olmayan bu sınavın öğrenciler için bir amaç hâline geldiği, sürecin niteliğini ölçmediği ifade edilmiştir. Ayrıca OKS'ye yönelik dersanelere olan ilgiyi daha da artırdığı, öğrencilerin okuldaki dersleri önemsememesine neden olduğu, öğrenci ve velide strese neden olduğu, dolayısıyla öğrencilerin hayata ve ortaöğretim kurumlarına etkili ve verimli şekilde hazırlanamadığı yönünde eleştiriler yapılmıştır (Öztürk ve Aksoy, 2014). Bunun üzerine 2007 yılında 6. 7. ve 8. sınıf seviyelerinde yapılan merkezi sınavlar ile ortaokul başarı puan ortalamasının alındığı Seviye Belirleme Sınavları (SBS) uygulamaya konulmuştur. Seviye Belirleme Sınavları ile öğrenci başarısının değerlendirilmesinde okulda verilen eğitimin odak noktası olması, öğrencilerin üst öğrenime daha etkili hazırlanması, sınav sürecini uzun bir dönme yayarak öğrenci ve velileri rahatlatmak ve dersanelere olan ilgiyi azaltmak amaçlanmıştır. (Öztürk & Aksoy, 2014). Ancak bu sistemden de sınav stresini her sınıf seviyesine yaydığı, öğrenciler arasındaki yarışı, dersanelere olan ilgiyi ve okul dışı faaliyetlere yönelimi artırdığı gerekçesiyle vazgeçilmiştir (Başol ve Zabun 2014). 2013 yılında SBS sistemi kaldırılmıştır. Kaldırılan SBS yerine, 8. sınıf seviyesinde kasım ve nisan aylarında olmak üzere iki defa yapılan merkezi sınav ile ortaokul yılsonu başarı

puanlarının ortalamasının kullanıldığı Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sistemi (TEOG) uygulaması getirilmiştir (Atıla ve Özeken, 2015). Bu sistem de TEOG puanı olmadan liselere geçişin mümkün olmadığı ve istekli isteksiz tüm öğrencilerin sınava girmek zorunda kaldıkları, öğrenci ve velilerin yoğun şekilde sınav stresi yaşadıkları gerekçesiyle 2017 yılında kaldırılmış ve yerine 14 Şubat 2018 tarihinde Liselere Geçiş Sistemi (LGS) adında yeni bir ortaöğretime geçiş sistemi devreye alınmıştır. LGS adı verilen yeni sistemde merkezi sınavda öğrencilere 20 Türkçe, 20 matematik, 20 fen bilimleri, 10 inkılap tarihi, 10 İngilizce ve 10 din kültürü ve ahlak bilgisi olmak üzere toplam 90 soru sorulmakta ve 155 dakika sınav süresi tanınmaktadır. (Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik [MEBOKYDYDY], 2018).

Ortaöğretime geçiş sınavları öğrencilerin geleceklerini belirlemede önemli bir konuma sahip olması nedeniyle eğitimcileri ve öğrencileri olduğu kadar aileleri de yakından etkilemektedir (Bilgili ve Durmuşçelebi, 2014). Zamanla isimleri ve içerikleri değişen sınavlar öğrenciler için olduğu kadar aileler için de çoğu zaman bir var oluş meselesi olarak görülmektedir (Büyüköztürk, 2016).

2.7 Özel Dershaneler

Türkiye de özel dershanelerin kurulması ve sayılarının artmasına neden olan başlıca sebepler şu şekilde özetlenebilir (Akyüz, 1989):

- İlköğretimde ve ortaöğretimde özellikle devlet okullarında sınıfların küçük, sınıf mevcutlarının kalabalık olması nedeniyle öğretmenlerin öğrencilere yeterince zaman ayıramaması, büyük şehirlerde ikili eğitim uygulamaları yapılması nedeniyle eğitimin kalitesinin düşmesi,
- Ülkenin bölgelerine ve okullara göre öğretmen dağılımının değişiklik göstermesi,
- Eğitim fakültelerinden mezun olan öğretmenlerin yetiştirilmeleri yönünden farklılık göstermeleri,
- Bazı okullarda yeterli öğretmen olmaması nedeniyle derslerin boş geçmesi, derslerin ücretli öğretmen uygulaması veya yetersiz elemanlarca doldurulması,
- Ortaöğretime ve yükseköğretime geçişte merkezi sınav ile öğrenci alan okulların kontenjanlarının artan talep karşısında sınırlı kalması ve bu

okullara girmenin her sene daha da zorlaşması,

- Okullarda yapılan sınavların tekniği ile merkezi sınavlardaki soru tekniğinin farklı olması sebebiyle öğrencilerin merkezi sınavlara hazırlanma ihtiyacı duymaları,
- Kademeler arası geçişte uygulanan sınavların içeriği ile okullarda öğrencilere öğretilen bilgiler arasında farklılıklar bulunması,
- Değişik ortaöğretim programlardan geçen lise öğrencilerinin üniversite giriş sınavında aynı sorulara tabi tutulması,
- Velilerin çocuklarını daha güzel yetiştirebilmek, çocuklarını daha kaliteli bir lisede veya üniversitede okutmak için gittikçe daha güçlü bir arzu duymaları, daha hırslı olmaları,
- Her geçen gün daha da zorlaşan liseye ve üniversiteye girişin en önemli yolunun puanları yükseltici yöntemleri, teknikleri ve bilgileri kazanmak olarak görülmesi.

Ülkemizde özel dershanelerin ortaya çıkışı Cumhuriyet öncesine kadar uzanmaktadır. Ancak gerek Cumhuriyet öncesinde gerekse Cumhuriyet kurulduktan sonraki yıllarda faaliyet gösteren özel dershanelerin günümüzde faaliyet göstermekte olan özel dershanelerinden farklı fonksiyonları vardı. Özel dershaneler o dönemde örgün eğitim kurumlarında okuyan öğrencilere yönelik faaliyetlerde bulunmuyorlardı. O dönemki özel dershaneler daha çok yetişkinleri yabancı dil, sanat, ticaret ve ev ekonomisi gibi konularda yetiştirmeye dönük kısa süreli özel kurslar şeklinde faaliyet yürütmüştür. Cumhuriyet sonrasında, ilköğretimin ve ortaöğretimin yaygınlaşmasıyla birlikte, özel dershaneler hedef kitlesini değiştirmiştir. Özel dershaneler yetişkinlere yönelik faaliyetlerini okula devam eden öğrencilere yönelik faaliyetlere çevirmiştir. 1940'lı yıllardan 1970'li yılların ortalarına kadar, özel dershaneler dersleri başarısız olan, bütünleme sınavlarına kalan, dışarıdan okul bitirmek, diploma almak isteyen ve lise bitirme veya devlet olgunluk sınavlarına hazırlanan öğrencilere hitap eden, daha çok destekleme niteliğinde kurslar olarak faaliyet göstermiştir (Duman, 1984).

Temel fonksiyonları sınavlara hazırlık olarak değişen özel dershanelerin sayısı hızlı artış göstermiştir. Bu artışla birlikte, özel dershaneler hakkındaki tartışmalar da 1970'li yılların ortasından itibaren hızla alevlenmiştir. 1980 ihtilali sonrasında kurulan ihtilal hükümetinin programında özel dershanelerin kapatılması yer almıştır. Özel dershanelerin kapatılmasına gerekçe ise dershanelerin genellikle şehirlerde

kurulmasından dolayı kırsal kesimde öğrenim gören öğrencilerin özel dershanelerden faydalanamadığı, dolayısıyla özel dershanelerin erişim noktasında kırsaldaki öğrenci ile kentteki öğrenci arasında fırsat eşitsizliği oluşturduğu ifade edilmiştir. Ayrıca özel dershanelerin sayılarının hızla artmasıyla birlikte özel dershaneler üzerinde yeterli denetim yapılamadığı fikri ileri sürülmüş ve kısa dönemde bu kurumların denetim yolu ile kontrol altına alınması, uzun dönemde ise kapatılması gerektiği yönünde görüş bildirilmiştir. Bu istek üzerine, Milli Eğitim Bakanlığı çeşitli genelge ve yönetmeliklerle, özel dershanelerin o dönemde tabi olduğu 1965 tarih ve 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'na ek olarak, yeni düzenlemeler yapmıştır. Bu düzenlemelere bağlı olarak yürütülen denetimlerde özel dershanelerde çeşitli sıkıntıların varlığı tespit edilmiştir. Birtakım dershanelerin kaçak yollarla işletildiği, bazılarının kanuna aykırı olarak resmi okullarda görev yapan öğretmenleri çalıştırdığı, bazılarının kaçak öğretmen çalıştırdığı, bazılarının kontenjanlarının çok üzerinde öğrenci kaydettikleri, bazılarının ise ilgili komisyonlarca tespit edilen ücretin üstünde ücret aldıkları saptanmıştır (Duman, 1984).

Milli Eğitim Bakanlığının özel dershaneleri kontrol altına almak amacıyla yaptığı çalışmalar sürerken, 1983'te özel dershanelerin kapatılmasına yönelik bir kanun tasarısı kurucu meclisin gündemine getirilmiştir. Bu dönemde hem kamuoyunda hem de mecliste uzun tartışmalar yaşanmıştır. Yapılan uzun soluklu bu tartışmalardan sonra özel dershanelerin kapatılmasını öngören bu kanun tasarısı Meclis tarafından reddedilmiştir. Fakat Milli Güvenlik Konseyi bu kararı veto etmiştir. Özel dershanelerin kapatılması ile ilgili önergeyi kabul etmiş ve çıkartılan 16 Haziran 1983 tarih ve 2843 sayılı kanunla, yeni özel dershane açılmasını yasaklamış ve mevcut durumda faaliyet gösterenlerin ise 1 Ağustos 1984 tarihine kadar kapatılmasına karar vermiştir (Akyüz, 1997).

Özel dershanelerin kapatılmasına yönelik 1980'li yılların başında atılan adımlar, yaşanan bu kritik süreçler, özel dershanelerin yöneticilerini birlikte hareket etmeye sevk etmiştir. Dershane yöneticileri bu süreçte çeşitli lobi faaliyetleri yürütmeye başlamışlardır. Özel dershane yöneticilerinin bu şekilde ortak hareket etmeleri, etkili lobi çalışmaları o dönemde yeni kurulan Turgut Özal Hükümeti üzerinde etkili olmuş ve özel dershanelerin faaliyetini sürdürmesini öngören 3035 sayılı kanun, 11 Temmuz 1984 tarihinde Meclis tarafından kabul edilmiştir. Bu kanun ile 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Yasası'nın bazı maddeleri değiştirilmiş ve 2843 sayılı kanun ile getirilen kapatma hükmü iptal edilmiştir (ÖZDEBİR, 2009).

“1965’ten günümüze kadar sonra dershaneler ile ilgili şu gelişmeler yaşanmıştır (Şenyuva, 2012; DPT, 2006; ÖZDEBİR, 2014; TBMM, 2014):”

- *“1965 yılında 625 sayılı yasa ile bugünkü yasal statülerini kazanmışlardır.”*
- *“1970’li yıllarda varlıkları tartışılmaya başlanmıştır.”*
- *“1983’te özel dershanelerin kapatılmasına yönelik bir yasa tasarısı kurucu meclisin gündemine getirilmiş, Kurucu Meclis’in reddettiği teklif Milli Güvenlik Konseyi’nce veto edilerek 16 Haziran 1983 tarih ve 2843 sayılı Yasa’yla yeni özel dershane açılması yasaklanmış, mevcutlarının ise 1 Ağustos 1984 tarihine kadar kapatılmasına karar verilmiştir. Bu dönemde kurulan yeni hükümet ise özel dershanelerin faaliyetini sürdürmesini öngören 3035 sayılı Yasa’yı 11 Temmuz 1984 tarihinde kabul ederek 2843 sayılı Yasa ile getirilen kapatma hükmünü iptal etmiştir.”*
- *“1985 yılında özel dershane kurucuları ve işletmecileri bir araya gelerek Özel Dershaneler Birliği Derneği’ni (ÖZ-DE-BİR) kurmuşlardır.”*
- *“1988 yılında yeniden kapatılma tartışmaları yaşanmıştır. Dershanelerin test sınavlarından elde ettikleri düşünülen gücü kırmak için üniversite giriş sisteminde ortaöğretim başarı notunun etkisi artırılmıştır.”*
- *“1990’lı yıllarda üniversite sınavının kaldırılması tartışmaları ile dershanelerin kapatılmasını gündeme gelmiştir.”*
- *“Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planında ortaöğretim ve yükseköğretime hazırlık dershanelerinin özel okullara dönüştürülmesine yönelik teşvikler sağlanması ve Milli Eğitim Bakanlığı Stratejik Planında ortaöğretim ve yükseköğretime hazırlık dershanelerinin özel okullara dönüştürülmesi yönünde hedefler ortaya konulmuştur.”*
- *“2008’de Türkiye’deki eğitim sisteminin açmazlarının bir sonucu olarak ortaya çıktığı iddia edilen özel dershanelerin varlığı, bunların eğitime, öğrencilere ve eğitimcilere etkilerinin belirlenmesi amacıyla Meclis Araştırması açılması için önerge verilmiştir.”*
- *“Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2012’de sınavların kaldırılması ve dershanelerin kapatılarak okullaştırılması yönünde çalışmalar yaptıklarını açıklanmıştır.”*
- *“2014 yılında 1 Eylül 2015 tarihine kadar dershanelerin özel okullara dönüştürülmesi kararı alınmıştır.”*

2.8 Destekleme ve Yetiştirme Kursları

Türkiye’de özel dershaneler 2014 yılında dönüşüm sürecine girmiş, süreç sonunda özel dershaneler kapatılmıştır. Merkezi sınavlar öğretim programları ile daha sıkı bir şekilde ilişkilendirilmiştir. Oluşan bu durum öğrencilerin hem ders başarıları hem de merkezi sınavlarla bir üst öğrenime hazırlanması için ek eğitim ihtiyacını ortaya çıkarmış dolayısıyla destekleme ve yetiştirme kurslarının önemi artmıştır. Bunun sonucunda uzun yıllardır Avrupa ve Amerika’da hem eğitim döneminde hem de yaz tatillerinde faaliyet gösteren ve başarıyla uygulanan kursların bir benzeri olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Destekleme ve Yetiştirme Kursları, 2014 yılından itibaren okullarda uygulamaya konulmuştur. İlköğretim ve ortaöğretim öğrencileri bu kurslardan ücretsiz olarak faydalanmaya başlamıştır (Uğurlu ve Aylar, 2017).

Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının açılması, kapatılması, kurs süresi, öğrenci sayısı, öğretmen seçimi, kursların yönetimi ve yöneticilerin görevleri, kursların denetimi, tutulacak dosya ve defterler gibi işlemler 24.10.2020 tarihinde yayınlanan

Milli Eğitim Bakanlığı Destekleme ve Yetiştirme Kursları Yönergesinde belirtilmiştir. İlgili yönergedeki başlıklar aşağıda başlıklar halinde ifade edilmiştir.

2.8.1 Kurs Merkezi ve Kurs Açma Yetkisi

Destekleme ve Yetiştirme Kursları için kurs merkezi oluşturulması, hangi okullarda kursların açılacağı, kurs açma yetkisinin kimlerde olduğu, kurs planlamalarının nasıl yapılacağı gibi hususlar yönergede aşağıdaki şekilde yer almıştır:

“Kurslar, fizikî kapasitesi ve öğrenci/kursiyer potansiyeli yeterli olan resmî ortaokullar, imam-hatip ortaokulları, genel ilköğretim programı uygulanan özel eğitim ortaokulları, ortaöğretim kurumları ile halk eğitimi merkezi müdürlüklerine bağlı olarak açılır. Örgün ve açık ortaöğretim kurumlarını bitiren öğrencilere yönelik kursların halk eğitimi merkezlerince açılması esas olmalıdır. Halk eğitimi merkezinin olmadığı veya bu merkezlerde kursun açılmadığı durumlarda, millî eğitim müdürlüklerince yapılacak planlama içerisinde farklı eğitim kurumları ile kamu kuruluşlarına ait binaların derslik olarak kullanılacak bölümlerinden faydalanılır. Bu durumda kurs yönetimi halk eğitimi merkezi müdürlüğüne, halk eğitimi merkezinin bulunmadığı yerlerde il/ilçe millî eğitim müdürlüğüne sağlanır” (MEB, 2020).

“Destekleme ve Yetiştirme Kursları senelik ve yaz dönemi olarak planlanır ve uygulanır. Senelik planlanan kursların eylül ayının son haftasında, yaz dönemi kurslarının ise temmuz ayının ilk haftasında başlatılması esastır. Senelik açılan kurslar ders yılı sonuna kadar devam eder. Fakat yarıyıl tatilinde ve ara tatillerde kurs yapılmaz. İlçe, il veya ülke genelinde genel hayatı etkileyen salgın hastalık, doğal afet, elverişsiz hava koşulları ve benzeri durumlarda bu süreler Bakanlık veya mülki idare amirliklerince değiştirilebilir” (MEB, 2020).

2.8.2 Kurslara Katılacaklar

Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına kimlerin katılabileceği, kayıt öncelikleri yönergede aşağıdaki şekilde belirtilmiştir:

“Kurslara; Resmî ve özel örgün eğitim kurumları kapsamındaki Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin 32 nci maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen öğrenciler dâhil ortaokul, imam hatip ortaokulu ve ortaöğretim kurumlarında kayıtlı olan öğrenciler; genel ilköğretim programı uygulanan özel eğitim ortaokulu/özel eğitim sınıfı, genel ortaöğretim programı uygulanan özel eğitim okulları ile mesleki ve teknik ortaöğretim programı uygulanan özel eğitim okulları öğrencileri, Resmî ve özel örgün eğitim kurumlarının 7'nci, 8'inci, 11'inci ve 12'nci sınıflarında öğrenim gören öğrenciler ile örgün ve açık ortaöğretimden mezun olanlar, katılabilir” (MEB, 2020).

2.8.3 Kurs Süreleri

Yönergede açılan kursların süresinin 4 haftadan az 8 haftadan fazla olamayacağı belirlenmiş ve detaylar aşağıdaki şekilde verilmiştir:

“Yaz döneminde açılan kursların süresi; 4 haftadan az 8 haftadan fazla, senelik açılan kursun süresi ise 16 haftadan az 36 haftadan fazla olamaz. Kursların; ilköğretim kurumlarında hafta içi ders saatleri dışında, ortaöğretim kurumlarında ise yaz dönemi hariç cumartesi ve pazar günleri yapılması esastır. Ancak ihtiyaç duyulması hâlinde kurslar, ilköğretim kurumlarında cumartesi ve pazar günlerinde, ortaöğretim kurumlarında

ise hafta içi ders saatleri dışında saat 22:00'a kadar, ayrıca yarıyıl tatilinde de devam edebilir. Kurslarda bir ders saatinin süresi 40 dakikadır. Kurs dönemlerine göre programlanan kurs saatleri, kurs merkezinin imkânları ölçüsünde her bir kurs günü 2 saatten az, 8 saatten çok olmamak üzere planlanır. Derslerin 40'ar dakika olarak ayrı ayrı işlenmesi esastır. Ancak ulaşım, güvenlik, hava koşulları gibi durumlarda yaşanabilecek olumsuzluklar nedeniyle kurs merkezi müdürlüğünün planlaması dâhilinde dersler blok şeklinde de yapılabilir. İlköğretim kurumlarında bu dersler; bir günde hafta içi 3, hafta sonu 8 saatten fazla olmamak üzere planlanır" (MEB, 2020).

2.8.4 Öğrenci/kursiyer Sayısı

Yönergede kursiyer sayısının 10'dan az; 24'ten fazla olamayacağı belirlenmiştir.

Kursiyer sayısı ile ilgili şu açıklamaya yer verilmiştir:

"Her bir kurs programına devam edecek öğrenci/kursiyer sayısının 10'dan az; bir kursun sınıf mevcudunun ise 24'den fazla olmaması esastır. Öğrenci/kursiyer sayısının 24'den fazla olması durumunda ikinci grup oluşturulur. Her bir grubun azami sayısı dolmadan yeni grup oluşturulamaz. Ayrıca bir kurs programı için oluşturulan sınıfların/grupların öğrenci/kursiyer sayılarının 10'un altına düşmediği, bununla birlikte aynı kurtaki iki sınıfın/grubun toplamının da 24'ü aşmadığı durumlarda sınıfların/grupların birleştirilmesi yoluna gidilir" (MEB,2020).

"Eğitim bölgesi veya ilköğretim ve ortaöğretim kayıt alanı içinde birden fazla kurs merkezinin bulunmaması, öğrencilerin taşınma imkânının olmaması gibi sebeplerle sınıf mevcudunun 10'a ulaşmaması durumunda, il/ilçe milli eğitim müdürlüğünün onayı ile 5 öğrenciden az olmamak kaydıyla grup oluşturulabilir. Genel ilköğretim programı uygulanan özel eğitim ortaokulu/özel eğitim sınıfı ve ortaöğretim programı uygulanan özel eğitim okulları, özel eğitim meslek lisesine kayıtlı öğrenciler ile bu okullardan mezunlar için açılacak kurslara katılacak öğrenci/kursiyer sayısı, özel eğitim okul/kurumlarındaki azami sınıf mevcudu sayısının yarısından az, azami sınıf mevcudu sayısından fazla olamaz" (MEB, 2020).

2.8.5 Kursların Kapatılması

Kurslar çeşitli nedenlerle öğrenci sayısının 10'un altına düşmesi nedeniyle kapatılır. Yönergede kursların kapatılması aşağıdaki şekilde belirtilmiştir:

"Açılan her bir kursta öğrenci/kursiyer sayısının; devamsızlık, nakil, kayıt silme ve benzeri nedenlerle 10'un altına düşmesi durumunda, kurs merkezi müdürlüğü tarafından e-Kurs Modülü üzerinden ivedilikle kursun kapatılmasına dair işlem başlatılır ve bu işlem, il/ilçe milli eğitim müdürlüğünün onayına sunulur. Kurs merkezi müdürlüğünce kursun kapatılmasına ilişkin başlatılan işlem, il/ilçe milli eğitim müdürlüğünce 3 iş günü içinde e-Kurs Modülü üzerinden onaylanır. Bu şekilde kapatılan kursun öğrencileri aynı alandaki bir başka kursa kaydedilir." (MEB, 2020).

2.8.6 Kurs Açılacak Dersler

Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında açılacak dersler Milli Eğitim Bakanlığı tarafından aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

"Açılacak kurslar; 7, 8, 11 ve 12'nci sınıflar ile örgün ve açık ortaöğretim kurumlarından mezun olanlara yönelik bu Yönerge kapsamında Bakanlıkça hazırlanan Kılavuzda belirlenen derslerle sınırlıdır. Bu fıkra kapsamında yer almayan sınıf seviyeleri ve Kılavuzda belirlenmeyen derslerden kurs açılmaz. Öğrenci/kursiyer ve veliler ders seçimiyle birlikte öğretmen seçiminde de bulunabilirler. Kurs programlarının hazırlanmasında; kursun destekleyici ve yetiştirici nitelikte olmasına dikkat edilir.

Kursların; örgün eğitime devam edenler ile mezun olanlar için ayrı gruplar oluşturularak düzenlenmesi esastır” (MEB, 2020).

2.8.7 Komisyon, Öğretmenlerin Seçimi ve Görevlendirilmesi

Kurslarda öğretmenlerin neye göre seçileceği ve görevlendirileceği yönergede aşağıdaki şekilde belirtilmiştir:

“Komisyon; kurs merkezleri ile kurslarda görev alacak öğretmenleri belirlemek, kursların onayını vermek, koordinasyon ve yürütülmesini sağlamak amacıyla, milli eğitim müdürünce görevlendirilen milli eğitim müdür yardımcısı/şube müdürü başkanlığında, iki ortaokul/imam hatip ortaokulu müdürü, iki ortaöğretim kurumu müdürü, bir halk eğitimi merkezi müdürü ve bir e-Kurs Modülü kullanıcısından oluşur. İlköğretim ve ortaöğretim kurumu müdür sayısının yeterli olmadığı durumlarda komisyon mevcut müdürlerin katılımıyla oluşur. Büyükşehir statüsünde olmayan illerde aynı usulle oluşturulan merkez ilçe komisyonu, hem merkez ilçenin hem de ilin konuyla ilgili iş ve işlemlerini yürütür. Büyükşehir statüsünde aynı usulle oluşturulan il komisyonu ilin konuyla ilgili iş ve işlemlerini yürütür” (MEB, 2020).

2.8.8 Kurslarda Yararlanılacak Kaynaklar

Kurslarda yararlanılacak kaynaklar da Bakanlıkça belirlenmiştir:

“Kurslarda yararlanılacak temel kaynaklar; ders kitapları, Eğitim Bilişim Ağı (EBA), EBA Akademik Destek Platformu, OGM Materyal, EBA TV (Ortaokul - Lise) ile Bakanlıkça belirlenen diğer eğitim içeriği ve materyalidir” (MEB, 2020).

2.8.9 Öğrenci/Kursiyerlerle İlgili İşlemler

Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında kursiyerlerin kursa devam etmeleri zorunludur. Kurslardaki devamsızlık işlemleri yönergede aşağıdaki şekilde yer almıştır:

“Kurslara kayıt yaptıran öğrencilerin/kursiyerlerin devamları zorunludur. Kurslarda okutulması gereken toplam ders saatinin özürsüz olarak 1/5'ine devam etmeyen öğrencilerin devamsızlık sınırını aştığı dersten kurs kaydı silinir. Sağlık raporuna dayalı hastalıklar, tabii afetler, anne, baba ve kardeşlerden birinin ölümü gibi özürler sebebiyle oluşan devamsızlıkların 1/5'i, devamsızlık süresinden sayılmaz. Birinci fıkrada belirtilen devamsızlık süresinin yarısını dolduran öğrenci/kursiyerin durumu; posta, e-posta veya diğer iletişim araçlarıyla velisine bildirilir, varsa özür belgesini kurs merkezi yönetimine teslim etmesi velisinden istenir. Öğrenci/kursiyerin devamsızlık yaptığı süreye ilişkin özür belgesi veya yazılı veli beyanı, özür gününü takip eden en geç 5 iş günü içinde kurs merkezi yönetimine velisi tarafından verilir ve kurs merkezi müdürlüğünce e-Kurs Modülüne işlenir” (MEB, 2020).

2.8.10 Kursların Yönetimi

Kurs yönetimi aşağıdaki şekilde oluşturulur:

“Kurslar, kurs merkezi müdürlüğünce yönetilir. Kurslarla ilgili iş ve işlemleri yürütmek amacıyla 10 sınıfa/gruba kadar bir müdür yardımcısı, oluşturulan sınıfların/grupların 10'u geçmesi durumunda ikinci bir müdür yardımcısı daha görevlendirilir” (MEB, 2020).

2.8.11 Kurs Merkezi Müdürü ve Görevleri

Yönergede kurs müdürünün görevleri şu şekilde sıralanmıştır:

“Bünyesinde kurs açılan okulun veya kurumun müdürü kurs merkezi müdürüdür. Kurs merkezi müdürünün görevleri şunlardır;”

- 1- Kursun işleyişini, düzen ve disiplini sağlayıcı gerekli tedbirleri alır,
- 2- Kurs çalışmalarında plân ve programların uygulanmasını sağlar,
- 3- Kurs öğretmenleri tarafından hazırlanan ders plânlarını inceleyip onaylar,
- 4- Kursun işleyişi ile ilgili idari, mali ve diğer hususlarla ilgili her türlü iş ve işlemlerin yürütülmesini sağlar,
- 5- Öğrenci/kursiyer devamsızlıklarının günlük olarak e-Kurs Modülüne girilmesini sağlar,
- 6- Devamsızlık, nakil, kayıt silme ve benzeri nedenlerle öğrenci/kursiyer sayısının 10'un altına düşmesi durumunda hızlı bir şekilde e-Kurs Modülü üzerinden kursun kapatılmasına dair işlemi başlatır, il/ilçe milli eğitim müdürlüğünün onayına sunar,
- 7- Kapatılan kursun öğrencilerinin/kursiyerlerinin aynı alandaki bir başka kursa kaydedilmesini sağlar” (MEB, 2020).

2.8.12 Kurs Merkezi Müdür Yardımcısının Görevleri

Kurs merkezi müdür yardımcısının görevleri yönerge ile aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

“Kurs merkezi müdür yardımcısının görevleri aşağıdaki gibidir:

- 1- Kurslarda görev alan öğretmen ve personel ile kurslara katılan öğrencilere ilişkin devam, devamsızlık, disiplin ve benzeri diğer iş ve işlemleri yürütür.
- 2- Kurs çalışmalarında yönetici, öğretmen ve personele yapılacak ücret ödemelerine ilişkin işlemleri yürütür.
- 3- Kurs merkezi müdürü tarafından kendisine verilen nöbet görevini yerine getirmek ve kursla ilgili verilecek diğer iş ve işlemleri yürütür” (MEB, 2020).

2.8.13 Kurs Çalışmaları İle Öğrenci/Kursiyer Başarısının İzlenmesi ve Değerlendirilmesi

Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında değerlendirme çalışmalarında yer alır. Yönergede değerlendirme çalışmalarının nasıl yapılacağı aşağıdaki şekilde yer almıştır:

“İl millî eğitim müdürlüklerindeki ölçme ve değerlendirme merkezleri koordinesinde kurslarda yapılacak hazırbulunuşluk sınavlarına göre sınıflar/gruplar oluşturulabilir. Kurslara katılan öğrencilerin kazandıkları bilgi ve becerileri ölçmek amacıyla kurs merkezinde kurs saatleri içinde kurs açılan derslerden her ay il millî eğitim müdürlüklerindeki ölçme ve değerlendirme merkezleri koordinesinde kazanım kavrama ve değerlendirme sınavları ile izleme ve değerlendirme sınavları ayrıca kurs saatleri dışında EBA Akademik Destek Platformu üzerinden interaktif veya kurs saatleri içinde basılı materyal ile deneme sınavları yapılır” (MEB, 2020).

2.8.14 Kursların Denetimi

Kursların denetimi il/ilçe milli eğitim müdürlüklerince yılda en az iki defa yapılır. Denetimle ilgili esaslar yönergede aşağıdaki şekilde yer almıştır:

“Kurs merkezlerindeki eğitim ve öğretim faaliyetleri ile ilgili iş ve işlemlerin yılda en az iki kez denetimi il/ilçe milli eğitim müdürlüklerince Destekleme ve Yetiştirme Kursları Denetim Formu EK-1'e göre yapılır. Denetimler; il/ilçe milli eğitim müdürlüklerince görevlendirilecek millî eğitim müdür yardımcısı/şube müdürleri/maarif müfettişleri tarafından yapılabileceği gibi bir maarif müfettişi/millî eğitim müdür yardımcısı/şube müdürü başkanlığında okul müdürlerinden oluşturulacak ikişer kişilik denetim ekiplerince de gerçekleştirilebilir. Denetim kapsamında hazırlanan raporlar il/ilçe milli eğitim müdürlüklerine gereği için sunulur” (MEB, 2020).

2.9 İlgili Araştırmalar

Aküzüm ve Saraçoğlu (2018) ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmayı amaçladıkları Ortaokul Öğretmenlerinin Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi başlıklı çalışmalarında nitel araştırma türlerinden tarama modelini kullanmışlardır. Öğretmenlerin destekleme ve yetiştirme kurslarına yönelik fikirleri 22 maddeden oluşan bir ölçek ile alınmıştır. Araştırmanın bulgularında destekleme ve yetiştirme kursları sayesinde öğrencilerin akademik yönden desteklendiği ancak öğrencilerin sosyal yaşam becerileri noktasında zayıf kaldıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Biber, Tuna, Polar ve Diğerlerinin (2017) Ortaokullarda Uygulanan Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına Dair Öğrenci Görüşleri başlıklı çalışmalarına 4 okuldan 119 tane 8. sınıf öğrencisi katılmıştır. Araştırmada öğrenciler normal dersler ile kurslarda işlenen derslerin çok farklı olmadığını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin en fazla matematik, türkçe ve ingilizce derslerini tercih ettikleri tespit edilmiştir. Ayrıca araştırmaya göre öğrenciler kursların sınav başarisını artırdığı yönünde görüş ifade etmişlerdir.

Timur, Kahraman ve diğerleri (2020) Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına (DYK) İlişkin Ortaokul Öğrencilerinin Görüşleri başlıklı çalışmalarında tarama modeli kullanmışlardır. Araştırmanın örneklemini taşımalı eğitim yapan bir ortaokulda 118 öğrenci oluşurmaktadır. Çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre öğrencilerin yarısına yakını kurslarda ders seçimlerinde ailelerinin ve kurs yöneticilerinin etkili olduğunu, kurslarda derslerin genellikle test çözme ve konu tekrarı yapma şeklinde işlendiğini, kurslarda materyal olarak akıllı tahta ve ders kitapları olduğu ve okul yönetimlerinin kurslarla oldukça ilgili olduğu sonuçlarına ulaşıldığı ifade edilmiştir.

Sarıca (2018) Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına Yönelik Öğretmen Görüşleri başlıklı araştırmalarında nitel araştırma metotlarından durum çalışması deseni kullanmışlardır. Araştırmanın alışma grubu kurslarda görev alan 33 öğretmenden oluşmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak veriler toplanmıştır. Araştırmanın bulgularına göre öğretmenler kurslarda en çok soru-cevap, test çözme ve soru çözme yöntemlerini kullanmaktadırlar. EBA içerikleri, fotokopiler ve akıllı tahta kurslarda eğitim materyali olarak kullanıldığı araştırmada yer almıştır. Araştırmaya göre öğretmenler kursların olumlu yönlerini derslerin tekrar edilmesi, pekiştirilmesi, konu eksiklerinin giderilmesi, etkili ve verimli zaman geçirilmesi şeklinde

belirtmişlerdir. Kursların olumsuz yönleri ise yorucu olması, zaman alması, öğrenci devamsızlığı, motivasyon eksikliği ve kursların sıkıcı olması şeklinde ifade edilmiştir.

Nartgün ve Dilekçi (2016) nitel araştırma tekniklerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniğini kullandıkları Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına İlişkin Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri başlıklı araştırmalarında çalışma grubu olarak Bolu il merkezinde kurslarda görev alan öğretmenleri ve 8. sınıf öğrencilerini belirlemişlerdir. Söz konusu araştırmanın sonuçlarına göre öğretmen ve öğrencilerin kurslara yönelik olumlu tutum içerisinde oldukları anlaşılmıştır. Öğrencilerin derse katılımının artması, öğrencilere özgüven sağlanması, fazla soru çözme fırsatı verilmesi ve öğrencilerin ders performansının artması kursların olumlu yönleri olarak çalışmanın bulgularında yer almıştır.

Keskin'in (2020) Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına İlişkin Öğretmen Görüşleri başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında kurslara ilişkin öğretmen görüşlerinin ortaya çıkarılması hedeflenmiştir. Çalışma olgubilim deseninde tasarlanmış, veriler yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre hafta sonu yapılan kurslar hafta içi yapılan kurslara göre daha etkili ve verimli olduğu tespit edilmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veriler ve toplanması ile verilerin çözümlenmesi ve yorumuna ilişkin başlıklara yer verilmiştir.

3.1 Araştırma Modeli

Araştırma öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin eğitimde destekleme ve yetiştirme kurslarını olarak ortaya koyan karma yöntemli bir çalışmadır. Çalışma, nitel verilerin elde edilmesinden sonra, nicel verilerle desteklenmiştir. Karma yöntem araştırma çalışmaları, nitel ve nicel yöntemlerin yalın bir birleşimi olmaktan ziyade bu yöntemlerin etkili yanlarının araştırmayı destekleyerek kapsadığı bütünleşmiş çalışmalardır. Karma araştırma yöntemi tek başına nicel ve nitel araştırma sorularına cevap bulunamadığında kullanılır. Karma yöntemin en önemli özelliklerinden bir tanesi de araştırma boyunca araştırmacının seçeneklerini sınırlandırmaz, araştırma probleminden daha geniş ve daha kapsamlı cevaplar elde edilir (Baki ve Gökçek, 2012). Greene, Krayder ve Mayer (2005) sosyal bilimlerde, amaçlı olarak iki ya da daha fazla analiz veya veri toplama yolunun aynı araştırmada kullanılmasını karma yöntem yaklaşımı olarak tanımlamaktadırlar. Creswell'e (2013) göre karma yöntem araştırmaları, nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanılmasıyla araştırma problem ve sorularının bu yöntemlerin ayrı kullanılmasından daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır. Araştırmada karma yöntem türlerinden ise keşfedici karma yöntem tercih edilmiştir. Keşfedici karma yöntem araştırmalarında bir olguyu incelemek amacıyla önce nitel veriler toplanıp daha sonra nitel veriler arasındaki ilişkileri açıklamak için nicel veriler toplanmaktadır (Creswell ve Plano Clark, 2011). Nicel yöntem aracılığıyla toplanan bilgiler birçok katılımcıya ulaşmayı sağlarken, gözlem, görüşme vb. gibi nitel yöntemler kullanılarak elde edilen bilgiler, araştırmanın daha derinlemesine tetkik edilmesine imkân verir. Araştırmamızda birçok farklı yönden etkili olduğu düşünülen keşfedici karma yöntem modeli uygulanmıştır.

3.1.1 Nitel Boyut

Nitel araştırma, gözlem, müzakere, bilgi toplama ve doküman çözümleme gibi nitel veri toplama yöntemlerinin, tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal

ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik, nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Çalışmanın nitel boyutunda öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşlerine göre destekleme ve yetiştirme kurslarının durumunu ortaya koyabilmek için nitel araştırma desenlerinden durum deseni kullanılmıştır. Nitel araştırmalarda yaygın olarak kullanılan durum deseninde amaç belirli bir duruma ilişkin sonuçlar ortaya koymaktır. Nitel durum çalışmasının en temel özelliği bir ya da birkaç durumun en ileri noktalarına kadar incelenmesi ve araştırılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Yin (2003) durum çalışmalarını keşfedici, açıklayıcı ve tanımlayıcı olmak üzere üç grup altında toplamıştır. Bu çalışmada yöntem olarak keşfedici durum çalışması kullanılmıştır. Keşfedici durum çalışması, kapsamlı bir araştırma oluşturmak için araştırma hipotezleri ve sorularını geliştirmeyi ve ele alınan konu ile ilgili konuyla ilgili detaylı bir araştırma yapmak için gerekli olan ön bilgiyi elde etmeyi sağlayan bir araştırma desendir (Mills, Durepos ve Wiebe, 2010; Yin, 2003). Bu sayede, araştırmacı geniş ölçekli araştırma için araştırma sorularını ve hipotezlerini netleştirir, uygun ölçme araçlarını tasarlayabilir ve konu ile ilgili ön bilgi edinebilir (Mills ve diğerleri, 2010; Yin, 2003). Bu çalışmada destekleme ve yetiştirme kursları ile ilgili detaylı bir araştırma yapmak, araştırma için gerekli ön bilgiyi elde etmek için keşfedici durum çalışması kullanılmıştır.

3.1.2 Nicel Boyut

Nicel araştırmalar olgu ve olayları nesnelleştirerek gözlemlenebilir, ölçülebilir ve sayısal olarak ifade edilebilir şekilde ortaya koyan araştırmalardır. Araştırmanın nicel boyutunda Karasar (2009) tarafından geçmişte veya hâlihazırda var olan bir durumu veya olayı var olduğu biçimiyle tasvir etmeyi amaçlayan ve araştırmaya konu olan durum, olay, birey veya nesneyi, kendi koşulları içerisinde olduğu gibi tanımlamaya çalışan model olarak betimlenen tarama modeli kullanılacaktır. Bu çalışmada tarama modelinde genellikle kullanılan tekniklerden biri olan anket (survey) tekniği kullanılmıştır.

3.2 Çalışma Grubu

Araştırmanın ulaşılabilir evrenini; 2019-2020 eğitim-öğretim yılı, Sivas il merkezinde görev yapan ortaokul öğretmenleri, ortaokul öğrencileri ve velileri oluşturacaktır.

3.2.1. Nitel Boyut

Çalışmada amaçlı örneklem yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e (2013, 141) göre bu örnekleme yöntemindeki amaç görel olarak küçük bir örneklem oluşturmak ve bu örnekleme çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır. Bu amaçla, araştırmanın nicel boyut örnekleminde bulunan ortaokullarda görev yapan öğretmenler, öğrenciler ve veliler ile araştırmanın nitel boyutuna yönelik veri toplama amaçlı görüşmelere katılabileceğini belirten katılımcılardan veriler toplanmıştır. Çalışmada nitel veriler Sivas il merkezinde bulunan 3 ortaokulda, 20 öğretmen, 20 öğrenci ve 20 veli ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucunda elde edilmiştir.

3.2.2. Nicel Boyut

Araştırmanın örneklemini Sivas il merkez sınırları içerisindeki ortaokul öğretmenleri, öğrencileri ve velilerin temsil etmesine karar verilmiştir. Araştırmada öğretmenler, öğrenciler ve veliler için örneklem alınırken, basit seçkisiz örnekleme tercih edilmiştir. Basit seçkisiz örnekleme yönteminde, evrendeki tüm birimler örneğe seçilmek için eşit ve bağımsız şansa sahiptir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün ve Demirel, 2014). Araştırma için geliştirilen anket 75 öğretmene, 100 öğrenci ve 100 veliye uygulanmıştır.

3.3 Verileri Toplama Teknikleri

3.3.1. Nitel Boyut

Nitel araştırmalarında gözlem, görüşme, odak grup görüşmeleri gibi farklı metotlarla veri toplanabilir (Patton, 2014). Araştırmada verilerin toplanmasında görüşme tekniği kullanılacaktır. Görüşme yani mülakat tekniği, sözlü ya da simgesel iletişimle veri toplama tekniğidir. Bu teknik ile kişilerin belli bir konu hakkındaki duygu, düşünce, davranış ve tutumların anlaşılması ile bunların sebeplerinin bulunmasına olanak sağlar (Karasar, 2005).

Karasar (2005) yarı yapılandırılmış görüşmelerin daha kullanışlı olduğunu belirtmiştir. “Yarı yapılandırılmış” görüşmeler sayesinde hem çalışma belirli bir düzen içerisinde gider hem de gidişata göre ortaya çıkabilecek farklı konular hakkında sorular

yöneltilerek derinlemesine çalışabilme olanağı sağlar. Ayrıca Çepni (2009) yarı yapılandırılmış görüşmelerin araştırmada eksik kalan ya da anlaşılamayan noktalarda araştırmacıya eksikliklerini tamamlama imkânı sunduğunu vurgulamıştır. Bu nedenle araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formlarından kullanılmıştır. Formlarda aşağıdaki sorular yer almıştır:

- 1- Destekleme ve yetiştirme kursları uygulaması sizce gerekli mi? Niçin?
- 2- Destekleme ve yetiştirme kurslarının öğrencilerin yetişmesinde önemli bir yeri olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?
- 3- Destekleme ve yetiştirme kurslarında materyaller öğrencilerin eğitilmesi üzerinde etkileri hakkında ne düşünüyorsunuz? Materyaller yeterli mi? Nasıl olmalı?
- 4- Destekleme ve yetiştirme kurslarında öğretim sürecinin etkili olduğunu düşünüyor musunuz? Nasıl?
- 5- Destekleme ve yetiştirme kurslarında öğretim süreci nasıl olmalı, nasıl daha iyi bir süreç oluşturulup uygulanabilir mi?
- 6- Destekleme ve yetiştirme kurslarında okul yöneticilerinin davranışlarını nasıl değerlendiriyorsunuz? Beklenti ve eleştirileriniz nedir?
- 7- Destekleme ve yetiştirme kurslarının daha iyi bir uygulama olarak yürütülmesi için önerileriniz neler olur?

Destekleme ve yetiştirme kurslarına katılan öğrencilere araştırmacı tarafından hazırlanmış olan “Öğrenci Görüşme Formu”, öğretmenlere “Öğretmen Görüşme Formu” velilere ise “Veli Görüşme Formu” birebir uygulanmıştır (EK-1). Öğrenci, öğretmen ve velilere yönelik görüşme formları hazırlanırken öncelikle literatür taraması gerçekleştirilmiş ve araştırma problemi doğrultusunda destekleme ve yetiştirme kurslarına yönelik görüşlerin detaylı analizinin yapılabilmesi amacıyla açık uçlu sorular oluşturulmuştur. Veri toplama aracı olarak hazırlanan görüşme formlarının ölçme hedefine uygun olup olmadığını belirlemek için Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde görev yapan öğretim üyelerinin uzman görüşüne başvurulmuştur. Görüşme formlarında bulunan maddelerin içerik ve hedefleri temsil etme düzeyi analiz edilmiş geribildirimler çerçevesinde gerekli düzenlemeler yapılmış ve ölçme aracı kullanılabilir hale getirilmiştir. Hazırlanan formlar belirlenen okullarda uygulanabilmesi için Sivas İl Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinler alınmış ve alınan izinler doğrultusunda uygulama gerçekleştirilmiştir. Görüşme formları ses kaydı ile desteklenmiştir. Katılımcıların dürüst bir biçimde sorulara cevap verebilmeleri için,

araştırmacı tarafından katılımcıların isimlerinin gizliliği temin sağlanmıştır. Görüşme başlamadan önce sorular katılımcılara detaylı şekilde açıklanmıştır. Görüşme sonunda öğretmenlere, öğrencilere ve velilere araştırmacı tarafından görüşmenin kısa bir özetini yapılmış; böylece aktarılan verilerin doğru yansıtılıp yansıtılmadığı kontrol edilmiş ve dış güvenilirlik arttırılmıştır. Çalışmanın geçerlilik ve güvenilirliği sağlamak için sıklıkla öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerinden alıntılar yapılmıştır.

Araştırmanın geçerliliğini arttırmak için araştırma süreci, araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin toplanma aracı ve süreci, verilerin analizi ve yorumlanması detaylı biçimde tanımlanmıştır. Araştırmanın aktarılabilişliğini artırabilmek için araştırma sürecinin her aşaması ayrıntılı şekilde okuyucuya sunulmuştur. Araştırmacı araştırma raporunu ayrıntılı olarak yazılmasına özen göstermiş ve bulgular bölümünde detaylı betimlemeler yapmaya çalışmıştır. Araştırma sürecinin ve araştırma sonucunun okuyucuların zihninde canlanabilmesine imkân sağlamak için, araştırmacı tarafından araştırma ile ilgili aktarımlar sade ve anlaşılabilir bir tarzda özetlenmiştir.

3.3.2. Nicel Boyut

Nicel boyut açısından verilerin toplanmasında tarama tekniği kullanılmıştır. Nitel verilerden elde edilen verilere göre oluşturulan anket yoluyla toplanmıştır. Anket 4 bölüm ve 35 maddeden oluşmuştur. Anket; kesinlikle katılmıyorum (1), katılıyorum (2), fikrim yok (3), katılıyorum (4), kesinlikle katılıyorum (5) şeklinde puanlanmaktadır (EK-2). Anket oluşturulurken Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde görevli öğretim üyelerinde uzman görüşü alınmıştır. Anket uygulanmadan önce deneme uygulaması yapılmış geçerlik ve güvenilirlik boyutları test edilmiştir.

3.4 Verilerin Analizi

3.4.1. Nitel Boyut

Nitel araştırma yaklaşımı doğrultusunda tasarlanan bu çalışmada "içerik analizi" yapılmıştır. Veriler dört aşamada analiz edilmiştir: 1. Verilerin kodlanması, 2. Kodlanan verilerin temalarının belirlenmesi, 3. Kodların ve temaların düzenlenmesi, 4. Bulguların tanımlanması ve yorumlanması (Yıldırım ve şimşek, 2013). Analiz sürecinde öncelikle, yazılı formlar deşifre edilip çözümlemeler yapılmıştır. Öncelikle öğretmenlerin sonrasında öğrencilerin ve son olarak velilerin görüşlerinin analizinde, ifadelerin benzerliğine göre gruplamalar yapılmıştır. Çözümlemelerde görüşüne

başvurulan öğretmenlere (Ö1, Ö2...), öğrencilere (T1, T2...) ve velilere (V1, V2...) birer kod numarası verilerek açıklamalar yapılmasına karar verilmiştir. Görüşme tekniği ile elde edilen ifadelerdeki benzer öğeler kategorilendirilmiş ve bu kategorilere uygun olarak temalandırılmıştır.

3.4.2. Nicel Boyut

Nicel araştırma tekniklerine göre, uygulanan anketler, SPSS 22 istatistik paket programı ile kodlanıp analiz edilmiştir. Elde edilen verilerin ortalama ve standart sapma değerleri çıkarılmış, veriler temalara göre göre ayrılmış, tablo haline getirilerek öğretmen, öğrenci ve velilerin anket sonuçları yorumlanmıştır. Anket aritmetik ortalamaları yorumlanırken “ 1 - 1,80” aralığı “kesinlikle katılmıyorum” , “ 1,81 – 2,60” aralığı “katılmıyorum” , “2,61 – 3,40” aralığı “ fikrim yok” , “ 3,41 – 4,20” aralığı “katılıyorum” ve “4,21 – 5,00” aralığı “kesinlikle katılıyorum” şeklinde değerlendirilmiştir ve yorumlanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde toplanan verilerin analiz edilmesiyle oluşturulan bulgulara ve bu bulgulara yönelik yorumlara yer verilmiştir. Nicel bulgular bağımsız değişkenlerle birlikte, nitel bulgular ise tema ve alt temalar ile birlikte tablolar halinde gösterilerek yorumlanmıştır.

4.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci alt problemi olan “Destekleme ve yetiştirme kurslarının niteliği (içeriği ve önemi) konusunda görüşler nelerdir?” sorusuna yönelik öğretmen, öğrenci ve velilerle yapılan bireysel görüşmelerden elde edilen verilerden oluşmaktadır. Çalışmanın nicel boyutunda bireysel görüşmelerden elde edilen bulgular ile anket geliştirilmiş ve uygulanmıştır. Nicel bölüm ayrı başlık altında ele alınmıştır.

Tablo 1. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Niteliği (İçeriği ve Önemi) Konusunda Görüşler

		ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ		
		KATEGORİ	ALT KATEGORİ	
ÖNEM TEMASI	Önemli	-	Sınavlara hazırlanma	
		-	Akademik başarıyı destekleme	
	Önemli Değil	-	Boş zamanı değerlendirme	
		-	Eksik yönlerini giderme	
		-	Yeteneklerini geliştirme	
		-	Fırsat eşitliği sunma	
ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ	Önemli	-	Okuldaki dersler yeterli	
		-	Öğrenci merkezli değil	
	Önemli Değil	-	Öğrenci ve veli yeterli önemi göstermiyor	
		-	Devlete külfet getiriyor	
		Önemli	-	Dersleri tekrar etmeyi sağlama
			-	Boş zamanı değerlendirme
Önemli Değil	-	Farklı yönlerde kendini geliştirme		
	-	Sınavlara hazırlanma		
	-	Fazla zaman alıyor		
	-	Dersler kadar etkili olmuyor		
VELİ GÖRÜŞLERİ	Önemli	-	Aynı konular derste de işlendiği için sıkıcı bir süreç	
		-	Ücretsiz olarak sınava hazırlık imkânı sunma	
	Önemli Değil	-	Kaliteli zaman geçirme	
		-	Eksik yönlerini tamamlama	
		-	Fırsat eşitliği sunma	
		-	Yeteneklerini geliştirme imkânı sunma	
Önemli Değil	-	Derslerin tekrarı		
	-	Öğrenci için sıkıcı		

Tablo 1 incelendiğinde destekleme ve yetiştirme kurslarının önemine ilişkin oluşan kategoriler “önemli” ve “önemli değil” şeklinde oluşmuştur. Önemli kategorisinde alt kategoriler “Sınavlara hazırlanma”, “Akademik başarıyı destekleme”, “Boş zamanı değerlendirme”, “Eksik yönlerini giderme”, “Yeteneklerini geliştirme”, “Fırsat eşitliği sunma”, “Dersleri tekrar etmeyi sağlama”, “Ücretsiz olarak sınava hazırlık imkânı sunma” şeklinde sıralanmaktadır. Önemli değil kategorisinde alt kategoriler “Okuldaki dersler yeterli”, “Öğrenci merkezli değil”, “Öğrenci ve veli yeterli önemi göstermiyor”, “Devlete külfet getiriyor”, “Fazla zaman alıyor”, “Dersler kadar etkili olmuyor”, “Aynı konular derste de işlendiği için sıkıcı bir süreç” şeklinde sıralanmaktadır. Destekleme ve yetiştirme kurslarının önemine yönelik görüşlere bakıldığında, önemli olduğunu belirten katılımcıların, sınavlara hazırlanma, akademik başarıyı destekleme, boş zamanı değerlendirme, eksik yönleri giderme, yeteneklerini geliştirme, ücretsiz sınava hazırlık imkânı gibi noktaları vurguladıkları söylenebilir. Önemli olmadığını belirten katılımcıların, okuldaki dersler yeterli, öğrenci merkezli değil, öğrenci ve veli yeterli önemi göstermiyor, fazla zaman alıyor gibi noktaları vurguladıkları söylenebilir. Bulgulara bakıldığında destekleme ve yetiştirme kurslarının önemine ilişkin kursların önemli olduğunu ifade eden öğretmen, öğrenci ve velilerin sınavlara hazırlanma, akademik başarıyı destekleme, boş zamanı değerlendirme ve eksik yönleri geliştirme gibi kategorilerde önemli ve etkili olduğunu belirttikleri görülmüştür. Bu durumda kursların öğrenciler için farklı boyutlarda önemli bir yeri olduğunu işaret ettiği ifade edilebilir. Yine bulgulara bakıldığında destekleme ve yetiştirme kurslarının önemli olmadığını ifade eden öğretmen öğrenci ve velilerin okul dersleri yeterli, fazla zaman alıyor, dersler kadar etkili olmuyor gibi kategorilerde önemli ve etkili olmadığını belirttikleri görülmüştür. Bu durumda destekleme ve yetiştirme kurslarının olumsuz yönleri olarak öne çıktığı söylenebilir.

Destekleme ve yetiştirme kurslarının önemine ilişkin yapılan açıklamalarda Ö6, T8 ve V3 şunları ifade etmiştir:

“Özellikle merkezi sınav (LGS) yapılan gruplar için gerekli. Gerekli olmasının bir diğer nedeni de merkezi sınavlardaki soru tarzları ve konularla okulda öğretilenlerin eş zamanlı olmaması. Okulda soru çözümüne zaman kalmıyor. Hafta sonları öğrenci sınava yönelik çalışıyor. Evde kendi başına çalışması çok zor. Böylece hem hafta içi derslerdeki eksiklerini tamamlıyor hem de sınavlara hazırlanıyor. Eksikleri olmasa dahi kazanımların pekişmesi sağlanıyor, akademik başarı destekleniyor.” (Ö6)

“Evet, önemli ve gerekli olduğunu düşünüyorum. Hafta içi dersler yoğun oluyor. Mutlaka eksik yönlerimiz kalıyor. LGS’ye de hafta içi hazırlanma şansımız olmuyor. Hafta sonu DYK ile hem eksik kalan

yönlerimizi tamamlıyoruz hem de sınava hazırlanıyoruz. Ayrıca konuların pekiştirilmesini sağlıyor. Hafta sonu boş zamanlarımızı da değerlendirmiş oluyoruz.” (T8)

“Destekleme ve yetiştirme kurslarının öğrencilerimiz için gerekli ve önemli olduğunu düşünüyorum. Sınavlara hazırlık için faydalı. Hafta sonu öğrenciler için sıkıcı olsa da veli olarak boş zamanlarını değerlendirdiklerini düşünüyorum.” (V3)

Görüşlere baktığımızda öğretmen, öğrenci ve velilerin kursların öğrenciler için gerekli ve önemli olduğunu ifade ettikleri söylenebilir. Özellikle sınavlara hazırlanmada, eksik yönlerin tamamlanmasında, konuların pekiştirilmesinde ve boş zamanların değerlendirilmesinde kursların önemli ve gerekli olduğu ifade edilmiştir.

4.1.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Nicel Bulgular ve Yorum

Araştırmanın önem temasına ilişkin öğretmen, öğrenci ve velilere yönelik anket sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2 Öğretmen, Öğrenci ve Veli Algularına Göre DYK’lerin Önemine İlişkin Sonuçlar

	Kategoriler	N	\bar{X}	ss
Öğretmen Sonuçları	-Öğrenciler sınavlara iyi hazırlanırlar	75	4,57	0,59
	-Öğrencilerin akademik başarıları desteklenir	75	4,61	0,56
	-Öğrencilere kaliteli zaman geçirme imkânı sağlanır	75	4,54	0,64
	-Öğrencilerin yetenekleri geliştirilir	75	3,12	0,97
	-Öğrencilere yeni fırsatlar sunulur	75	4,17	0,68
	-Öğrencilere derslerdeki eksikleri tamamlama imkânı sunulur	75	4,68	0,54
	-Öğrenciler zamanlarını boşa harcarlar	75	1,54	0,79
	-Öğrenciler sıkıcı etkinlik yapmış olurlar	75	1,68	0,85
	-Öğrenciler devlete maddi yük oluştururlar	75	1,84	0,88
Öğrenci Sonuçları	-Öğrenciler sınavlara iyi hazırlanırlar	100	4,52	0,87
	-Öğrencilerin akademik başarıları desteklenir	100	4,50	0,85
	-Öğrencilere kaliteli zaman geçirme imkânı sağlanır	100	4,52	0,81
	-Öğrencilerin yetenekleri geliştirilir	100	3,03	1,09
	-Öğrencilere yeni fırsatlar sunulur	100	4,20	0,97
	-Öğrencilere derslerdeki eksikleri tamamlama imkânı sunulur	100	4,52	0,82
	-Öğrenciler zamanlarını boşa harcarlar	100	1,60	0,72
	-Öğrenciler sıkıcı etkinlik yapmış olurlar	100	1,76	0,80
	-Öğrenciler devlete maddi yük oluştururlar	100	1,90	1,02
Veli Sonuçları	-Öğrenciler sınavlara iyi hazırlanırlar	100	4,45	0,94
	-Öğrencilerin akademik başarıları desteklenir	100	4,42	0,96
	-Öğrencilere kaliteli zaman geçirme imkânı sağlanır	100	4,40	0,95
	-Öğrencilerin yetenekleri geliştirilir	100	2,94	1,01
	-Öğrencilere yeni fırsatlar sunulur	100	4,07	1,02
	-Öğrencilere derslerdeki eksikleri tamamlama imkânı sunulur	100	4,43	0,93
	-Öğrenciler zamanlarını boşa harcarlar	100	1,79	0,99
	-Öğrenciler sıkıcı etkinlik yapmış olurlar	100	1,76	1,03
	-Öğrenciler devlete maddi yük oluştururlar	100	1,97	0,95

Tablo 2'ye bakıldığında öğretmenlerin önem temasında algılarının öğrencilere derslerdeki eksikleri tamamlama imkânı sunulur ($\bar{X}=4,68$), öğrencilerin akademik başarıları desteklenir ($\bar{X}=4,61$), öğrenciler sınavlara iyi hazırlanırlar ($\bar{X}=4,57$), öğrencilere kaliteli zaman geçirme imkânı sağlanır ($\bar{X}=4,54$), öğrencilere yeni fırsatlar sunulur ($\bar{X}=4,17$), öğrencilerin yetenekleri geliştirilir ($\bar{X}=3,12$), öğrenciler devlete maddi yük oluştururlar ($\bar{X}=1,84$), öğrenciler sıkıcı etkinlik yapmış olurlar ($\bar{X}=1,68$) ve öğrenciler zamanlarını boşa harcarlar ($\bar{X}=1,54$) şeklinde olduğu görülmektedir. Öğretmenler bu temada “Öğrencilere Derslerdeki Eksikleri Tamamlama İmkânı Sunulur”, “Öğrencilerin Akademik Başarıları Desteklenir”, “Öğrenciler Sınavlara İyi Hazırlanırlar”, “Öğrencilere Kaliteli Zaman Geçirme İmkânı Sağlanır”, “Öğrencilere Yeni Fırsatlar Sunulur” maddelerine “kesinlikle katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. “Öğrencilerin Yetenekleri Geliştirilir” maddesine “fikrim yok” cevabını, “Öğrenciler Devlete Maddi Yük Oluştururlar” maddesine “katılmıyorum” cevabını vermişlerdir. “Öğrenciler Sıkıcı Etkinlik Yapmış Olurlar” ve “Öğrenciler Zamanlarını Boşa Harcarlar” maddelerine ise “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermişlerdir. Buradan hareketle öğretmenlerin destekleme ve yetiştirme kurslarının önemine ilişkin olumlu tutum içerisinde oldukları ve öğrenciler için kursları önemli gördükleri ifade edilebilir.

Öğrencilerin önem temasında algılarının öğrenciler sınavlara iyi hazırlanırlar ($\bar{X}=4,52$), öğrencilere kaliteli zaman geçirme imkânı sağlanır ($\bar{X}=4,52$), öğrencilere derslerdeki eksikleri tamamlama imkânı sunulur ($\bar{X}=4,52$), öğrencilerin akademik başarıları desteklenir ($\bar{X}=4,50$), öğrencilere yeni fırsatlar sunulur ($\bar{X}=4,20$), öğrencilerin yetenekleri geliştirilir ($\bar{X}=3,03$), öğrenciler devlete maddi yük oluştururlar ($\bar{X}=1,90$), öğrenciler sıkıcı etkinlik yapmış olurlar ($\bar{X}=1,76$), öğrenciler zamanlarını boşa harcarlar ($\bar{X}=1,60$) şeklinde olduğu görülmektedir. Öğrenciler bu temada “öğrenciler sınavlara iyi hazırlanırlar”, “öğrencilere kaliteli zaman geçirme imkânı sağlanır”, “öğrencilere derslerdeki eksikleri tamamlama imkânı sunulur”, “öğrencilerin akademik başarıları desteklenir” maddelerine “kesinlikle katılıyorum” cevabını, “öğrencilere yeni fırsatlar sunulur” maddesine “katılıyorum” cevabını, “ öğrencilerin yetenekleri geliştirilir” maddesine “fikrim yok” cevabını, “öğrenciler devlete maddi yük oluştururlar” maddesine “katılmıyorum” cevabını ve “öğrenciler sıkıcı etkinlik yapmış olurlar”, “öğrenciler zamanlarını boşa harcarlar” maddelerine “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre destekleme ve yetiştirme kurslarının öğrenciler için önemli bir anlamı olduğu ifade edilebilir.

Velilerin önem temasında algılarının öğrenciler sınavlara iyi hazırlanırlar ($\bar{X}=4,45$), öğrencilere derslerdeki eksikleri tamamlama imkânı sunulur ($\bar{X}=4,43$), öğrencilerin akademik başarıları desteklenir ($\bar{X}=4,42$), öğrencilere kaliteli zaman geçirme imkânı sağlanır ($\bar{X}=4,40$), öğrencilere yeni fırsatlar sunulur ($\bar{X}=4,07$), öğrencilerin yetenekleri geliştirilir ($\bar{X}=2,94$), öğrenciler devlete maddi yük oluştururlar ($\bar{X}=1,97$), öğrenciler zamanlarını boşa harcarlar ($\bar{X}=1,79$), öğrenciler sıkıcı etkinlik yapmış olurlar ($\bar{X}=1,76$) şeklinde olduğu görülmektedir. Veliler bu temada “öğrenciler sınavlara iyi hazırlanırlar”, “öğrencilere derslerdeki eksikleri tamamlama imkânı sunulur”, “öğrencilerin akademik başarıları desteklenir”, “öğrencilere kaliteli zaman geçirme imkânı sağlanır” maddelerine “kesinlikle katılıyorum” cevabını, “öğrencilere yeni fırsatlar sunulur” maddesine “katılıyorum” cevabını, “öğrencilerin yetenekleri geliştirilir” maddesine “fikrim yok” cevabını, “öğrenciler devlete maddi yük oluştururlar” maddesine “katılmıyorum” cevabını, “öğrenciler zamanlarını boşa harcarlar”, “öğrenciler sıkıcı etkinlik yapmış olurlar” maddelerine “kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Velilerin vermiş olduğu cevaplara bakıldığında destekleme ve yetiştirme kurslarının öğrenciler için boşa zaman harcama ve sıkıcı etkinlik olarak görmedikleri, derslerdeki eksikleri tamamlama, sınavlara hazırlık imkânı sunma, akademik başarının destekleme gibi faydalarının olduğunu gördükleri söylenebilir. Veliler “devlete maddi yük oluşturur” maddesinde ise fikrim yok şeklinde görüş ifade etmişlerdir. Velilerin vermiş olduğu cevaplardan destekleme ve yetiştirme kurslarının öğrenciler için önemli bir çalışma olarak gördükleri anlaşılmaktadır.

Araştırmanın önem temasına ilişkin anket sonuçlarına bakıldığında öğretmen, öğrenci ve velilerin destekleme ve yetiştirme kurslarını öğrenciler için önemli gördükleri ifade edilebilir. Sonuçlar incelendiğinde öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşlerinin benzerlik gösterdiği söylenebilir. Katılımcıların tamamı en yüksek ortalama puanı “öğrenciler sınavlara iyi hazırlanırlar” maddesine verdikleri görülmüştür. Katılımcılar “öğrencilerin akademik başarıları desteklenir”, “öğrencilerin kaliteli zaman geçirmeleri sağlanır”, “yeni fırsatlar sunulur” ve “öğrencilere derslerdeki eksiklerini tamamlama imkânı sunulur” maddelerine de yüksek puan vermişlerdir. Öğretmen, öğrenci ve velilerin düşük puan verdikleri maddelerde de benzerlik söz konusudur. Katılımcıların “öğrenciler zamanlarını boşa harcarlar”, öğrenciler sıkıcı etkinlik yapmış olurlar” ve “öğrenciler devlete maddi yük oluştururlar” maddelerine düşük puan verdikleri görülmüştür. Anket sonuçlarına göre öğretmen, öğrenci ve velilerin

destekleme ve yetiştirme kurslarının öğrenciler için önemli olduğu noktasında birleştikleri sonucuna ulaşılabilir.

4.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci alt problemi olan “Destekleme ve yetiştirme kurslarının materyal koşulları ile ilgili görüşler nelerdir?” sorusuna yönelik öğretmen, öğrenci ve velilerle yapılan bireysel görüşmelerden elde edilen verilerden oluşmaktadır. Bireysel görüşmelerden elde edilen bulgular ışığında anket geliştirilmiş ve uygulanmıştır.

Tablo:3 Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Materyal Koşulları ile İlgili Görüşler

ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ	
KATEGORİ	ALT KATEGORİ
Yeterli	- Konu tekrarı için test çözme - Akıllı tahta ile tekrar çalışması - Ders kitaplarından faydalanma
Yeterli Değil	- Kaynak kitap(soru bankası, test kitabı v.b.) ile destekleme - Uygulamalı dersler (müzik, görsel sanatlar, beden eğitimi v.b.) için materyal sağlama - Deneme sınavlarının sayısını artırma - İnteraktif uygulamalar ile destekleme
ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ	
KATEGORİ	ALT KATEGORİ
Yeterli	- Ders kitaplarından faydalanma - Akıllı tahtadan faydalanma - Fotokopi ile test çözme
Yeterli Değil	- Kaynak kitap(soru bankası, test kitabı v.b.) ile destekleme - Deneme sınavları sayısını artırma - Uygulamalı dersler (müzik, görsel sanatlar, beden eğitimi v.b.) için materyal sağlama
VELİ GÖRÜŞLERİ	
KATEGORİ	ALT KATEGORİ
Yeterli	- Akıllı tahtadan faydalanma - Ders kitaplarından faydalanma
Yeterli Değil	- Kaynak kitap(soru bankası, test kitabı v.b.) ile destekleme - Tablet bilgisayar ile desteklenme - Deneme sınavı sayısını artırma

Tablo 3 incelendiğinde destekleme ve yetiştirme kurslarında materyal kullanımına ilişkin oluşan kategoriler “yeterli” ve “yeterli değil” şeklinde oluşmuştur. Yeterli kategorisinde alt kategoriler “Konu tekrarı için test çözme”, “Akıllı tahta ile tekrar çalışması”, “Ders kitaplarından faydalanma”, “Ders kitaplarından faydalanma”, “Fotokopi ile test çözme” şeklinde sıralanmaktadır. Yeterli değil kategorisinde alt kategoriler “Kaynak kitap(soru bankası, test kitabı v.b.) ile destekleme”, “Uygulamalı

dersler (müzik, görsel sanatlar, beden eğitimi v.b.) için materyal sağlama” , “Deneme sınavlarının sayısını artırma” , “İnteraktif uygulamalar ile destekleme” , “Tablet bilgisayar ile desteklenme” şeklinde oluşmuştur. Destekleme ve yetiştirme kurslarında materyal kullanımına ilişkin görüşlere bakıldığında yeterli olduğunu belirten katılımcıların konu tekrarı için test çözme, akıllı tahta ile tekrar çalışması, ders kitaplarından faydalanma, ders kitaplarından faydalanma, fotokopi ile test çözme gibi noktaları vurguladıkları söylenebilir. Yeterli olmadığını belirten katılımcıların ise kaynak kitap(soru bankası, test kitabı v.b.) ile destekleme, uygulamalı dersler (müzik, görsel sanatlar, beden eğitimi v.b.) için materyal sağlama, deneme sınavlarının sayısını artırma, interaktif uygulamalar ile destekleme, tablet bilgisayar ile desteklenme gibi noktaları vurguladıkları söylenebilir. Bulgulara bakıldığında destekleme ve yetiştirme kurslarında materyal kullanımının yeterli olduğunu ifade eden öğretmen, öğrenci ve velilerin konu tekrarı için test çözme, akıllı tahta ile tekrar çalışması, ders kitaplarından faydalanma gibi kategorilerde yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Materyal kullanımının yeterli olmadığını belirten öğretmen, öğrenci ve velilerin kaynak kitap ile destekleme, uygulamalı dersler için materyal sağlama, deneme sınavlarının sayısının artırılması, interaktif uygulamalarla destekleme gibi kategorileri belirttikleri söylenebilir. Bulgular incelendiğinde materyal kullanımının yeterli olmadığı yönünde görüşlerin belirtildiği söylenebilir. Bu da destekleme ve yetiştirme kurslarında materyal kullanımının yetersiz olduğu sorununu işaret ettiği ifade edilebilir.

Destekleme ve yetiştirme kurslarının önemine ilişkin yapılan açıklamalarda Ö11, T10 ve V7 şunları ifade etmiştir:

“Resim, müzik gibi materyal ağırlıklı dersler için öğrencilere materyal verilmiyor. Böyle uygulamalı derslerin amacına ulaşması için materyal şart. Kurslarda akıllı tahta ile interaktif testler çözdürüyoruz. Fotokopi ile çoğaltarak testler kullanıyoruz. Ancak yeterli olmuyor. Sınavlara hazırlanan öğrenciler için test kitabı, konu anlatımlı kaynak kitap v.b. materyallerle destek verilmeli. Kaynak kitap ile desteklenen kurslar daha verimli olur. Sadece testlerin fotokopi ile çoğaltılması ile verimli olmuyor. Ayrıca deneme sınavı sayısı yetersiz. Daha fazla deneme sınavı yapılması gerekir.”(Ö:11)

“ Materyaller kesinlikle yeterli değil. Sınavlara hazırlandığımız dersler için (matematik, fen bilimleri, türkçe v.b.) soru bankası, test kitapları verilmeli. Ders kitaplarını hafta içi derslerde işliyoruz zaten. Kurs için kaynak kitabımız olmuyor. Müzik dersi gibi materyal gerektiren dersler için de piyano, saz gibi materyallere ihtiyaç oluyor. Onlar da karşılanırsa kurslar daha verimli geçer.”(T:8)

“ Sayısal ve Sözel derslerde materyallerin bir şekilde karşılanıyor. Ancak sanat derslerinde materyal eksikliği yıllardır biliniyor. Müzik dersi

için bağlama, gitar, piyano gibi materyaller verilmeli. Görsel sanatlar için de aynı şekilde destek sağlanmalı.” (V:7)

Materyal konusunda öğretmen, öğrenci ve velilerin kursları yetersiz gördükleri söylenebilir. Sınavlara hazırlık için açılan kurslarda kaynak kitap eksikliği, deneme sınavlarının yetersizliği özellikle belirtilmiştir. Müzik ve Görsel Sanatlar dersleri içinde materyal desteği olması gerektiği vurgulanmıştır.

4.2.1 İkinci Alt Probleme İlişkin Nicel Bulgular ve Yorum

Araştırmanın önem temasına ilişkin öğretmen, öğrenci ve velilere yönelik anket sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4 Öğretmen, Öğrenci ve Veli Algılarına Göre DYK'lerde Materyal Kullanımına İlişkin Sonuçlar

	Kategoriler	N	\bar{X}	ss
Öğretmen Sonuçları	-Öğrencilere test çözme imkânı verilir	75	4,78	0,41
	-Öğrencilere akıllı tahta ile eğitim verilir	75	4,62	0,58
	-Öğrencilere kaynak kitap (soru bankası v.b.) temin edilir	75	2,00	1,00
	-Öğrencilere yeterince deneme sınavı yapılır	75	2,34	1,07
	-Öğrencilere etkileşimli uygulamalarla ders işlenir	75	3,89	0,70
	-Öğrencilere uygulamalı dersler (Müzik, Görsel S. v.b) için materyal desteği sağlanır	75	1,94	0,97
	-Öğrencilere gerekli kırtasiye desteği verilir	75	1,80	0,83
	-Öğrencilere EBA üzerinden destek sunulur	75	4,06	0,62
Öğrenci Sonuçları	-Öğrencilere test çözme imkânı verilir	100	4,56	0,75
	-Öğrencilere akıllı tahta ile eğitim verilir	100	4,60	0,69
	-Öğrencilere kaynak kitap (soru bankası v.b.) temin edilir	100	1,81	1,01
	-Öğrencilere yeterince deneme sınavı yapılır	100	2,43	1,13
	-Öğrencilere etkileşimli uygulamalarla ders işlenir	100	3,47	1,08
	-Öğrencilere uygulamalı dersler (Müzik, Görsel S. v.b) için materyal desteği sağlanır	100	1,64	0,91
	-Öğrencilere gerekli kırtasiye desteği verilir	100	1,80	1,03
	-Öğrencilere EBA üzerinden destek sunulur	100	3,70	1,01
Veli Sonuçları	-Öğrencilere test çözme imkânı verilir	100	4,49	0,88
	-Öğrencilere akıllı tahta ile eğitim verilir	100	4,39	0,87
	-Öğrencilere kaynak kitap (soru bankası v.b.) temin edilir	100	1,80	0,84
	-Öğrencilere yeterince deneme sınavı yapılır	100	2,26	1,07
	-Öğrencilere etkileşimli uygulamalarla ders işlenir	100	3,56	1,08
	-Öğrencilere uygulamalı dersler (Müzik, Görsel S. v.b) için materyal desteği sağlanır	100	1,75	0,74
	-Öğrencilere gerekli kırtasiye desteği verilir	100	1,82	0,78
	-Öğrencilere EBA üzerinden destek sunulur	100	3,73	1,04

Öğretmenlerin materyal temasında algılarının öğrencilere test çözme imkânı verilir (\bar{X} =4,78), öğrencilere akıllı tahta ile eğitim verilir (\bar{X} =4,62), öğrencilere EBA üzerinden destek sunulur (\bar{X} =4,06), öğrencilere etkileşimli uygulamalarla ders işlenir (\bar{X} =3,89), öğrencilere yeterince deneme sınavı yapılır (\bar{X} =2,34), öğrencilere kaynak

kitap (soru bankası v.b.) temin edilir ($\bar{X}=2,00$), öğrencilere uygulamalı dersler (Müzik, Görsel S. v.b) için materyal desteği sağlanır ($\bar{X}=1,94$), öğrencilere gerekli kırtasiye desteği verilir ($\bar{X}=1,80$) şeklinde olduğu görülmektedir. Öğretmenler bu konuda “öğrencilere test çözme imkânı verilir”, “öğrencilere akıllı tahta ile eğitim verilir” maddelerine “kesinlikle katılıyorum” cevabını, “öğrencilere EBA üzerinden destek verilir”, “öğrencilere etkileşimli uygulamalarla ders işlenir” maddelerine “katılıyorum” cevabını, “öğrencilere kaynak kitap (soru bankası v.b.) temin edilir”, “öğrencilere uygulamalı dersler (Müzik, Görsel S. v.b) için materyal desteği sağlanır” maddelerine “katılmıyorum” cevabını ve “öğrencilere gerekli kırtasiye desteği verilir” maddesine de “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilere test çözme imkanı, akıllı tahta ile eğitim, Eba üzerinden destek ve etkileşimli uygulamalarla destek verildiği söylenebilir. Öğrencilere kaynak kitap temini, materyal desteği ve kırtasiye desteği konularında gerekli yardımın yapılmadığı ifade edilebilir.

Öğrencilerin materyal temasında algılarının öğrencilere akıllı tahta ile eğitim verilir ($\bar{X}=4,60$), öğrencilere test çözme imkânı verilir ($\bar{X}=4,56$), öğrencilere EBA üzerinden destek sunulur ($\bar{X}=3,70$), öğrencilere etkileşimli uygulamalarla ders işlenir ($\bar{X}=3,47$), öğrencilere yeterince deneme sınavı yapılır ($\bar{X}=2,43$), öğrencilere kaynak kitap (soru bankası v.b.) temin edilir ($\bar{X}=1,81$), öğrencilere gerekli kırtasiye desteği verilir ($\bar{X}=1,80$), öğrencilere uygulamalı dersler (Müzik, Görsel S. v.b) için materyal desteği sağlanır ($\bar{X}=1,64$) şeklinde olduğu görülmektedir. Öğrenciler bu konuda “öğrencilere akıllı tahta ile eğitim verilir”, “öğrencilere test çözme imkânı verilir”, maddelerine “kesinlikle katılıyorum” cevabını, “öğrencilere EBA üzerinden destek sunulur”, “öğrencilere etkileşimli uygulamalarla ders işlenir” maddelerine “katılıyorum” cevabını, “öğrencilere yeterince deneme sınavı yapılır”, “öğrencilere kaynak kitap (soru bankası v.b.) temin edilir” maddelerine “katılmıyorum” cevabını ve “öğrencilere gerekli kırtasiye desteği verilir”, “öğrencilere uygulamalı dersler (Müzik, Görsel S. v.b) için materyal desteği sağlanır” maddelerine “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermişlerdir. Verilen cevaplara bakıldığında öğrencilerin akıllı tahtadan yararlandıkları, test çözme imkânı buldukları, Eba dan faydalandıkları, etkileşimli uygulamaları kullandıkları sonucuna ulaşılabilir. Kaynak kitap, deneme sınavı, kırtasiye temini ve uygulamalı dersler için materyal desteği konusunda gerekli desteği alamadıkları ifade edilebilir.

Velilerin materyal temasında algılarının öğrencilere test çözme imkânı verilir ($\bar{X}=4,49$), öğrencilere akıllı tahta ile eğitim verilir ($\bar{X}=4,39$), öğrencilere EBA üzerinden

destek sunulur ($\bar{X}=3,73$), öğrencilere etkileşimli uygulamalarla ders işlenir ($\bar{X}=3,56$), öğrencilere yeterince deneme sınavı yapılır ($\bar{X}=2,26$), öğrencilere gerekli kırtasiye desteği verilir ($\bar{X}=1,82$), Öğrencilere kaynak kitap (soru bankası v.b.) temin edilir ($\bar{X}=1,80$), öğrencilere uygulamalı dersler (Müzik, Görsel S. v.b) için materyal desteği sağlanır ($\bar{X}=1,75$), şeklinde olduğu görülmektedir. Veliler materyal temasında “öğrencilere test çözme imkânı verilir”, “öğrencilere akıllı tahta ile eğitim verilir” maddelerine “kesinlikle katılıyorum” cevabını, “öğrencilere EBA üzerinden destek sunulur”, “öğrencilere etkileşimli uygulamalarla ders işlenir” maddelerine “katılıyorum” cevabını, “öğrencilere yeterince deneme sınavı yapılır”, “öğrencilere gerekli kırtasiye desteği verilir” maddelerine “katılmıyorum” cevabını, “öğrencilere kaynak kitap (soru bankası v.b.) temin edilir”, “öğrencilere uygulamalı dersler (Müzik, Görsel S. v.b) için materyal desteği sağlanır”, maddelerine “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermişlerdir. Velilerin vermiş olduğu cevaplara bakıldığında öğrencilere deneme sınavı, kaynak kitap verilmesi ve uygulamalı derslerde materyal desteği konusunda yeterli desteğin olmadığı anlaşılmaktadır. Öğrencilere test çözme imkânı verilmesi, akıllı tahtadan yararlanılması, etkileşimli uygulamalardan faydalanma konularında kursların yeterli olduğu söylenebilir.

Araştırmanın materyal temasına ilişkin anket sonuçlarına bakıldığında öğretmen, öğrenci ve velilerin destekleme ve yetiştirme kurslarını öğrenciler için birçok yönden yetersiz gördükleri ifade edilebilir. Anket sonuçları incelendiğinde öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşlerinin örtüştüğü söylenebilir. Katılımcılar en düşük ortalama puanları “öğrencilere gerekli kırtasiye desteği verilir”, “öğrencilere kaynak kitap (soru bankası v.b.) temin edilir”, “öğrencilere uygulamalı dersler (müzik, görsel s. v.b.) için materyal desteği sağlanır”, ve “öğrencilere yeterince deneme sınavı yapılır” maddelerine verdikleri görülmüştür. Katılımcıların bu cevaplarından hareketle destekleme ve yetiştirme kurslarının materyal desteğine ihtiyacı olduğu söylenebilir. Öğretmen, öğrenci ve velilerin bu tema da yüksek puan verdikleri maddelerde de benzerlik vardır. Katılımcılar “öğrencilere test çözme imkânı verilir”, “öğrencilere akıllı tahta ile eğitim verilir”, etkileşimli uygulamalar ile ders işlenir” ve “öğrencilere EBA üzerinden destek sunulur” maddelerine yüksek puan verdikleri görülmüştür. Bu sonuçlarda destekleme ve yetiştirme kurslarının materyal konusundaki olumlu yönleri olarak ifade edilebilir.

4.3 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “Destekleme ve yetiştirme kurslarında öğretimsel sürece ilişkin görüşler nelerdir?” sorusuna yönelik öğretmen, öğrenci ve velilerle yapılan bireysel görüşmelerden elde edilen verilerden oluşmaktadır. Bireysel görüşmelerden elde edilen veriler çerçevesinde anket oluşturulmuştur. Elde edilen nicel veriler ayrı başlık altında incelenmiştir.

Tablo 5 Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Öğretimsel Sürecine İlişkin Görüşler

ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ	
KATEGORİ	ALT KATEGORİ
Etkili	<ul style="list-style-type: none">- Sınavlara hazırlık için destek olma- Akademik başarının artırılması için destek olma- Eksiklerin tamamlanması için zaman tanıma
Etkili Değil	<ul style="list-style-type: none">- Sadece test çözme yöntemi kullanılması- Yeterli zamanın tanınmaması- Öğrenci merkezli çalışma olmaması- Öğrenci seviye gruplarının oluşturulması- Değerlendirme ve geri bildirim eksikliği
ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ	
KATEGORİ	ALT KATEGORİ
Etkili	<ul style="list-style-type: none">- Merkezi sınavlar için test tekniğini geliştirme- Rekabet ortamı ile kendini geliştirme- Tekrar çalışmaları imkânı sunma
Etkili Değil	<ul style="list-style-type: none">- Konu anlatımının yetersiz olması- Ders saatlerinin yetersiz olması- Farklı eğitim kurumlarında ve farklı öğretmenlerle eğitim olmaması- Monoton, tekdüze ders süreci
VELİ GÖRÜŞLERİ	
KATEGORİ	ALT KATEGORİ
Etkili	<ul style="list-style-type: none">- Eksik yönlerin tamamlanması için zaman tanıma- Sınavlar için test tekniğinin geliştirilmesi
Etkili Değil	<ul style="list-style-type: none">- Farklı eğitim kurumlarında ve farklı öğretmenlerle eğitim olmaması- Ders saatlerinin yeterli olmaması- Tek tip öğretim tekniğinin sıkıcı olması

Tablo 5 incelendiğinde destekleme ve yetiştirme kurslarında öğretimsel sürece ilişkin oluşan kategoriler “etkili” ve “etkili değil” şeklinde oluşmuştur. Etkili kategorisinde alt kategoriler “Sınavlara hazırlık için destek olma” , “Akademik başarının artırılması için destek olma” , “Eksiklerin tamamlanması için zaman tanıma”, “Merkezi sınavlar için test tekniğini geliştirme” , “Rekabet ortamı ile kendini geliştirme”, “Tekrar çalışmaları imkânı sunma” şeklinde sıralanmaktadır. Etkili değil kategorisinde alt kategoriler “Sadece test çözme yöntemi kullanılması” , “Yeterli

zamanın tanınmaması”, “Öğrenci merkezli çalışma olmaması”, “Öğrenci seviye gruplarının oluşturulmaması”, “Değerlendirme ve geri bildirim eksikliği”, “ Monoton, tekdüze ders süreci” şeklinde sıralanmaktadır. Destekleme ve yetiştirme kurslarında öğretimsel sürece ilişkin görüşlere bakıldığında etkili olduğunu belirten katılımcıların sınavlara hazırlık için destek olma, akademik başarının artırılması için destek olma, eksiklerin tamamlanması için zaman tanıma, merkezi sınavlar için test tekniğini geliştirme, rekabet ortamı ile kendini geliştirme, tekrar çalışmaları imkânı sunma gibi noktaları vurguladıkları söylenebilir. Etkili olmadığını belirten katılımcıların ise sadece test çözme yöntemi kullanılması, yeterli zamanın tanınmaması, öğrenci merkezli çalışma olmaması, öğrenci seviye gruplarının oluşturulmaması, değerlendirme ve geri bildirim eksikliği, monoton, tekdüze ders süreci gibi noktaları vurguladıkları söylenebilir. Öğretimsel süreç ile ilgili bulgulara bakıldığında etkili olduğunu ifade eden öğretmen, öğrenci ve velilerin sınavlara hazırlık için destek olma, akademik başarının artırılması için destek olma, eksiklerin tamamlanması için zaman tanıma, merkezi sınavlar için test tekniğini geliştirme gibi kategorilerde etkili olduğunu belirttikleri ifade edilebilir. Öğretimsel sürecin etkili olmadığını belirten öğretmen öğrenci ve velilerin sadece test çözme yöntemi kullanılması, yeterli zamanın tanınmaması, öğrenci merkezli çalışma olmaması, öğrenci seviye gruplarının oluşturulmaması, değerlendirme ve geri bildirim eksikliği, monoton, tekdüze ders süreci gibi noktaları belirttikleri söylenebilir. Öğretimsel sürecin etkili olup olmadığına dair katılımcı görüşlerinin farklı kategorilerde dağılım gösterdiği ifade edilebilir.

Destekleme ve yetiştirme kurslarının öğretimsel sürece ilişkin yapılan açıklamalarda Ö13, T12 ve V9 şunları ifade etmiştir:

Destekleme ve yetiştirme kurslarında öğretimsel sürecin etkili olduğunu düşünüyorum kurslar test çözme ve sınavlara hazırlanma imkânı sağlıyor. Farklı yöntem ve tekniklerle eğitim veriliyor. Akıllı tahta sisteminden faydalanılıyor. Derslerde işlenen konuların tekrar edilmesi sağlanıyor. Ayrıca sonunda deneme sınavları ile değerlendirme çalışmaları yapılıyor. Öğrenciler için etkili ve verimli bir süreç olarak değerlendiriyorum. Daha etkili olabilmesi için ders saatleri artırılabilir. Öğrenciler seviye gruplarına ayrılarak rekabet ortamı oluşturulabilir. Ek olarak sosyal etkinlik çalışmaları ile çocukların derslere, kurslara olan ilgisi artırılabilir. (Ö:13)

Destekleme ve yetiştirme kursları öğretimsel süreç bakımından etkili olduğunu düşünüyorum. Öğretimsel süreçte test çözme, sınavlara hazırlanma çalışmaları yapılıyor. Değerlendirme çalışmaları da yapılıyor. Deneme sınavları uygulanıyor. Ayrıca tekrar çalışmaları ile konuların pekiştirilmesi sağlanıyor. Öğretimsel süreçte öğretmenlerimizin bazıları farklı yöntem ve teknik ile konuları işlerken bazıları tek düze eğitim veriyor.

Farklı yöntem ve tekniklerin kullanılması süreci daha etkili kılıyor. Bazı dersler için ders saatleri yetersiz oluyor. Örneğin matematik için ders saatleri artırılabilir. (T:12)

Destekleme ve yetiştirme kurslarında öğretimsel süreç etkili değil. Gördüğüm kadarıyla öğretmenler monoton ve tek düze eğitim yapıyorlar. Farklı yöntem ve tekniklerin kullanılması süreci daha etkili yapar. Sadece test çözme olmamalı. Öğretimsel süreç zenginleştirilmeli. Farklı yöntem ve tekniklerle eğitim zenginleştirilmeli. Sınavlara hazırlık için öğrenci grupları oluşturulmalı. Deneme sınavlarının sayısı artırılmalı.” (V:9)

Öğretimsel süreç temasına ilişkin görüşlere bakıldığında destekleme ve yetiştirme kurslarında öğretimsel sürecin etkili ve verimli olduğunu ifade edebiliriz. Kurslarda tekrar çalışmalarının yapılması, merkezi sınavlar için test çözümüne ağırlık verilmesi, derslerin farklı yöntem ve tekniklerle işlenmesi, değerlendirme çalışmalarına yer verilmesi olumlu ve etkili yönler olarak belirtilmiştir. Ders saatlerinin artırılması ve seviye grupları oluşturulması da süreç ile ilgili beklentiler olarak ifade edilebilir.

4.3.1 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Nicel Bulgular ve Yorum

Araştırmanın öğretimsel süreç temasına ilişkin öğretmen, öğrenci ve velilere yönelik anket sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 6 Öğretmen, Öğrenci ve Veli Algılarına Göre DYK'ların Öğretimsel Sürecine İlişkin Sonuçlar

	Kategoriler	N	\bar{X}	ss
Öğretmen Sonuçları	-Öğrencilerin sınavlara etkili hazırlanması sağlanır	75	4,66	0,57
	-Öğrencilerin test çözmelerine imkân verilir	75	4,64	0,58
	-Öğrencilerin seviye gruplarına göre eğitilmeleri sağlanır	75	2,85	0,92
	-Öğrencilere rekabet ortamı sağlanır	75	3,38	0,97
	-Öğrencilere farklı yöntem ve tekniklerle eğitim verilir	75	4,16	0,80
	-Öğrencilere monoton, tekdüze eğitim verilir	75	2,10	0,96
	-Öğrencilere tekrar çalışmalarına imkân sağlanır	75	4,50	0,57
	-Öğrencilere değerlendirme çalışmaları uygulanır	75	4,29	0,65
	-Öğrencilere yeterli ders saati sağlanır	75	4,02	0,77
Öğrenci Görüşleri	-Öğrencilerin sınavlara etkili hazırlanması sağlanır	100	4,53	0,74
	-Öğrencilerin test çözmelerine imkân verilir	100	4,57	0,72
	-Öğrencilerin seviye gruplarına göre eğitilmeleri sağlanır	100	2,85	1,20
	-Öğrencilere rekabet ortamı sağlanır	100	3,59	1,13
	-Öğrencilere farklı yöntem ve tekniklerle eğitim verilir	100	4,04	0,93
	-Öğrencilere monoton, tekdüze eğitim verilir	100	2,49	1,02
	-Öğrencilere tekrar çalışmalarına imkân sağlanır	100	4,21	0,74
	-Öğrencilere değerlendirme çalışmaları uygulanır	100	4,08	0,80
	-Öğrencilere yeterli ders saati sağlanır	100	4,15	0,74

Veli Görüşleri	-Öğrencilerin sınavlara etkili hazırlanması sağlanır	100	4,41	0,87
	-Öğrencilerin test çözmelerine imkân verilir	100	4,49	0,79
	-Öğrencilerin seviye gruplarına göre eğitilmeleri sağlanır	100	2,73	1,09
	-Öğrencilere rekabet ortamı sağlanır	100	3,39	1,22
	-Öğrencilere farklı yöntem ve tekniklerle eğitim verilir	100	4,01	0,94
	-Öğrencilere monoton, tekdüze eğitim verilir	100	2,26	0,84
	-Öğrencilere tekrar çalışmalarına imkân sağlanır	100	4,11	0,94
	-Öğrencilere değerlendirme çalışmaları uygulanır	100	4,10	0,84
	-Öğrencilere yeterli ders saati sağlanır	100	4,01	0,99

Öğretmenlerin öğretimsel süreç temasında algılarının öğrencilerin sınavlara etkili hazırlanması sağlanır ($\bar{X}=4,66$), öğrencilerin test çözmelerine imkân verilir ($\bar{X}=4,64$), öğrencilere tekrar çalışmalarına imkân sağlanır ($\bar{X}=4,50$), öğrencilere değerlendirme çalışmaları uygulanır ($\bar{X}=4,29$), öğrencilere farklı yöntem ve tekniklerle eğitim verilir ($\bar{X}=4,16$), öğrencilere yeterli ders saati sağlanır ($\bar{X}=4,02$), öğrencilere rekabet ortamı sağlanır ($\bar{X}=3,38$), öğrencilerin seviye gruplarına göre eğitilmeleri sağlanır ($\bar{X}=2,85$), öğrencilere monoton, tekdüze eğitim verilir ($\bar{X}=2,10$) şeklinde olduğu görülmektedir. Öğretmenler bu temada” öğrencilerin sınavlara etkili hazırlanması sağlanır” , “öğrencilerin test çözmelerine imkân verilir” , “öğrencilere tekrar çalışmalarına imkân sağlanır”, “öğrencilere değerlendirme çalışmaları uygulanır” maddelerine “kesinlikle katılıyorum” cevabını, “öğrencilere farklı yöntem ve tekniklerle eğitim verilir”, “öğrencilere yeterli ders saati sağlanır” maddelerine “katılıyorum” cevabını, “öğrencilere rekabet ortamı sağlanır”, “öğrencilerin seviye gruplarına göre eğitilmeleri sağlanır” maddelerine “ fikrim yok” cevabını ve “öğrencilere monoton, tekdüze eğitim verilir” maddesine de “katılmıyorum” cevabını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre öğrencilerin sınavlara etkili hazırlandıkları, öğrencilere test çözme olanağı verildiği, tekrar çalışmaları yapıldığı öğrencilere değerlendirme çalışmaları yapıldığı, farklı yöntem ve tekniklerle ders işlendiği, yeterli ders saati sağlandığı söylenebilir. Öğrencilere rekabet ortamı oluşturulması ve seviye gruplarına göre eğitim verilmesi uygulamalarında sıkıntıların olduğu söylenebilir. Öğrencilere monoton, tek düze bir eğitim verilmediği de bulgulardan anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin öğretimsel süreç temasında algılarının öğrencilerin test çözmelerine imkân verilir ($\bar{X}=4,57$), öğrencilerin sınavlara etkili hazırlanması sağlanır ($\bar{X}=4,53$), öğrencilere tekrar çalışmalarına imkân sağlanır ($\bar{X}=4,21$), öğrencilere yeterli ders saati sağlanır ($\bar{X}=4,15$), öğrencilere değerlendirme çalışmaları uygulanır ($\bar{X}=4,08$), öğrencilere farklı yöntem ve tekniklerle eğitim verilir ($\bar{X}=4,04$), öğrencilere rekabet ortamı sağlanır ($\bar{X}=3,59$), öğrencilerin seviye gruplarına göre eğitilmeleri sağlanır ($\bar{X}=2,85$), öğrencilere monoton, tekdüze eğitim verilir ($\bar{X}=2,49$), şeklinde olduğu

görülmektedir. Öğrenciler bu konuda “öğrencilerin test çözmelerine imkân verilir”, “öğrencilerin sınavlara etkili hazırlanması sağlanır”, “öğrencilere tekrar çalışmalarına imkân sağlanır” maddelerine “kesinlikle katılıyorum” cevabını, “öğrencilere yeterli ders saati sağlanır”, “öğrencilere değerlendirme çalışmaları uygulanır”, “öğrencilere farklı yöntem ve tekniklerle eğitim verilir”, “öğrencilere rekabet ortamı sağlanır” maddelerine “katılıyorum” cevabını, “öğrencilerin seviye gruplarına göre eğitilmeleri sağlanır” maddesine “fikrim yok” cevabını ve “öğrencilere monoton, tekdüze eğitim verilir” maddesine “katılmıyorum” cevabını verdikleri belirlenmiştir. Verilen cevaplara bakıldığında öğrencilerin test çözmek için imkân bulduğu, sınavlara etkili hazırlanma imkânı buldukları, tekrar çalışmaları yaptıklarını ve öğrencilere değerlendirme çalışmaları yapıldığını söyleyebiliriz. Öğretimsel süreçte öğretmenlerin farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullandıklarını, tekdüze monoton bir ders süreci kullanmadıklarını söyleyebiliriz.

Velilerin öğretimsel süreç temasında algılarının öğrencilerin test çözmelerine imkân verilir ($\bar{X}=4,49$), öğrencilerin sınavlara etkili hazırlanması sağlanır ($\bar{X}=4,41$), öğrencilere tekrar çalışmalarına imkân sağlanır ($\bar{X}=4,11$), öğrencilere değerlendirme çalışmaları uygulanır ($\bar{X}=4,10$), öğrencilere yeterli ders saati sağlanır ($\bar{X}=4,01$), öğrencilere farklı yöntem ve tekniklerle eğitim verilir ($\bar{X}=4,01$), öğrencilere rekabet ortamı sağlanır ($\bar{X}=3,39$), öğrencilerin seviye gruplarına göre eğitilmeleri sağlanır ($\bar{X}=2,73$), Öğrencilere monoton, tekdüze eğitim verilir ($\bar{X}=2,26$), şeklinde olduğu görülmektedir. Veliler öğretimsel süreç temasında “öğrencilerin test çözmelerine imkân verilir”, “öğrencilerin sınavlara etkili hazırlanması sağlanır” maddelerine “kesinlikle katılıyorum” cevabını, “öğrencilere tekrar çalışmalarına imkân sağlanır”, “öğrencilere değerlendirme çalışmaları uygulanır”, “öğrencilere yeterli ders saati sağlanır”, “öğrencilere farklı yöntem ve tekniklerle eğitim verilir” maddelerinde “katılıyorum” cevabını, “öğrencilere rekabet ortamı sağlanır”, “öğrencilerin seviye gruplarına göre eğitilmeleri sağlanır” maddelerine “fikrim yok” cevabını, “Öğrencilere monoton, tekdüze eğitim verilir” maddesine “katılmıyorum” cevabını vermişlerdir. Velilerin vermiş olduğu cevaplara bakıldığında öğrencilere test çözme imkânı verildiği, sınavlara hazırlanma çalışmalarının etkili olduğu, öğrencilere tekrar çalışmaları sağlandığı değerlendirme çalışmalarının yapılarak öğretimsel sürecin etkili olmasının sağlandığı ifade edilebilir. Ayrıca öğretmenlerin kurslarda monoton bir süreç değil farklı yöntem ve tekniklerle ders işledikleri söylenebilir.

Araştırmanın öğretimsel süreç temasına ilişkin anket sonuçlarına bakıldığında öğretmen, öğrenci ve velilerin destekleme ve yetiştirme kurslarını öğrenciler için etkili gördükleri ifade edilebilir. Anket sonuçları incelendiğinde katılımcıların görüşlerinin benzerlik gösterdiği söylenebilir. Katılımcılar “öğrencilerin sınavlara etkili hazırlanması sağlanır”, “öğrencilere test çözmelerine imkân verilir”, “tekrar çalışmalarına imkân sağlanır”, “öğrencilere farklı yöntem ve tekniklerle eğitim verilir”, “değerlendirme çalışmaları uygulanır”, “yeterli ders saati sağlanır” maddelerine yüksek puan vermişlerdir. Bu sonuçlara bakarak destekleme ve yetiştirme kurslarının öğretimsel süreç bakımından etkili ve verimli olduğunu söyleyebiliriz. Katılımcılar “öğrencilere monoton, tekdüze eğitim verilir”, “öğrenciler seviye gruplarına göre eğitilmeleri sağlanır” maddelerine düşük puan vermişlerdir. Bu maddelere verilen puanlara bakıldığında kurslarda farklı yöntem ve tekniklerle ders işlendiği ancak öğrencilerin seviye gruplarına ayrılmadıkları anlaşılmaktadır. Kurslarda öğrencilerin seviye gruplarına ayrılması öğretimsel sürecin etkililiğinin artırılması için gerekli olduğu ifade edilebilir.

4.4 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan “Destekleme ve yetiştirme kurslarına yönelik (idari işlemler ve düzenlemeler) uygulamalara ilişkin görüşler nelerdir?” sorusuna yönelik öğretmen, öğrenci ve velilerle yapılan bireysel görüşmelerden elde edilen verilerden oluşmaktadır. İdari işlemler ve düzenlemeler ile ilgili elde edilen veriler ışığında anket oluşturulmuş, uygulanmıştır ve değerlendirilmiştir.

Tablo 7 Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında İdari İşlemler ve Düzenlemelere İlişkin Görüşler

ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ**KATEGORİ**

- İdareciler resmi işlemleri takip ediyorlar
- Öğretmen görüşlerinin yeterince dikkate alınmaması
- Yeterli denetimlerin yapılması
- Öğretmeni değil öğrenciyi merkeze alarak kurs açılması
- Materyal temini noktasında çaba harcanması
- Ortak hedefler etrafında birliktelik sağlama
- Takım çalışmasına önem verme

ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ**KATEGORİ**

- Ders programlarını öğrenci merkezli düzenleme
- Öğrenci devam devamsızlık takibi yapılması
- Sosyal etkinlik çalışmaları yapılması
- Kurslar hakkında öğrencileri bilgilendirme

VELİ GÖRÜŞLERİ**KATEGORİ**

- Kursların açılması için çalışma
- Öğrencilerin kurslara devamlarına yönelik çalışmalar
- Öğrencilere kurs çalışmalarında rehberlik etme
- Materyal ve teknik destek sağlama

Tablo 7 incelendiğinde destekleme ve yetiştirme kurslarında yönetici tutum ve davranışlarına ilişkin oluşan kategoriler “İdareciler resmi işlemleri takip ediyorlar”, “Öğretmen görüşlerinin yeterince dikkate alınmaması”, “Yeterli denetimlerin yapılması”, “Öğretmeni değil öğrenciyi merkeze alarak kurs açılması”, “Materyal temini noktasında çaba harcanması”, “Ortak hedefler etrafında birliktelik sağlama”, “Takım çalışmasına önem verme”, “Öğrenci devam devamsızlık takibi yapılması”, “Sosyal etkinlik çalışmaları yapılması”, “Kurslar hakkında öğrencileri bilgilendirme”, “Öğrencilere kurs çalışmalarında rehberlik etme” şeklinde sıralanmaktadır. Bulgulara bakıldığında destekleme ve yetiştirme kurslarında yönetici tutum ve davranışlarına ilişkin öğretmenlerin idareciler resmi işlemleri takip ediyorlar, öğretmen görüşlerinin yeterince dikkate alınmaması, yeterli denetimlerin yapılması, öğretmeni değil öğrenciyi merkeze alarak kurs açılması, materyal temini noktasında çaba harcanması, ortak hedefler etrafında birliktelik sağlama, takım çalışmasına önem verme gibi noktaları vurguladıkları söylenebilir. Yönetici tutum ve davranışlarına ilişkin öğrencilerin ders programlarını öğrenci merkezli düzenleme, öğrenci devam devamsızlık takibi yapılması, sosyal etkinlik çalışmaları yapılması, kurslar hakkında öğrencileri bilgilendirme noktalarını vurguladıkları söylenebilir. Yönetici tutum ve davranışlarına ilişkin velilerin, kursların açılması için çalışma, öğrencilerin kurslara devamlarına yönelik çalışmalar, öğrencilere kurs çalışmalarında rehberlik etme, materyal ve teknik

destek sağlama konularını ifade ettikleri söylenebilir. Öğretmen, öğrenci ve velilerin yönetici tutum ve davranışları temasında ortak ve farklı görüşler ortaya koydukları söylenebilir.

Destekleme ve yetiştirme kurslarının yönetici tutum ve davranışlarına ilişkin yapılan açıklamalarda Ö16, T13 ve V12 şunları ifade etmiştir:

“Destekleme ve yetiştirme kurslarına yönelik okul yöneticileri olumlu yaklaşım içerisindedir. Öğrencilerin kurslara katılımını ve devam işlemlerini takip ediyorlar. Ayrıca öğretmenlerinde kurslarda görev alması için çalışmalar yapılıyor. Öğretmen ve öğrencilere gerekli rehberlik çalışmaları yapılıyor. Takım çalışması içerisinde, ortak hedefler doğrultusunda kurslar yürütülüyor. Beklenti olarak ders programlarının öğretmen değil öğrenci merkezli olması gerektiğini düşünüyorum. Kurs denetimlerine de ağırlık verilebilir.” (Ö:16)

“Okul yöneticileri kurslara katılım noktasında bizleri teşvik ediyor, kursların içeriği ve önemi hakkında bizlere rehberlik ediyorlar. Yöneticilerimizden beklentimiz kurslarda kaynak kitaba ihtiyacımız oluyor. Test kitabı, konu anlatımlı sınavlara hazırlık kitapları gibi kaynaklar temin etmelerini istiyoruz. Ayrıca sosyal etkinlik (piknik, gezi v.b.) yapılsa daha motive olacağımızı düşünüyorum.” (T:13)

“Kursların açılması için çok çaba sarf ediyorlar. Öğrencilerin kurslara katılması için bizlere gerekli bilgilendirmeleri yapıyorlar. Öğrencilerin kurslara devamı için gerekli çalışmalar yapılıyor. Beklentim kurslarda öğrencilere kaynak kitap temin edilmesi. Bu yönde yöneticiler girişimde bulunabilirler. Ayrıca sanat içerikli dersler için materyal temin edilmesi gerekli.” (V:12)

İfade edilen görüşlere bakıldığında yöneticilerin kursların açılması ve yürütülmesi aşamalarında olumlu ve yapıcı tutum sergiledikleri söylenebilir. Paydaşlara gereken rehberliğin yapılması, öğrencilerin kurslara devamının sağlanması, öğrenci merkezli ders programları düzenlenmesi olumlu tutumlar olarak sıralanabilir. Bununla birlikte sosyal etkinlikler yapılmaması, materyal desteği sağlanamaması gibi konularda yöneticilere eleştiriler getirilmiştir.

4.4.1 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Nicel Bulgular ve Yorum

Araştırmanın yönetici tutum ve davranışları temasına ilişkin öğretmen, öğrenci ve velilere yönelik anket sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 8 Öğretmen, Öğrenci ve Veli Algılarına Göre DYK'lar da Yönetici Tutum ve Davranışlarına İlişkin Sonuçlar

	Kategoriler	N	\bar{X}	ss
Öğretmen Sonuçları	-Kurslarda yöneticiler paydaşların görüşlerini önemser	75	4,20	0,65
	-Kurslarda yöneticiler yeterli ders denetimin yapar	75	2,66	1,09
	-Kurslarda yöneticiler takım çalışmasına önem verir	75	4,00	0,82
	-Kurslarda yöneticiler ders programını öğrenci merkezli düzenler	75	3,70	1,01
	-Kurslarda yöneticiler öğrenci devam devamsızlık takibini özenle yapar	75	4,40	0,51
	-Kurslarda yöneticiler sosyal etkinlik çalışmaları yaparlar	75	2,04	0,51
	-Kurslarda yöneticiler öğrencilere materyal ve teknik destek sağlar	75	2,46	1,14
	-Kurslarda yöneticiler öğretmeni değil öğrenciyi merkeze alan bir anlayışı benimser	75	3,58	1,06
	-Kurslarda yöneticiler paydaşlara gerekli rehberlik çalışmalarını yaparlar	75	4,18	0,58
	Öğrenci Sonuçları	-Kurslarda yöneticiler paydaşların görüşlerini önemser	100	4,14
-Kurslarda yöneticiler yeterli ders denetimin yapar		100	2,93	1,13
-Kurslarda yöneticiler takım çalışmasına önem verir		100	3,82	0,98
-Kurslarda yöneticiler ders programını öğrenci merkezli düzenler		100	3,76	1,13
-Kurslarda yöneticiler öğrenci devam devamsızlık takibini özenle yapar		100	4,08	0,93
-Kurslarda yöneticiler sosyal etkinlik çalışmaları yaparlar		100	2,42	1,03
-Kurslarda yöneticiler öğrencilere materyal ve teknik destek sağlar		100	3,68	1,10
-Kurslarda yöneticiler öğretmeni değil öğrenciyi merkeze alan bir anlayışı benimser		100	3,88	1,07
-Kurslarda yöneticiler paydaşlara gerekli rehberlik çalışmalarını yaparlar		100	4,20	0,78
Veli Sonuçları		-Kurslarda yöneticiler paydaşların görüşlerini önemser	100	3,96
	-Kurslarda yöneticiler yeterli ders denetimin yapar	100	2,83	1,07
	-Kurslarda yöneticiler takım çalışmasına önem verir	100	3,73	1,07
	-Kurslarda yöneticiler ders programını öğrenci merkezli düzenler	100	3,85	1,01
	-Kurslarda yöneticiler öğrenci devam devamsızlık takibini özenle yapar	100	4,16	0,84
	-Kurslarda yöneticiler sosyal etkinlik çalışmaları yaparlar	100	2,17	0,85
	-Kurslarda yöneticiler öğrencilere materyal ve teknik destek sağlar	100	2,25	0,90
	-Kurslarda yöneticiler öğretmeni değil öğrenciyi merkeze alan bir anlayışı benimser	100	3,80	0,97
	-Kurslarda yöneticiler paydaşlara gerekli rehberlik çalışmalarını yaparlar	100	4,00	0,99

Öğretmenlerin yönetici tutum ve davranışları temasında algılarının kurslarda yöneticiler öğrenci devam devamsızlık takibini özenle yapar ($\bar{X}=4,40$), kurslarda yöneticiler paydaşların görüşlerini önemser ($\bar{X}=4,20$), kurslarda yöneticiler paydaşlara gerekli rehberlik çalışmalarını yaparlar ($\bar{X}=4,18$), kurslarda yöneticiler ders programını öğrenci merkezli düzenler ($\bar{X}=3,70$), kurslarda yöneticiler öğretmeni değil öğrenciyi merkeze alan bir anlayışı benimser ($\bar{X}=3,58$), kurslarda yöneticiler yeterli ders

denetimin yapar ($\bar{X}=2,66$), kurslarda yöneticiler öğrencilere materyal ve teknik destek sağlar ($\bar{X}=2,46$), kurslarda yöneticiler sosyal etkinlik çalışmaları yaparlar ($\bar{X}=2,04$) şeklinde olduğu görülmektedir. Öğretmenler bu konuda “kurslarda yöneticiler öğrenci devam devamsızlık takibini özenle yapar” maddesine “kesinlikle katılıyorum” cevabını, “kurslarda yöneticiler paydaşların görüşlerini önemser” . “kurslarda yöneticiler paydaşlara gerekli rehberlik çalışmalarını yaparlar” , “kurslarda yöneticiler ders programını öğrenci merkezli düzenler” , “kurslarda yöneticiler öğretmeni değil öğrenciyi merkeze alan bir anlayışı benimser” maddelerine “katılıyorum” cevabını, “), kurslarda yöneticiler yeterli ders denetimin yapar” maddesine “fikrim yok” cevabını, “kurslarda yöneticiler öğrencilere materyal ve teknik destek sağlar”, “kurslarda yöneticiler sosyal etkinlik çalışmaları yaparlar” maddelerine “katılmıyorum” cevabını vermişlerdir. Verilen cevaplara göre yöneticilerin kurslarda öğrencilerin devam durumlarına özen gösterdikleri, rehberlik çalışmalarını yaptıkları, öğrenciyi merkeze alan bir yönetim anlayışı içerisinde oldukları söylenebilir. Yeterli ders denetimi konusunda sıkıntılarının yöneticilerin materyal temini ve sosyal etkinlik konusunda eksik kaldıkları söylenebilir.

Öğrencilerin yönetici tutum ve davranışları temasında algılarının kurslarda yöneticiler paydaşlara gerekli rehberlik çalışmalarını yaparlar ($\bar{X}=4,20$), kurslarda yöneticiler paydaşların görüşlerini önemser ($\bar{X}=4,14$), kurslarda yöneticiler öğrenci devam devamsızlık takibini özenle yapar ($\bar{X}=4,08$), kurslarda yöneticiler öğretmeni değil öğrenciyi merkeze alan bir anlayışı benimser ($\bar{X}=3,88$), kurslarda yöneticiler takım çalışmasına önem verir ($\bar{X}=3,82$), kurslarda yöneticiler ders programını öğrenci merkezli düzenler ($\bar{X}=3,76$), kurslarda yöneticiler öğrencilere materyal ve teknik destek sağlar ($\bar{X}=3,68$), kurslarda yöneticiler yeterli ders denetimin yapar ($\bar{X}=2,93$), kurslarda yöneticiler sosyal etkinlik çalışmaları yaparlar ($\bar{X}=2,42$) şeklinde olduğu görülmektedir. Öğrenciler bu konuda “kurslarda yöneticiler paydaşlara gerekli rehberlik çalışmalarını yaparlar”, “kurslarda yöneticiler paydaşların görüşlerini önemser”, “kurslarda yöneticiler öğrenci devam devamsızlık takibini özenle yapar”, “ kurslarda yöneticiler öğretmeni değil öğrenciyi merkeze alan bir anlayışı benimser”, “kurslarda yöneticiler takım çalışmasına önem verir”, “kurslarda yöneticiler ders programını öğrenci merkezli düzenler”, “kurslarda yöneticiler öğrencilere materyal ve teknik destek sağlar” maddelerine “katılıyorum” cevabını, “kurslarda yöneticiler yeterli ders denetimin yapar” maddesine “fikrim yok” cevabını, “kurslarda yöneticiler sosyal etkinlik çalışmaları yaparlar” maddesine “katılmıyorum” cevabını vermişlerdir. Öğrencilerin

vermiş olduğu cevaplara bakıldığında yöneticilerin kurslarda paydaşlara gerekli rehberlik çalışmasını yaptığını, öğrencilerin devam takibini yaptıklarını, öğrenciyi merkeze alan bir anlayışla kursları yürüttüklerini, takım çalışmasına önem verdiklerini söyleyebiliriz. Sosyal etkinlik çalışmaları konusunda ise yeterli çalışmalarını yürütmedikleri ifade edilebilir.

Velilerin yönetici tutum ve davranışları temasında algılarının kurslarda yöneticiler öğrenci devam devamsızlık takibini özenle yapar ($\bar{X}=4,16$), kurslarda yöneticiler paydaşlara gerekli rehberlik çalışmalarını yaparlar ($\bar{X}=4,00$), kurslarda yöneticiler paydaşların görüşlerini önemser ($\bar{X}=3,96$), kurslarda yöneticiler ders programını öğrenci merkezli düzenler ($\bar{X}=3,85$), kurslarda yöneticiler öğretmeni değil öğrenciyi merkeze alan bir anlayışı benimser ($\bar{X}=3,80$), kurslarda yöneticiler takım çalışmasına önem verir ($\bar{X}=3,73$), kurslarda yöneticiler yeterli ders denetimin yapar ($\bar{X}=2,83$), kurslarda yöneticiler öğrencilere materyal ve teknik destek sağlar ($\bar{X}=2,25$), kurslarda yöneticiler sosyal etkinlik çalışmaları yaparlar ($\bar{X}=2,17$) şeklinde olduğu görülmektedir. Veliler yönetici tutum ve davranışları temasında algılarının “kurslarda yöneticiler öğrenci devam devamsızlık takibini özenle yapar”, “kurslarda yöneticiler paydaşlara gerekli rehberlik çalışmalarını yaparlar”, “kurslarda yöneticiler paydaşların görüşlerini önemser”, “kurslarda yöneticiler ders programını öğrenci merkezli düzenler”, “kurslarda yöneticiler öğretmeni değil öğrenciyi merkeze alan bir anlayışı benimser”, “kurslarda yöneticiler takım çalışmasına önem verir” maddelerine “katılıyorum” cevabını, “kurslarda yöneticiler yeterli ders denetimin yapar” maddesine “fikrim yok” cevabını, “kurslarda yöneticiler öğrencilere materyal ve teknik destek sağlar”, “kurslarda yöneticiler sosyal etkinlik çalışmaları yaparlar” maddelerine “katılmıyorum” cevabını vermişlerdir. Velilerin vermiş olduğu cevaplara bakıldığında yöneticilerin sosyal etkinlik çalışmaları ve materyal temini bölümlerinde kursları zenginleştirmeleri gerektiği ifade edilebilir. Diğer konularda yöneticilerin kurslarda pozitif yönlü çalışmalar yaptıkları söylenebilir.

Araştırmanın yönetici tutum ve davranışları temasına ilişkin anket sonuçlarına bakıldığında öğretmen, öğrenci ve velilerin yönetici tutum ve davranışlarını olumlu gördükleri söylenebilir. Sonuçlar incelendiğinde öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşlerinin benzer yönde olduğu ifade edilebilir. Katılımcılar “yöneticiler öğrenci devam devamsızlık takibini özenle yaparlar”, “yöneticiler paydaşların görüşlerini önemser”, “yöneticiler paydaşlara gerekli rehberlik çalışmalarını yaparlar”, “yöneticiler takım çalışmasına önem verirler”, “yöneticiler ders programını öğrenci merkezli

düzenler” ve “yöneticiler öğretmeni değil öğrenciyi merkeze alan bir anlayışı benimser” maddelerinde yüksek puan vermişlerdir. Sonuçlar yöneticilerin destekleme ve yetiştirme kurslarında olumlu yönlerini gösterdiği söylenebilir. Katılımcılar “yöneticiler sosyal etkinlik çalışmaları yaparlar”, “yöneticiler materyal ve teknik destek sağlar” ve “yöneticiler yeterli ders denetimini yaparlar” maddelerine düşük puan vermişlerdir. Sonuçlara bakıldığında yöneticilerin öğrenciler için sosyal etkinlik çalışmalarına yer vermeleri gerektiği, kurslara materyal desteği sağlamaları gerektiği ve kursları denetimini yapmaları gerektiği bulgularına ulaşılabilir. Yöneticilerin bu noktalarda desteği ve gayreti kursların daha verimli ve etkili bir uygulama olarak yürütülmesine katkı sağlayacağı ifade edilebilir.

4.5 Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın beşinci alt problemi olan “Destekleme ve yetiştirme kurslarının daha iyi bir uygulama olarak yürütülmesi için öneriler nelerdir?” sorusuna yönelik öğretmen, öğrenci ve velilerle yapılan bireysel görüşmelerden elde edilen verilerden oluşmaktadır.

Tablo 9 Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına Yönelik Önerilere İlişkin Görüşler

ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ	
ÖNERİLER TEMASI	KATEGORİ
	- Kaynak kitap ihtiyacının karşılanması
	- Deneme sınav sayısının artırılması
	- Değerlendirme ve geri bildirim sisteminin geliştirilmesi
	- Öğretmen ve öğrencilerin farklı okullarda derse girmesi
	- Kurs merkezleri oluşturulması, her okulda kurs açılmaması
	- Kurslarda öğrenci seviye gruplarının oluşturulması
	- Kursların sosyal etkinliklerle desteklenmesi
	- Öğretmen merkezli değil öğrenci merkezli kurslar planlanması
	- Kursların denetim sisteminin geliştirilmesi
ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ	
KATEGORİ	
- Kaynak kitap ihtiyacının karşılanması	
- Derslere farklı öğretmenlerin girmesi	
- Derslerin konu anlatımı ağırlıklı olması, sadece test odaklı olmaması	
- Deneme sınavlarının artırılması	
- Sosyal etkinlik çalışmaları yapılması	
- Ders saati sürelerinin artırılması	
VELİ GÖRÜŞLERİ	
KATEGORİ	
- Kaynak kitap ihtiyacının karşılanması	
- Farklı okullarda ve farklı öğretmenler ile kurs yapılması	
- Kursların denetiminin dikkatli yapılması	
- Kursların öğrencilere cazip gelmesi için çalışma yapılması	
- Veli ile işbirliğinin artırılması	

Tablo 9 incelendiğinde destekleme ve yetiştirme kurslarına yönelik önerilere ilişkin oluşan kategoriler “Kaynak kitap ihtiyacının karşılanması”, “Deneme sınav sayısının artırılması”, “Değerlendirme ve geri bildirim sisteminin geliştirilmesi”, “Öğretmen ve öğrencilerin farklı okullarda derse girmesi”, “Kurs merkezleri oluşturulması, her okulda kurs açılmaması”, “Kurslarda öğrenci seviye gruplarının oluşturulması”, “Kursların sosyal etkinliklerle desteklenmesi”, “Öğretmen merkezli değil öğrenci merkezli kurslar planlanması”, “Kursların denetim sisteminin geliştirilmesi”, “Sosyal etkinlik çalışmaları yapılması”, “Ders saati sürelerinin artırılması” şeklinde sıralanmaktadır. Bulgulara bakıldığında öğretmenlerin, kaynak kitap ihtiyacının karşılanması, deneme sınav sayısının artırılması, değerlendirme ve geri bildirim sisteminin geliştirilmesi, öğretmen ve öğrencilerin farklı okullarda derse girmesi, kurs merkezleri oluşturulması, her okulda kurs açılmaması, kurslarda öğrenci seviye gruplarının oluşturulması, kursların sosyal etkinliklerle desteklenmesi, öğretmen merkezli değil öğrenci merkezli kurslar planlanması, kursların denetim sisteminin geliştirilmesi, gibi noktaları vurguladıkları söylenebilir. Öğrencilerin ise kaynak kitap ihtiyacının karşılanması, derslere farklı öğretmenlerin girmesi, derslerin konu anlatımı ağırlıklı olması, sadece test odaklı olmaması, deneme sınavlarının artırılması, sosyal etkinlik çalışmaları yapılması, ders saati sürelerinin artırılması noktalarını belirttikleri söylenebilir. Velilerinde kaynak kitap ihtiyacının karşılanması, farklı okullarda ve farklı öğretmenler ile kurs yapılması, kursların denetiminin dikkatli yapılması, kursların öğrencilere cazip gelmesi için çalışma yapılması, veli ile işbirliğinin artırılması noktalarını vurguladıkları söylenebilir.

Destekleme ve yetiştirme kurslarının öneriler temasına ilişkin açıklamalarda Ö19, T16 ve V15 şunları ifade etmiştir:

“Destekleme yetiştirme kursları için öncelikle kaynak kitap temin edilmesi gerekir. Ders kitapları yetersiz kalıyor. Deneme sınavlarının sayısının da artırılması gerektiğini düşünüyorum. Değerlendirme ve geri bildirim önemli. Öğrenciler kurslarda seviye belirleme sınavı ile seviye gruplarına ayrılmalı. Daha verimli dersler böylece işlenebilir. Her okulda kurs açılması yerine kurs merkezleri oluşturulmalı. Böylece hem öğretmenler hem de öğrenciler farklı okullarda derse girecekleri için bir heyecan oluşur. Öğretmen ve öğrenci için aynı okulda kurs sıkıcı olabiliyor. Son olarak da kursların denetiminin artırılması gerektiğini düşünüyorum.” (Ö:19)

“Kurslarda materyal desteğine ihtiyacımız var. Kaynak kitaplar, müzik, beden eğitimi ve resim materyalleri kurslarda verilmeli. Aynı okulda kurs olması sıkıcı oluyor. Kurs merkezleri oluşturulmalı. Kendi okulumuzda kurs almak yerine kurs merkezlerinde farklı öğretmenlerle kurs yapmak

daha verimli olur. Ders saati süreleri artırılmalı. Kurslar zamanla sıkıcı oluyor. Bunu önlemek için sosyal etkinlik çalışması yapılmalı.” (T:16)

“Kursların öğrencilere cazip hale getirilmesi için sosyal etkinlik çalışmaları yapılabilir. Çünkü öğrenciler kurslarda zamanla sıkılabiliyorlar. Kaynak kitapların öğrencilere verilmesi gerekir. Deneme sınavlarının yapılması gerekir. Velilerle işbirliği çalışmaları da yapılabilir.” (V:15)

Destekleme ve yetiştirme kurslarının daha iyi bir uygulama olması için getirilen önerilere baktığımızda ders kitaplarının yetersiz olması nedeniyle kaynak kitap verilmesi, deneme sınavlarının artırılması, öğrencilerin seviye gruplarına ayrılması, kurs merkezi okulların oluşturulması, denetim sisteminin geliştirilmesi, sosyal etkinlik çalışmaları yapılması gibi görüşlerin ön plana çıktığı ifade edilebilir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, Sivas ilinde bulunan ortaokullarda Destekleme ve Yetiştirme Kursu'nda görev alan öğretmenlerin, öğrencilerin ve Destekleme ve Yetiştirme Kursu'nda öğrencisi bulunan velilerin kurslarla ilgili görüş ve düşüncelerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgulara dayalı olarak tespit edilen sonuçlar tartışılmış ve önerilere yer verilmiştir.

5.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Araştırmanın bulgularına göre destekleme ve yetiştirme kurslarının önemine ilişkin öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşlerine bakıldığında katılımcılar kursların öğrenciler için önemli bir yere sahip olduğunu belirtmektedirler. Öğrencilerin merkezi sınavlara hazırlanmaları, akademik başarılarının artırılması, derslerdeki eksiklerinin tamamlanmasında, yeteneklerinin geliştirilmesinde, öğrencilerin kaliteli ve verimli zaman geçirmesinde ve öğrencilere yeni fırsatlar verilmesinde öğrenciler için destekleme ve yetiştirme kurslarının önemli bir yerinin olduğu ifade edilmiştir. Ulaşılan sonuç Sarıca'nın (2018: 117) destekleme ve yetiştirme kursları ile ilgili yaptığı araştırmada ulaştığı; derste öğrenilenlerin tekrar edilmesi, pekiştirilmesi, kursun ücretsiz olması ve fırsat eşitliği, konu eksikliklerinin giderilebilmesi, anlaşılmayan konulara odaklanma, kalıcı öğrenmeye olumlu katkı, uygulamaya imkân tanınması, deneyim kazandırma, daha fazla soru çözülmesi gibi sonuçlar ile paralellik göstermektedir. Canpolat ve Köçer'in (2017: 127) sosyal bilgiler öğretmenlerinin destekleme ve yetiştirme kursları hakkında görüşleri ile ilgili yaptıkları benzer çalışmada; bu kursların ders ve sınav başarılarını artırdığı, sınavlara hazırlanma ve soru çözme tekniklerini geliştirdiği belirtilmiştir. Biber ve Tuna (2017:113) destekleme ve yetiştirme kurslarına katılan ortaokul öğrencileri ile ilgili yaptıkları çalışmada öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun kursların kendilerini ulusal sınavlara yeterince hazırladığını ifade ettikleri görülmüştür. Bu durumun kurslarda sınava yönelik etkinliklerin yapılmasından kaynaklandığını ve yapılan çalışmaların öğrenciler açısından olumlu sonuçlar ortaya çıkardığını söyleyebiliriz. Nartgün ve Dilekçi (2016)'daki çalışmalarında eğitimi destekleme ve yetiştirme kurslarının özellikle öğrencilerin derse katılımını artırdığını, öğrencilere konuları tekrar etme imkânı sağladığını, okul başarısını yükselttiğini, var

olan bilgileri pekiştirdiğini, örgün eğitime nazaran daha fazla soru çözme imkânı sağladığını, hazır bulunuşluk düzeyini artırdığını tespit etmişlerdir. Bu çalışmalarda ulaşılan sonuçlarla araştırmamızdan elde ettiğimiz sonuçlar benzerlik göstermektedir.

Kurslarda öğrencilerin zamanlarını boşa harcadıkları, kursların sıkıcı bir etkinlik olduğu ve kursların devlete maddi yük oluşturduğu alt kategorileri katılımcılar tarafından düşük bir ortalama (katılmıyorum-kesinlikle katılmıyorum) ile belirtilmiştir. Çalışmamızın nitel bölümünde bu sorunlar birkaç katılımcı tarafından ifade edilmiştir. Bu nedenle çalışmanın nicel bölümünde bu maddelere yer verilmiştir. Ancak anket ortalamalarına bakıldığında katılımcılar bu maddelere düşük puan vermişlerdir.

Birinci alt probleme ilişkin nitel ve nicel bulgulara birlikte bakıldığında sonuçların birbirini desteklediği ifade edilebilir. Katılımcılara göre kurslar öğrencilerin eğitim hayatı içinde önemli bir yere sahiptir. Destekleme ve yetiştirme kursları öğrencilerin gelişimine çeşitli yönlerde destek olmaktadır.

5.2 İkinci Alt probleme İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin bulgulara bakıldığında destekleme ve yetiştirme kurslarında materyal kullanımının yetersiz olduğu ifade edilebilir. Öğrencilere yeterli kaynak kitap verilmediği, gerekli kırtasiye ihtiyacının karşılanmadığı, yeterince deneme sınavı yapılmadığı ve uygulamalı dersler (Müzik, Beden Eğ. v.b.) için materyal desteği verilmediği öğretmen, öğrenci ve veliler tarafından ifade edilmiştir. Müzik, Beden Eğitimi, Görsel Sanatlar derslerinde ders materyali olmaması kursların amacına ulaşmasında sıkıntılara neden olacağı söylenebilir. Merkezi sınavlara hazırlanmak amacıyla kurslara gelen öğrenciler için de test kitabı, konu anlatımlı kitaplar ve deneme sınavları ile destek olunması kursların verimliliğini önemli ölçüde artıracak etmenler olarak görülebilir. Türküresin'in (2018: 83) destekleme ve yetiştirme kurslarında yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen görüşlerini incelendiği çalışmada öğretmenlerin en çok kaynak eksikliğinden şikayetçi oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bozbayındır ve Kara'nın (2017) benzer araştırmasında da öğretmenler özellikle kursların ihtiyaçlarını karşılayacak kaynaklar sağlanmasını önermektedir. Ünsal ve Korkmaz (2016:111) tarafından yapılan çalışmada öğretmenler, materyal kullanımı boyutunda doküman eksikliğini önemli bir problem olarak görmektedirler. Yine Nartgün ve Dilekçi (2016:556) tarafından da yapılan çalışmada deneme sınavlarının azlığı ve soru çözme sayısındaki azlık öğrenciler tarafından dezavantaj olarak görülmektedir. Akkaya (2017:63) ilköğretim ve ortaöğretim

kademeleri ile açık öğretim okullarında ders kitapların devlet eliyle ücretsiz dağıtılıyor olması, öğrencilerde, bu kurslarda da soru bankası, yaprak test, deneme sınavları, konu anlatımlı kitaplar gibi sınava hazırlık materyallerinin ücretsiz dağıtılabileceği algısını oluşturmaktadır. Sınava hazırlık kaynaklarının ücretsiz devlet eliyle dağıtılmasının öğrencileri ekonomik olarak rahatlatacağı gibi çok fazla soru çözerek ve konu eksiklerini gidererek sınava daha iyi hazırlanabilme sonucunu doğuracağı düşünülmektedir. Yapılan bu çalışmalarda bu araştırma sonuçlarını destekler niteliktedir.

Sınava hazırlanmak için kullanılan yaprak test, test kitabı, konu anlatım kitaplar gibi hazırlık kaynakların çok yüksek fiyatlarla satıldığı düşünüldüğünde, maddi durumu iyi olmayan öğrencilerin bu kaynaklara ulaşması zorlaşmaktadır. Ücretsiz sunulan kurs hizmetinin yanında daha fazla test ile hazırlık sürecini güçlendirmek, daha fazla deneme sınavı ile öğrencileri sınava yoğunlaştırmak, bu kaynakların sayılarının artırarak öğrencilerin çeşitli ve çok fazla soru tipiyle karşılaşmalarının sağlanmasının hiç şüphesiz öğrencinin yararına olacağı düşünülmektedir.

Destekleme ve yetiştirme kurslarının etkililiğinin artırılması için öğrencilerin materyal desteğine ihtiyaç duydukları sonucuna ulaşılabilir. Bununla birlikte öğrencilere test çözme imkânı verildiği, akıllı tahtadan yararlanıldığı, etkileşimli uygulamaların kullanıldığı ve öğrencilere Eba üzerinden destek sağlandığı katılımcılarca belirtilmiştir.

Öğrencilerin destekleme ve yetiştirme kurslarında en çok yararlandıkları yardımcı kaynak olarak Eğitim Bilişim Ağını ve testleri belirtmeleri, kursların sınava yönelik bir motivasyon sağladığının bir göstergesi olabilir (Biber, Tuna, Polat, Altunok ve Küçüköğlü, 2017: 113). Bu çalışmada sonuçlarımızı destekler niteliktedir. Materyal desteği konusunda olumlu noktalar olmakla beraber katılımcılar daha çok eksik noktaları vurguladıkları söylenebilir.

Araştırmamızın nitel bölümünde materyal eksikliği bakımından belirtilen alt kategoriler araştırmanın nicel bölümünde de katılımcılarca düşük puan alarak desteklenmiştir. Bu bakımdan araştırmamızın nitel boyutunun nicel verilerle desteklendiği ifade edilebilir. Kaynak kitap yetersizliği, deneme sınavlarının yetersizliği, uygulamalı eğitimi gerektiren derslerde materyal eksikliği her iki bölümde de katılımcılarca kurslarda görülen eksiklikler olarak belirtilmiştir.

5.3 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin bulgulara bakıldığında destekleme ve yetiştirme kurslarında öğretimsel süreç ile ilgili öğretmen, öğrenci ve velilerin sürecin etkili olduğuna ilişkin görüşlerinin ön plana çıktığı söylenebilir. Öğrencilerin sınavlara etkili hazırlanmasının sağlanması, öğrencilerin test çözmelerine olanak verilmesi, tekrar çalışmalarına imkân verilmesi, değerlendirme çalışmalarına yer verilmesi, farklı yöntem ve tekniklerle ders işlenmesi bölümlerinde katılımcılar kursların etkili olduğunu belirtmişlerdir. Kurslarda monoton tekdüze eğitim verilmediği farklı yöntemle tekniklerle derslerin işlendiği verilerden anlaşılmaktadır. Sonucu destekler nitelikte Akkaya (2017, 56) tarafından yapılan çalışmada destekleme ve yetiştirme kurslarında görev alan öğretmenlerin soru çözüme tekniklerine ağırlık verdikleri, derse konu anlatımı yaparak başlamalarının dersin verimini artırdığı, öğrencilerin talep etmeleri halinde ek çalışmalar yaptıkları, dersleri verimli bir şekilde işledikleri, öğretmenlerin derslerde farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullandıkları, öğretmenlerin sınavlara hazırlayabilmede etkili oldukları, öğrencilerin motivasyonlarını artırdıkları, okula kıyasla bu kurslara daha fazla önem verdikleri sonuçlarını ortaya çıkarmaktadır. Öğrencilerin seviye gruplarına göre eğitilmeleri ve rekabet ortamının oluşturulması konularında katılımcılar kesin bir yargıda buluşmamışlardır. Bu durumun kurs merkezlerindeki farklı uygulamalardan kaynaklandığı söylenebilir. Öğretimsel sürecin kursların verimliliğini doğrudan etkilediği düşünülürse süreçle ilgili katılımcıların olumlu görüş bildirmeleri kursların öğretimsel süreç yönünden verimli ve etkili olduğu sonucunu gösterir. Kurslarda seviye gruplarının da oluşturulması ile daha etkili bir süreç haline gelebilir.

5.4 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Araştırmanın dördüncü alt problemine ilişkin bulgulara bakıldığında destekleme ve yetiştirme kurslarında yöneticilerin tutum ve davranışları ile ilgili öğretmen, öğrenci ve velilerin yöneticilerin kurslara yönelik olumlu ve gayretli olduklarını ifade ettikleri söylenebilir. Kurslarda yöneticiler paydaşlarının görüşlerini önemser, yöneticiler takım çalışmasına önem verir, ders programlarını öğrenci merkezli düzenler, öğrenci devam devamsızlık takibini yapar, öğretmeni değil öğrenciyi merkeze alan bir anlayışı benimser, yöneticiler paydaşlara gerekli rehberlik çalışmalarını yaparlar başlıklarında katılımcılar yöneticilere olumlu görüş bildirmişlerdir. Kurslarda sosyal etkinlik çalışmaları yapılması, yeterli ders denetiminin yapılması ve öğrencilere materyal ve

teknik destek sağlama başlıklarında ise katılımcılar yöneticileri yetersiz gördüklerini ifade etmişlerdir. Nitekim, Akbaba (2006:359) eğitim-öğretim süreçlerinde motivasyonun öğrenci başarısını etkileyen en önemli unsurlardan biri olduğunu belirtmektedir. Göksu ve Gülcü (2016:166) tarafından yapılan çalışmada da öğretmenler, zamanla öğrenci devamsızlıklarının gözlendiği ve öğrencilerin sıkıldıklarını belirtilmiş ve bu durum motivasyonun düşmesiyle açıklanmıştır. Akın (2012) okul sonrası yapılan sosyal faaliyet ve öğrenci merkezli çalışmalara ait araştırmasında öğrencilerin okul başarısına olumlu yönde katkı sağladığını ve bu öğrencilerin derslerdeki motivasyon seviyelerini arttırdığına dair bulgulara ulaşmıştır. Dolaylı yoldan da olsa okul başarısına katkısı sebebiyle okul kursların da sadece akademik dersler değil, öğrencilerin yetenek ve becerilerine dayalı derslerin de verilmesi öğrenci gelişimi açısından daha faydalı olacağı görülmüştür. Bu verilerden hareketle kurs yöneticilerinin öğrencilere yönelik daha fazla sosyal etkinlik çalışmaları yürütmeleri gerektiği, bu sayede hem öğrenci motivasyonun artacağı hem de kursların verimliliğinin artacağı sonuçlarına ulaşılabilir.

5.5 Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar ve Tartışmalar

Destekleme ve yetiştirme kurslarının daha iyi bir uygulama olarak yürütülmesi için öğretmen, öğrenci ve velilerin kaynak kitap ihtiyacının karşılanması, deneme sınav sayısının artırılması, değerlendirme ve geri bildirim sisteminin geliştirilmesi, öğretmen ve öğrencilerin farklı okullarda derse girmesi, kurs merkezleri oluşturulması, her okulda kurs açılmaması, kurslarda öğrenci seviye gruplarının oluşturulması, kursların sosyal etkinliklerle desteklenmesi, öğretmen merkezli değil öğrenci merkezli kurslar planlanması, kursların denetim sisteminin geliştirilmesi gibi öneriler getirdikleri söylenebilir. Canlı'nın (2019, s. 495) araştırmasında DYK'nın işleyişine yönelik olarak öğrencilerin devamlarının sağlanması, kaynak eksikliğinin giderilmesi, etkili eğitim öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanılması, kursun ve kurs işlemlerinin ciddi bir şekilde yapılması, kurslarda değerlendirme sınavı yapılması öneriler arasında öne çıkmaktadır. Canlı (2019, s. 496) araştırmasında destekleme ve yetiştirme kurslarının verimliliğini artırmak için şu önerilerde bulunmuştur:

- Kursların hafta sonlarında ve bir gün yapılması zaman ve yorgunluk problemini azaltabilir.

- Ders programı ayarlanırken akademik dersler (fen bilgisi, matematik vb.) arasına yetenek gerektiren (müzik, resim vb.) dersler konularak öğrencilerin derslerde sıkılma ve yorulma problemi azaltılabilir.

- Dersler için kullanılacak materyaller artırılarak derslerin etkili bir şekilde işlenmesi sağlanabilir.

- Üst sınıflar için akademik derslerin, alt sınıflar için yetenek gerektiren derslerin yoğun olduğu kurs programları uygulanabilir.

- Kurslarda ders takibi ve öğrencilerin devam durumu düzenli bir şekilde takip edilerek devamsızlığı olan öğrencilerin aynı gün velilerine mesaj gönderilmesi velilerin çocuklarının takibini yapabilmelerini sağlayabilir.

- Kursların verimliliğini değerlendirmek amacıyla aylık deneme sınavları yapılabilir.

- Halk eğitim merkezlerinde yapılan DYK'nin etkililiğine yönelik nitel ve nicel araştırmalar yapılabilir.

5.6 Öneriler

Bu bölümde araştırmanın bulguları ve alan yazından elde edilen bilgilerden hareket edilerek araştırmacı ve uygulayıcılara önerilerde bulunulmuştur.

5.6.1 Uygulayıcılara Öneriler

Öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşleri doğrultusunda elde edilen sonuçlara göre şu önerilerde bulunulabilir:

1. Kurslarda ders kitapları gibi Bakanlıkça kurslara yönelik kaynak kitaplar hazırlanabilir ve kurslara katılan öğrencilere ücretsiz dağıtılabilir.
2. Kurslarda kullanılan testlerin kapsamı genişletilebilir ve kursa katılan öğrencilere daha sık aralıklarla deneme sınavları uygulanabilir.
3. Müzik, Görsel Sanatlar ve Beden Eğitimi kursları için öğrencilere materyaller sağlanabilir. Bu tip uygulamalı derslerde materyal eksikliği nedeniyle hedeflen kazanımlara ulaşmak güç olacağı için kursların etkililiğini artırmak adına eksikler karşılanabilir.
4. Kurs ile ilgili programlar yapılırken öğrencilerin de görüşlerine yer verilebilir. Böylece daha fazla öğrenci merkezli bir anlayış hakim olmuş olur.

5. Tüm okullarda kurs açılması yerine merkez okullarda kursların açılması sağlanabilir. Bu uygulama öğrencilerin kurslara yönelik farkındalığını artıracaktır.
6. Kursların etkililiğini artırmak adına kurslarda giriş sınavı yapılarak seviye sınıfları oluşturulabilir.
7. Kursların öğrencilerin eğitimi açısından önemini anlatmak amacıyla reklam çalışmaları yapılabilir. Rehber öğretmenler ile kurslar öğrenci öğretmen ve velilere daha iyi tanıtılabilir.
8. Kurs yöneticileri kursa katılan öğrencilere yönelik sosyal etkinlik çalışmaları (piknik, gezi, tiyatro v.b.) yapabilir. Bu çalışmalar öğrencilerin kurslara olan ilgisini artırabilir.
9. EBA platformu üzerinde kurslara yönelik ayrıca interaktif uygulamalar geliştirilebilir.
10. Kurslara katılan öğrencilerin devam-devamsızlık durumları anlık olarak ailelerle paylaşılabilir.

5.6.2 Araştırmacılara Öneriler

Araştırmacılara yönelik şu önerilerde bulunulabilir:

1. Destekleme ve yetiştirme kurslarına yönelik okul yöneticilerinin görüşlerine başvurulabilir
2. Liselerde uygulanan destekleme ve yetiştirme kurslarına yönelik de benzer bir araştırma uygulanabilir.
3. Destekleme ve yetiştirme kurslarına benzer olan yurtdışındaki uygulamalar araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Akbaba, S. (2006). Eğitimde Motivasyon. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 343-361.
- Akkaya, A. (2017). *Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- Akın, F. (2012). *Okul İçi ve Okul Dışı Öğrenmelerin Öğrenci Başarısına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.
- Akyüz, Y. (2001). *Türk Eğitim Tarihi*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Aküzüm, C. ve Saraçoğlu, M. (2018). Ortaokul Öğretmenlerinin Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Turkish Journal of Educational Studies*5(2), 97-121. <https://doi.org/10.33907/turkjes.423152>
- Atila, M. E. ve Özeken, Ö. F. (2015). Temel eğitimden ortaöğretime geçiş sınavı: Fen bilimleri öğretmenleri ne düşünüyor? *On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(1), 124-140.
- Baki, A. ve Gökçek, T. (2012). Karma yöntem araştırmalarına genel bir bakış. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(42), 1-21.
- Başol, G. ve Zabun, E. (2014). Seviye belirleme sınavında başarının yordayıcılarının incelenmesi: Dershaneye gitme, mükemmeliyetçilik, ana-baba tutumu ve sınav kaygısı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 14(1), 63-87.
- Biber, A.Ç., Tuna, Abdulkadir, Polat, A.C., Altınok, F. ve Küçüköğlü, U. (2017). Ortaokullarda uygulanan destekleme ve yetiştirme kurslarına dair öğrenci görüşleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 103-119.
- Binbaşıoğlu, C. (1988). *Eğitim yöneticiliği*. Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi.
- Bozbayındır, F. ve Kara, M. (2017). Destekleme ve yetiştirme kurslarında karşılaşılan sorunlar ve öğretmen görüşleri temelinde çözüm önerileri. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 7(2), 336-349.
- Büyüköztürk, G. (2016). Sınavlar üzerine düşünceler. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(2), 345-356.
- Canlı, S. (2019). Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin destekleme ve yetiştirme kurslarına yönelik görüşleri. *Cumhuriyet International Journal of Education –Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 8(2), 480-500.

- Canpolat, U. ve Köçer, M. (2017). Destekleme ve yetiştirme kurslarının teog bağlamında sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine göre incelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 123-154.
- Coşkun, G. (2005). *Özel Dershanelerin Ortaöğretimde Verimliliğe ve İstihdama Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Creswell, J. W. (2008). Educational research planning, conducting and evaluating quantitative and qualitative research. *International Pearson Merrill Prentice Hall*.
- Creswell, J. W. ve Clark, V. L. P. (2011). *Designing and conducting mixed methods research*. Sage publications.
- Creswell, J. W. (2013). *Araştırma Deseni, Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları*. (S. B. Demir, Çev.). Ankara: Eğiten Kitap.
- Çepni, S. (2009). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. Trabzon: Celepler Matbaacılık.
- Çokgezen, M. ve Erdene, O. (2015). Gelişmekte olan ülkelerde yaygın eğitimin yoksulluğu azaltma üzerindeki etkisi. *Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi*, 19(2), 47-64.
- Dağlı, S. (2006). *Özel Dershanelere Öğrenci Gönderen Velilerin Dershaneler Hakkındaki Görüş ve Beklentileri (Kahramanmaraş örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Demirel, Ö. ve Kaya Z. (2006) *Eğitim bilimlerine giriş*. Ankara: Pegem yayınları
- Demirel, Ö. (1997). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Pegem Yayınları
- Duman, T. (1984). *Özel Dershaneler ve işlevleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Duran, A., Düzgün, O. ve Duran, S. (2014). Sosyo-ekonomik düzeyleri farklı öğrenci velilerinin özel dershanelere yönelik tutumlarının incelenmesi. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 171-185.
- Erden, M. (2012). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ertürk, S. (1998). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Meteksan A.Ş.
- Ertürk, S. (2013). *Eğitimde program geliştirme* (1. Baskı). Ankara: Edge Akademi Yayınları.
- Eskicumalı, A. (2011). *Eğitimin temel kavramları*. Özden, Y. ve Turan, S. (Ed.). Eğitim bilimine giriş (1. Baskı), Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Fidan, N. (2012). *Okulda öğrenme ve öğretme*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Fidan, N. ve Erden, M. (2001). *Eğitime giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları.
- Göksu, İ. ve Gülcü, A. (2016). Ortaokul ve liselerde uygulanan destekleme kurslarıyla ilgili öğretmen görüşleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 153-171.

- Gümüş, A. (2014). Dershane Düzenlemesi Tartışmalarına Eğitsel Bir Bakış. (*Politika Notu No. 2014/03*). İstanbul: İlmî Etüdler Derneği.
https://www.ilem.org.tr/images/IPN_3_arife_gumus.pdf 15.09.2020 Erişim tarihi:15.09.2020
- Karasar, N. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel kitap.
- Keskin, A. (2020). *Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına İlişkin Öğretmen Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi. Düzce Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Düzce
- Koçoğlu, E. (2015). *Sosyal Bilgiler Eğitiminde Temel Disiplinler ve Çalışma Alanları, Sosyal Bilgiler Eğitimi*. (Editör: Ramazan Sever), Ankara.
- MEB. (2014). Destekleme ve yetiştirme kursları. <http://www.meb.gov.tr/mill-egitim-bakanligi-orgun-ve-yaygin-egitimi-destekleme-ve-yetistirme-kurslari-yonergesi/duyuru/7211>
Erişim Tarihi: 10.09.2020
- MEB. (2016).MEB Destekleme ve Yetiştirme Kursları Kılavuzu.
http://www.meb.gov.tr/sinavlar/dokumanlar/2015/kilavuz/DYK_Klavuzu_2015_2016.pdf
f Erişim Tarihi: 03.09.2020
- MEB. (2020). MEB Destekleme ve Yetiştirme Kursları Kılavuzu.
http://mevzuat.meb.gov.tr/html/23555_0.html. Erişim Tarihi: 15.10.2020
- MEB. (2020). MEB destekleme yetiştirme kursları yönergesi <http://ogm.meb.gov.tr/www/mill-egitim-bakanligi-destekleme-ve-yetistirme-kurslari-yonergesi-guncellendi/icerik/1053>
Erişim tarihi: 25.11.2020
- Milli Eğitim Temel Kanunu (1973).http://www.mevzuat.gov.tr/mevzua_tmetin/1.5.1739.pdf
Erişim Tarihi: 06.10.2020
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber*. S. Turan (Çev.). Ankara: Nobel.
- Mills, A. J., Durepos, G. ve Wiebe, E. (2010). *Encyclopedia of case study research*. London: Sage.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (2015). *Nitel veri analizi*. S. Akbaba Altun ve A. Ersoy (Çev.). Ankara: Pegem Akademi.
- Nartgün, ř. S. ve Dilekçi, Ü. (2016). Eğitimi destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 22(4), 537-564.
doi: 10.14527/kuey.2016.021
- Ocak, G., Akgül, A. ve Yıldız S. ř. (2010). İlköğretim öğrencilerinin ortaöğretime geçiş sistemine (OGES) yönelik görüşleri (Afyonkarahisar Örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 37–55.

- Özdebir. (2010). *Özel dersanelerin tarihçesi*. <http://www.ozdebir.org.tr/ozel-dersanelerin-tarihcesi> (12.10.2020) adresinden alındı
- Özel Öğretim Kurumları Kanunu. (2007, 8 Şubat). Resmi Gazete (Sayı: 5580(Mükerrer)).
Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/02/20070214-1.htm>
- Özer, N. ve Atik, S. (2014). *Eğitim bilimine giriş*. Celal Teyyar Uğurlu (Ed.). Eğitimin temel kavramları. Ankara: Eğiten Kitap.
- Özkan, E., Karataş İ. H. (2016). Ortaöğretime geçiş sisteminde yapılan değişikliklere ilişkin öğrenci görüşlerinin analizi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(1) 214-223.
- Özkan, M. ve Özdemir, E. B. (2014). Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin ve öğretmenlerinin ortaöğretime geçişte uygulanan merkezi ortak sınavlara ilişkin görüşleri. *Tarih Okulu dergisi*, 20, 441-453.
- Özoğlu, M. (2011). *Özel dersaneler*. Ankara: Seta Analiz.
- Öztürk, F, Z, Aksoy, H. (2014). Temel eğitimden ortaöğretime geçiş modelinin 8. sınıf öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi (Ordu ili örneği), *On-dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 439-454.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. M. Bütün ve S. B. Demir (Çev.). Ankara: Pegem.Yayımları
- Sarıca, R. (2018). Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına (dyk) Yönelik Öğretmen Görüşleri. *Millî Eğitim Dergisi*, 48(221), 91-122.
http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/221.pdf#page=91
- Sönmez, V. (1998). *Eğitim felsefesi*. Ankara: Anı Yayınları
- Sönmez, V. (Edit.). (2006). *Eğitim bilimlerine giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Temel, C. (2002). *Bir eğitim kurumununun 25 yılı*. Mersin: Test Teknik Dershanesi Yayınları.
- Timur, S. , Kahramaman, S. , Timur, B. ve İşseven, A. (2020). Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına (DYK) İlişkin Ortaokul Öğrencilerinin Görüşleri. *Trakya Eğitim Dergisi Arşiv Cilt 10, Sayı 1*. <https://doi.org/10.24315/tred.566362>
- Türküresin, H. (2018). Destekleme ve yetiştirme kurslarının öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre incelenmesi; Kütahya ili örneği. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, Aralık, 9(2), 73-85.
- Türkoğlu, A. ve Uça, S. (2011). Türkiye’de halk eğitimi. *Adnan menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 48-62.

- Uğurlu, F. ve Aylar F. (2017). Destekleme ve yetiştirme kurslarına yönelik öğretmen öz algı ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi (Gebd)*, 3(1), 28-43.
- Yavuz, M. (2007). *Eğitim ile ilgili temel kavramlar*. Gürsel, M. Ve Hesapçıoğlu, M. (Ed). Eğitim Bilimine Giriş. Konya: Eğitim Kitapevi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Şeçkin Yayıncılık.
- Yin, R. (2003). *Case study research: Design and methods*. Thousand Oaks, California: Sage Publication

EKLER

EK-1 Görüşme Formu(Öğretmen)

Bu anket formu Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yürütülmekte olan **“Öğretmen, Öğrenci ve Veli Bağlamında Destekleme ve Yetiştirme Kursları: Bir Durum Çalışması”** başlıklı yüksek lisans tez çalışması için yapılmaktadır. Sizlerden edinilecek bilgiler tamamen bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Katkılarınız bizim için önemlidir. Şimdiden değerli katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Lütfen size uygun cevabı işaretleyiniz.

KİŞİSEL BİLGİLER				
1	Cinsiyetiniz	Erkek ()	Kadın ()	
2	Kıdem		
3	Branş		

1- Destekleme ve yetiştirme kursları uygulaması sizce gerekli mi? Niçin?

2- Destekleme ve yetiştirme kurslarının öğrencilerin yetişmesinde önemli bir yeri olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?

3- Destekleme ve yetiştirme kurslarında materyaller öğrencilerin eğitilmesi üzerinde etkileri hakkında ne düşünüyorsunuz? Materyaller yeterli mi? Nasıl olmalı?

4- Destekleme ve yetiştirme kurslarında öğretim sürecinin etkili olduğunu düşünüyor musunuz? Nasıl?

5- Destekleme ve yetiştirme kurslarında öğretim süreci nasıl olmalı, nasıl daha iyi bir süreç oluşturulup uygulanabilir mi?

6- Destekleme ve yetiştirme kurslarında okul yöneticilerinin davranışlarını nasıl değerlendiriyorsunuz? Beklenti ve eleştirileriniz nedir?

7- Destekleme ve yetiştirme kurslarının daha iyi bir uygulama olarak yürütülmesi için önerileriniz neler olur?

EK-2 Görüşme Formu(Öğrenci)

Bu anket formu Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yürütülmekte olan **“Öğretmen, Öğrenci ve Veli Bağlamında Destekleme ve Yetiştirme Kursları: Bir Durum Çalışması”** başlıklı yüksek lisans tez çalışması için yapılmaktadır. Sizlerden edinilecek bilgiler tamamen bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Katkılarınız bizim için önemlidir. Şimdiden değerli katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Lütfen size uygun cevabı işaretleyiniz.

KİŞİSEL BİLGİLER						
1	Cinsiyetiniz	Erkek ()	Kadın ()			
2	Anne Eğitim Düzeyi	İlköğretim ()	Lise ()	Üniversite ()		
3	Baba Eğitim Düzeyi	İlköğretim ()	Lise ()	Üniversite ()		
4	Aile Gelir Durumu				

1- Destekleme ve yetiştirme kursları uygulaması sizce gerekli mi? Niçin?

2- Destekleme ve yetiştirme kurslarının öğrencilerin yetişmesinde önemli bir yeri olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?

3- Destekleme ve yetiştirme kurslarında materyaller öğrencilerin eğitilmesi üzerinde etkileri hakkında ne düşünüyorsunuz? Materyaller yeterli mi? Nasıl olmalı?

4- Destekleme ve yetiştirme kurslarında öğretim sürecinin etkili olduğunu düşünüyor musunuz? Nasıl?

5- Destekleme ve yetiştirme kurslarında öğretim süreci nasıl olmalı, nasıl daha iyi bir süreç oluşturulup uygulanabilir mi?

6- Destekleme ve yetiştirme kurslarında okul yöneticilerinin davranışlarını nasıl değerlendiriyorsunuz? Beklenti ve eleştirileriniz nedir?

7- Destekleme ve yetiştirme kurslarının daha iyi bir uygulama olarak yürütülmesi için önerileriniz neler olur?

EK-3 Görüşme Formu(Veli)

Bu anket formu Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yürütülmekte olan **“Öğretmen, Öğrenci ve Veli Bağlamında Destekleme ve Yetiştirme Kursları: Bir Durum Çalışması”** başlıklı yüksek lisans tez çalışması için yapılmaktadır. Sizlerden edinilecek bilgiler tamamen bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Katkılarınız bizim için önemlidir. Şimdiden değerli katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Lütfen size uygun cevabı işaretleyiniz.

KİŞİSEL BİLGİLER						
1	Cinsiyetiniz	Erkek ()	Kadın ()			
2	Eğitim Düzeyi	İlköğretim ()	Lise ()	Üniversite ()		
3	Baba Eğitim Düzeyi	İlköğretim ()	Lise ()	Üniversite ()		
4	Anne Eğitim Düzeyi	İlköğretim ()	Lise ()	Üniversite ()		

1- Destekleme ve yetiştirme kursları uygulaması sizce gerekli mi? Niçin?

2- Destekleme ve yetiştirme kurslarının öğrencilerin yetişmesinde önemli bir yeri olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?

3- Destekleme ve yetiştirme kurslarında materyaller öğrencilerin eğitilmesi üzerinde etkileri hakkında ne düşünüyorsunuz? Materyaller yeterli mi? Nasıl olmalı?

4- Destekleme ve yetiştirme kurslarında öğretim sürecinin etkili olduğunu düşünüyor musunuz? Nasıl?

5- Destekleme ve yetiştirme kurslarında öğretim süreci nasıl olmalı, nasıl daha iyi bir süreç oluşturulup uygulanabilir mi?

6- Destekleme ve yetiştirme kurslarında okul yöneticilerinin davranışlarını nasıl değerlendiriyorsunuz? Beklenti ve eleştirileriniz nedir?

7- Destekleme ve yetiştirme kurslarının daha iyi bir uygulama olarak yürütülmesi için önerileriniz neler olur?

EK-4 Anket Formu

Bu anket formu Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yürütülmekte olan **“Öğretmen, Öğrenci ve Veli Bağlamında Destekleme ve Yetiştirme Kursları: Bir Durum Çalışması”** başlıklı yüksek lisans tez çalışması için yapılmaktadır. Sizlerden edinilecek bilgiler tamamen bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Katkılarınız bizim için önemlidir. Şimdiden değerli katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Celal Teyyar UĞURLU

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

(Tez Danışmanı)

Selahattin DURSUN

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

(Tez Öğrencisi)

I. Önem Teması

SORU NO	Bu okulda destekleme ve yetiştirme kurslarıyla;	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Öğrenciler sınavlara iyi hazırlanırlar	()	()	()	()	()
2	Öğrencilerin akademik başarıları desteklenir	()	()	()	()	()
3	Öğrencilere kaliteli zaman geçirme ortamı sağlanır	()	()	()	()	()
4	Öğrencilerin yetenekleri geliştirilir	()	()	()	()	()
5	Öğrencilere yeni fırsatlar sunulur	()	()	()	()	()
6	Öğrencilere derslerdeki eksikleri tamamlama imkânı sunulur	()	()	()	()	()
7	Öğrenciler zamanlarını boşa harcarlar	()	()	()	()	()
8	Öğrenciler sıkıcı etkinlik yapmış olurlar	()	()	()	()	()
9	Öğrenciler devlete maddi yük oluştururlar	()	()	()	()	()

II. Materyal Teması

SORU NO	Bu okulda destekleme ve yetiştirme kurslarıyla;	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Öğrencilere test çözme imkânı verilir	()	()	()	()	()
2	Öğrencilere akıllı tahta ile eğitim verilir	()	()	()	()	()
3	Öğrencilere kaynak kitap(soru bankası v.b.) temin edilir	()	()	()	()	()
4	Öğrencilere yeterince deneme sınavı yapılır	()	()	()	()	()
5	Öğrencilere etkileşimli uygulamalarla ders işlenir	()	()	()	()	()
6	Öğrencilere uygulamalı dersler(Müzik, Görsel S. v.b.) için materyal sağlanır	()	()	()	()	()
7	Öğrencilere gerekli kırtasiye desteği verilir	()	()	()	()	()
8	Öğrencilere EBA üzerinden destek sunulur					

III. Öğretimsel Süreç Teması

SORU NO	Bu okulda destekleme ve yetiştirme kurslarıyla;	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Öğrencilerin sınavlara etkili hazırlanması sağlanır	()	()	()	()	()
2	Öğrencilerin test çözmelerine imkân verilir	()	()	()	()	()
3	Öğrencilerin seviye gruplarına göre eğitilmeleri sağlanır	()	()	()	()	()
4	Öğrencilere rekabet ortamı sağlanır	()	()	()	()	()
5	Öğrencilere farklı yöntem ve tekniklerle eğitim verilir	()	()	()	()	()
6	Öğrencilere monoton, tekdüze eğitim verilir	()	()	()	()	()
7	Öğrencilerin tekrar çalışmalarına imkân sağlanır	()	()	()	()	()
8	Öğrencilere değerlendirme çalışmaları uygulanır	()	()	()	()	()
9	Öğrencilere yeterli ders saati sağlanır	()	()	()	()	()

IV. Yönetici Tutum ve Davranışları

SORU NO	Bu okulda destekleme ve yetiştirme kurslarıyla;	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Kurslarda yöneticiler paydaşların görüşlerini önemser	()	()	()	()	()
2	Kurslarda yöneticiler yeterli ders denetimi yapar	()	()	()	()	()
3	Kurslarda yöneticiler takım çalışmasına önem verir	()	()	()	()	()
4	Kurslarda yöneticiler ders programını öğrenci merkezli düzenlerler	()	()	()	()	()
5	Kurslarda yöneticiler öğrenci devam-devamsızlık takibini özenle yaparlar	()	()	()	()	()
6	Kurslarda yöneticiler sosyal etkinlik çalışmaları yaparlar	()	()	()	()	()
7	Kurslarda yöneticiler öğrencilere materyal ve teknik destek sağlar	()	()	()	()	()
8	Kurslarda yöneticiler öğretmeni değil öğrenciyi merkeze alan bir anlayışı benimserler	()	()	()	()	()
9	Kurslarda yöneticiler paydaşlara gerekli rehberlik çalışmalarını yaparlar	()	()	()	()	()

EK-5 Araştırma İzin Onayı

T.C.
SİVAS VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 92255297-605.01-E.13463305
Konu : Araştırma İzni (Selahattin DURSUN)

25.09.2020

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi : a) Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlüğü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün 17/09/2020 tarihli ve 50704946-044-E.44722 sayılı yazısı.
b) Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 21/01/2020 tarihli ve 81576613-10.06.02-E.1563890 sayılı 2020/2 no'lu genelgesi.
c) Valilik Makamının 13/01/2020 tarihli ve 92255297-605.01-E.859466 sayılı onayı.

Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Selahattin DURSUN, "Öğretmen, Öğrenci ve Veli Bağlamında Destekleme ve Yetiştirme Kursları: Bir Durum Çalışması" konulu tez çalışması kapsamında, ilimiz merkezinde bulunan Celal Bayar Ortaokulu, Behrampaşa Ortaokulu ve Gazipaşa Ortaokulunda araştırma çalışması yapmak istemektedir.

İlgi (a) yazı ekindeki çalışma; Valilik Makamının ilgi (c) onayı ile oluşturulan araştırma değerlendirme komisyonu tarafından incelenmiş olup çalışmanın, eğitim öğretimin aksatılmaması ve katılımcıların izni olmadan resim, video ve ses kayıtlarının alınmaması kaydıyla, ilimiz merkezinde bulunan Celal Bayar Ortaokulu, Behrampaşa Ortaokulu ve Gazipaşa Ortaokulunda uygulanmasında bir sakınca görülmemektedir.

Onaylarınıza arz ederim.

Fatih AYDIN
Müdür a.
Şube Müdürü

Ek: Araştırma Değerlendirme
Formu (1 sayfa)

OLUR
25.09.2020

Ebubekir Siddık SAVAŞÇI
Vali a.
Millî Eğitim Müdürü

Güvenli Elektronik İmza
Aş ile Aynıdır.
25/09/2020

Lütfi KELDAL
Şef

Adres: Muhsin Yazıcıoğlu Bulvarı No:17 SİVAS
Elektronik Ağ: <http://sivas.meb.gov.tr>
e-posta: arge58@meb.gov.tr; istatistik58@meb.gov.tr

Bilgi için: L.KELDAL / Şef
Tel: 0 (346) 280 58 00
Faks: 0 (346) 280 59 48

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 33e0-05e6-3c0c-9be1-f334 kodu ile teyit edilebilir.

ÖZGEÇMİŞ

1986 yılında Sivas'ta doğdu. İlk ve orta öğrenimini Sivas'ta tamamladı. 2008 yılında Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği bölümünden mezun oldu. Aynı yıl Sivas Yıldızeli ilçesinde öğretmenliğe başladı. 2019 yılında Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine başladı. Evli ve iki çocuk babasıdır.

